

ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอนุบาลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดนครนายก ที่มีต่อการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย

ปริญญาณิพนธ์
ของ
เพชรสุดา กรุณวงษ์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย
ธันวาคม 2545
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอนุบาลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดนครนายก ที่มีต่อการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย

บทคัดย่อ
ของ
เพชรสุดา กรุณวงษ์

12.11.2546

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย
ธันวาคม 2545

เพชรสุตา กรณวงษ์. (2545). *ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอนุบาลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ที่มีต่อการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย*. ปรินิพนธ์ กทม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ .คณะกรรมการ
ควบคุม : รองศาสตราจารย์ ดร. กุลยา ตันติผลาชีวะ , รองศาสตราจารย์ ดร. บุญเชิด
ภิญโญอนันตพงษ์ .

การศึกษาครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นที่แสดงถึงความรู้ ความเข้าใจของผู้บริหาร และครูอนุบาลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ที่มีต่อการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย จำแนกตามสถานภาพ ระดับชั้นที่สอน ขนาดของโรงเรียน สถานที่ตั้งของโรงเรียน และประสบการณ์ที่ได้รับการอบรมเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นครูที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดการศึกษาปฐมวัย สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ปีการศึกษา 2545 รวม 430 คน เป็นผู้บริหาร จำนวน 145 คน และครูอนุบาล 285 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า สร้างโดยผู้วิจัย เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอนุบาลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ที่มีต่อการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย มีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟา (α Coefficient) 0.9449 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเอส พี เอส สำหรับวินโดว (SPSS : Statistical Package For The Social Science For MS WINDOW)

ผลการศึกษาพบว่า

ผู้บริหาร และครูอนุบาลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก มีความคิดเห็นที่แสดงถึงความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ผู้บริหาร และครูอนุบาล มีความรู้ ความเข้าใจในระดับมากที่สุด ด้านโรงเรียนและสถานศึกษา ด้านหลักสูตรการศึกษา ด้านการเรียนการสอน ส่วนด้านระบบการบริหารการศึกษา และด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา มีความรู้ ความเข้าใจอยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูอนุบาล พบว่า สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ผู้บริหารและครูอนุบาล มีความรู้ความเข้าใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในด้านโรงเรียนและสถานศึกษา ด้านหลักสูตรการศึกษา ด้านการเรียนการสอน และด้านระบบการบริหารการศึกษา ยกเว้น ด้านครูและบุคลากรทางการศึกษามีความรู้ ความเข้าใจไม่แตกต่างกัน เมื่อจำแนกความคิดเห็นโดยรวมและรายด้านของผู้บริหารและครูอนุบาลตามขนาดของโรงเรียน สถานที่ตั้งของโรงเรียน ประสบการณ์ที่ได้รับการอบรมเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย พบว่า มีความรู้ ความเข้าใจไม่แตกต่างกัน เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ผู้บริหารและครูอนุบาลที่ได้รับการอบรม 1 – 2 ครั้ง กับ ไม่เคยได้รับการอบรม และ ได้รับการอบรมมากกว่า 3 ครั้ง กับ ได้รับการอบรม 1 – 2 ครั้ง มีความรู้ ความเข้าใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนการเปรียบเทียบตามระดับชั้นที่สอน พบว่า ครูอนุบาลมีความรู้ ความเข้าใจ ไม่แตกต่างกัน

OPINIONS OF ADMINISTRATORS AND TEACHERS UNDER THE NAKHON
NAYOK OFFICE OF PRIMARY EDUCATION ON THE EARLY CHILDHOOD
EDUCATIONAL REFORM

AN ABSTRACT
BY
PETCHSUDA KAROONWONG

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree in Early Childhood Education
at Srinakharinwirot University
Desember 2002

Petchsuda Karoonwong. (2002). *Opinions of Administrators and Teachers Under the Nakhon Nayok Office of Primary Education on the Early Childhood Educational Reform*. Master thesis, M.Ed. (Early Childhood Education). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee : Assoc. Prof. Dr. Kulaya Tantiphlachiva, Assoc. Prof. Dr. Boonchird Pinyoanuntapong.

The purpose of this study aimed to investigate and compare opinions revealing knowledge and understanding of administrators and teachers under the Nakhon Nayok Office of Primary Education on the early childhood educational reform, according to their status, teaching class level, school size, school location, and training experience on early childhood educational reform. The subjects consisted of 430 teachers working on early childhood management who were 145 administrators and 285 kindergarten teachers under the Nakhon Nayok Office of Primary Education, in 2002 academic year. Rating scale questionnaire with reliability of 0.94 was administered and then data were analyzed by SPSS For Windows.

The results revealed that :

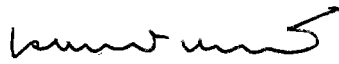
Knowledge and understanding of administrators and teachers under the Nakhon Nayok Office of Primary Education on the early childhood educational reform was at a highest level as a whole. When considered each aspect, it was found that their knowledge and understanding was at a highest level on school and educational institution, curriculum, instruction, whereas their knowledge and understanding was at a high level on educational administration system, teacher and educational personnel. When compared those of opinions according to their basic data, it was found that there was a significant difference at .01 level among those teachers and administrators on school and educational institution, curriculum, instruction, and educational administration system, except on teacher and educational personnel. When compared those of opinions according to their teaching class level, school size, and school location, it was found that there was no significant difference. However, when compared those of opinions according to their training experience on early childhood educational reform, it was found that there was no significant difference as a whole, except on each aspect that there was a significant difference at .01 level among those with 1 – 2 times experiences and none, and more than 3 times and 1 – 2 times.

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง

ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอนุบาลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดนครนายก ที่มีต่อการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย

ของ
นางสาวเพชรสุดา กรุณวงษ์

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

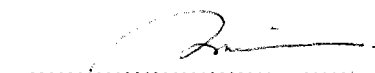

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร. นภาพร หะวานนท์)

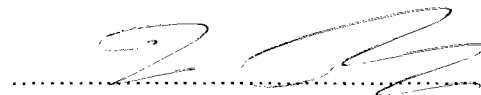
วันที่...๗๖...เดือน.....วัน.....พ.ศ.2545

คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์

.....ประธาน

(รองศาสตราจารย์ ดร. กุลยา ตันติผลาชีวะ)

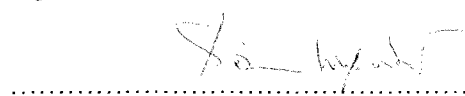
.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. บุญเชิด ภิญโญนันตพงษ์)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สิริมา ภิญโญนันตพงษ์)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(อาจารย์ ดร. สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์)

ผลงานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากทบวงมหาวิทยาลัย
ประจำปีการศึกษา 2545
และ
ทุนสนับสนุนจากคุณบุญพริ้ง ต. สุวรรณ

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ได้ด้วยดีเพราะความเมตตากรุณาจากรองศาสตราจารย์ ดร.กุลยา ตันติผลาชีวะ ประธานกรรมการที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์ กรรมการที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ ที่ได้ให้คำแนะนำและเสนอแนะตลอดจนชี้แนวทางแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ เป็นอย่างดี และด้วยความเมตตาธรรม ซึ่งผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งใจในความกรุณาและขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สิริมา ภิญโญนนตพงษ์ อาจารย์ ดร.สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์ และคณาจารย์ประจำสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยทุกท่าน ที่ได้กรุณาประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ และคำแนะนำต่าง ๆ จนทำให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จในการศึกษาครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์พรทิพย์ วินโกมินทร์ ดร.สุวิทย์ มูลคำ และอาจารย์ สุระชัย นวนสำเนียง ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ความช่วยเหลือแนะนำ ตรวจสอบ แก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ในการสร้างเครื่องมือวิจัยให้มีคุณภาพ

ขอกราบขอบพระคุณ ศึกษาพิเศษ อำเภอบึงนาราง จังหวัดพิจิตร ศึกษาพิเศษ และเจ้าหน้าที่ในสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบึงนาราง อำเภอบ้านนา อำเภอบึงนาราง และอำเภอบึงนารางทุกท่าน ที่ได้อนุเคราะห์ช่วยเหลือในการเก็บข้อมูลผู้บริหาร และครูอนุบาลที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในจังหวัดพิจิตร และจังหวัดนครนายก

ขอกราบขอบพระคุณผู้บริหารและครูอนุบาลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ผู้บริหารโรงเรียนบ้านเขาสองกลอง อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก คณะครูและนักเรียน ที่กรุณาให้ความสะดวก ให้ความร่วมมือในการทำวิจัยครั้งนี้ และขอขอบคุณเพื่อนนิสิตปริญญาโทการศึกษาปฐมวัยภาคพิเศษ และภาคปกติทุกคนที่คอยให้กำลังใจด้วยดีตลอดมา

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อคุณแม่ คุณแม่สุชาดา กรุณวงศ์ คุณย่าเตย กรุณวงศ์ คุณยายเจ๊เลย บ้านเล่า ครอบครัวกรุณวงศ์ ครอบครัวบ้านเล่า ครอบครัวกลิ่นจันทร์ และครอบครัวจารย์ลีทุกท่าน ที่สนับสนุนส่งเสริมการศึกษา ให้ความช่วยเหลือ และเป็นกำลังใจให้กับผู้วิจัยมาโดยตลอด

ขอกราบขอบพระคุณทุกท่านที่มีส่วนช่วยในการทำปริญญานิพนธ์มา ณ ที่นี้ คุณค่าและประโยชน์ของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ขอมอบเป็นเครื่องบูชา พระคุณบิดา มารดาที่ได้เลี้ยงดูและครูอาจารย์ทุกท่านที่ได้อบรมสั่งสอน ประสิทธิ์ประสาทวิชาการศึกษาต่าง ๆ ให้แก่ผู้วิจัย

เพชรสุตา กรุณวงศ์

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ.....	1
	ภูมิหลัง.....	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	4
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	4
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	4
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	4
	ตัวแปรที่ศึกษา.....	4
	นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
	กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า.....	6
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
	ผู้บริหารการศึกษาปฐมวัย.....	7
	ความหมายของการปฏิรูปการศึกษา.....	11
	ความเป็นมาเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาไทย.....	11
	จุดมุ่งหมายของการปฏิรูปการศึกษา.....	16
	ความสำคัญของการปฏิรูปการศึกษา.....	16
	ความจำเป็นที่นำไปสู่การปฏิรูปการศึกษาในสังคมไทยและการศึกษาไทยในอนาคต.....	17
	แนวทางการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2539 - 2550.....	17
	การปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย.....	23
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	35
3	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	38
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	38
	เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	38
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	41
	การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	41

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	44
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	44
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	44
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	44
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	71
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	71
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	71
วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	71
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า.....	72
อภิปรายผล.....	72
ข้อเสนอแนะ.....	69
บรรณานุกรม.....	82
ภาคผนวก.....	87
ภาคผนวก ก หนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญ.....	88
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม.....	92
ภาคผนวก ค รายชื่อโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง.....	95
ภาคผนวก ง แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย.....	101
ภาคผนวก จ ค่าสถิติแสดงดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับลักษณะที่ต้องการวัด ค่าสถิติค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเรื่องความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูอนุบาลที่มีต่อการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย.....	110
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	114

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างของการศึกษา จำแนกตามอำเภอ.....	38
2 กรอบแบบสอบถาม จำแนกรายข้อ.....	40
3 จำนวนและร้อยละข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	45
4 ระดับความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูอนุบาลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดนครนายก ที่มีต่อการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย โดยรวมและแยกเป็นรายด้าน.....	46
5 ระดับความคิดเห็นระหว่างผู้บริหาร กับครูอนุบาล ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดนครนายกที่มีต่อการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย โดยรวมและแยกเป็นรายด้าน.....	46
6 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูอนุบาล ในโรงเรียนสังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ที่มีต่อการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย ด้านโรงเรียนและสถานศึกษา โดยรวมและรายข้อ.....	48
7 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูอนุบาล ในโรงเรียนสังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ที่มีต่อการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย ด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยรวมและรายข้อ.....	50
8 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูอนุบาล ในโรงเรียนสังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ที่มีต่อการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย ด้านหลักสูตรการศึกษา โดยรวมและรายข้อ.....	52
9 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูอนุบาล ในโรงเรียนสังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ที่มีต่อการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย ด้านการเรียนการสอน โดยรวมและรายข้อ.....	54
10 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูอนุบาล ในโรงเรียนสังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ที่มีต่อการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย ด้านระบบบริหารการศึกษาโดยรวมและรายข้อ.....	56
11 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูอนุบาล ที่มีต่อการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย โดยรวมและแยกเป็นรายด้านจำแนกตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	58
12 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูอนุบาล ที่มีต่อการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย โดยรวมและแยกเป็นรายด้านจำแนกตามสถานที่ตั้งของโรงเรียน.....	59
13 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร ที่มีต่อการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย โดยรวมและแยกเป็นรายด้านจำแนกตามสถานที่ตั้งของโรงเรียน.....	60
14 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูอนุบาล ที่มีต่อการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย โดยรวมและแยกเป็นรายด้านจำแนกตามสถานที่ตั้งของโรงเรียน.....	61
15 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูอนุบาล ที่มีต่อการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย โดยรวมและแยกเป็นรายด้านจำแนกตามระดับชั้นที่สอน.....	62

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
16 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูอนุบาล ที่มีต่อการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย โดยรวมและแยกเป็นรายด้านจำแนกตามจำแนกตามขนาดของโรงเรียน.....	63
17 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร ที่มีต่อการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย โดยรวมและแยกเป็นรายด้านจำแนกตามจำแนกตามขนาดของโรงเรียน.....	64
18 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูอนุบาล ที่มีต่อการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย โดยรวมและแยกเป็นรายด้านจำแนกตามจำแนกตามขนาดของโรงเรียน.....	65
19 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูอนุบาล ที่มีต่อการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย โดยรวมและแยกเป็นรายด้านจำแนกตามจำแนกตามประสบการณ์ที่ได้รับการอบรม เกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย	66
20 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูอนุบาล ที่มีต่อการปฏิรูป การศึกษาปฐมวัย ในด้านระบบบริหารการศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ที่ได้รับการอบรม เกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย เป็นรายคู่.....	67
21 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร ที่มีต่อการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย โดยรวมและแยกเป็นรายด้านจำแนกตามจำแนกตามประสบการณ์ที่ได้รับการอบรม เกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย	68
22 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูอนุบาล ที่มีต่อการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย โดยรวมและแยกเป็นรายด้านจำแนกตามจำแนกตามประสบการณ์ที่ได้รับการอบรม เกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย	69
23 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของครูอนุบาล ที่มีต่อการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย ในด้านระบบบริหารการศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ที่ได้รับการอบรมเกี่ยวกับการ การปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย เป็นรายคู่.....	70
24 ค่าสถิติแสดงดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับลักษณะที่ต้องการวัด.....	114
25 ค่าสถิติค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเรื่องความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอนุบาล ที่มีต่อการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย.....	115

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า.....	6

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การปฏิรูปการศึกษา เป็นการเคลื่อนไหวของกลไกการศึกษาที่มุ่งพัฒนาคุณภาพสังคมด้วยการสร้างคนให้มีคุณภาพ การเปลี่ยนแปลงนี้หลายประเทศได้กำหนดเป็นนโยบายปฏิรูปการศึกษาของประเทศ เพื่อจัดระบบการศึกษาใหม่ และปรับปรุงการศึกษาเดิมให้สอดคล้องกับบริบท เศรษฐกิจและสังคมของประเทศตนซึ่งแตกต่างกันไปในแต่ละประเทศ ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่มุ่งปฏิรูปการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยทุกคนให้พร้อมกับความเปลี่ยนแปลงของกระแสโลกาภิวัตน์ และเป็นพลังสำคัญในการนำประเทศไทยไปสู่สภาวะการพัฒนาที่ดี (วรี เกียรติกุล . 2543 : 16)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 บังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 20 สิงหาคม 2542 มีผลให้เกิดการปฏิรูปการศึกษา โดยเฉพาะหมวด 4 แนวการจัดการศึกษาเป็นการปฏิรูปการเรียนรู้ ที่ถือว่าเป็นหัวใจของการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งมุ่งเน้น “ผู้เรียนสำคัญที่สุด” เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาขีดความสามารถของตนได้เต็มศักยภาพ และมีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา เป็นผู้รู้จักคิด รู้วิธีการ และสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองมีเจตคติที่ดี มีวินัยมีความรับผิดชอบ และมีทักษะที่จำเป็นต่อการพัฒนาตนพัฒนาอาชีพและดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข (แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8. 2540 : 8 – 9) นอกจากนี้การเรียนตามอัธยาศัยเป็นอีกวิธีการหนึ่งทางการศึกษาในยุคปฏิรูป เป็นการจัดการศึกษาอิสระที่เด็กสามารถเรียนเองได้ที่บ้าน ผู้ปกครองจะให้การดูแลและสอนเด็กโดยอิงระบบมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด เป็นทางเลือกของการศึกษา ที่มุ่งให้สิทธิแก่ผู้ปกครองในการสอนบุตรหลานของตนเอง (กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2542 : 16 ; อ้างอิงจาก Sheffer.1990 : 29) ผู้ปกครองสามารถดูแลและจัดการศึกษาให้แก่เด็กของตนได้ตามอัธยาศัยนับตั้งแต่ระดับปฐมวัย ตามปัญหา สภาพและเงื่อนไขของครอบครัว โดยเด็กสามารถเรียนรู้ได้อย่างเป็นระบบ เหมือนกับโรงเรียนแต่ในบรรยากาศของบ้าน และประสบการณ์ของตน (สุภณา พรหมบุญ . 2544 : 11)

นโยบายปฏิรูปการศึกษา มีจุดมุ่งหมายสูงสุดเพื่อพัฒนาศักยภาพของประชาชนให้สามารถอยู่ในสังคม แห่งการเรียนรู้ได้อย่างมีความสุข โดยกำหนดแนวทางการดำเนินงาน เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาให้มีมาตรฐานสูงขึ้นตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาที่สำคัญ 4 ด้าน คือ ปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษา ปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน ปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษา และปฏิรูประบบบริหาร การศึกษา โดยกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดให้โรงเรียนต่าง ๆ ปรับปรุงและพัฒนาโรงเรียน เพื่อเป็นการสร้างมาตรฐานให้เป็นที่ยอมรับของชุมชนและสังคม(สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.2539 :17) การปฏิรูปการศึกษา ให้ความสำคัญกับการสร้างบุคลากรแห่งการเรียนรู้ องค์กรแห่งการเรียนรู้ และสังคม แห่งการเรียนรู้ให้เกิดขึ้น โดยผู้ที่ผ่านการศึกษาแต่ละคนจะต้องมีความสามารถและจิตใจ เป็นผู้มีความสามารถในการคิด เป็นผู้ใฝ่รู้และสามารถแสวงหาความรู้ เป็นผู้มีความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์ ไม่เห็นแก่ตัว เสียสละและอดทนร่วมมือกับผู้อื่นได้ มีความเป็นประชาธิปไตย มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ทั้งนี้อยู่บนพื้นฐานวัฒนธรรมไทย และความเหมาะสมของการศึกษาแต่ละระดับ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2539 : 1)

การศึกษาปฐมวัยเป็นการศึกษาระดับหนึ่งที่มีการปฏิรูปเช่นเดียวกับการศึกษาระดับอื่น ๆ โดยเฉพาะการปรับกระบวนการเรียนการสอนที่ตัวครูมีต่อเด็ก ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ เป้าหมายการศึกษามุ่งให้เด็กสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ฝึกการสังเกต ชักถาม และกล้าแสดงออก แสวงหาความรู้ได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต เด็กได้รับประสบการณ์ตรง ได้สัมผัส ได้ปฏิบัติจริง ปฏิบัติกิจกรรมที่หลากหลาย เกิดการเรียนรู้ด้วยตัวของเด็กเอง ซึ่งเด็กสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างดี โดยครูเอาใจใส่ดูแลใกล้ชิด จัดบรรยากาศสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม เลือกใช้สื่อการสอนธรรมชาติที่ตรงกับบริบทของเด็ก (นงเยาว์ คลินิกคลาย. 2544 : 7) ด้วยแนวทางการปฏิรูปการศึกษาทำให้มีการนำนวัตกรรมการเรียนการสอนมาใช้หลากหลาย เช่น การสอนแบบมอนเตลซอรี การสอนแบบไฮ / สโคป การสอนแบบเรกจิโอ เอมีเลีย การสอนแบบโครงการ การสอนภาษาแบบเน้นประสบการณ์ การสอนแบบวลดอร์ฟ และการสอนแบบจิตปัญญา โดยมุ่งเน้นจูงใจให้ผู้เรียนเกิดความต้องการเรียนรู้ มีความสุขกับการเรียนรู้ด้วยการกระทำมากขึ้น มีส่วนร่วมในชั้นเรียน และได้เรียนอย่างที่ต้องการ (กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2544 : 17-23)

นอกจากการปฏิรูปการเรียนรู้แล้ว ยังได้มีการนำการประเมินผู้เรียนตามสภาพจริง โดยมีจุดประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าอย่างมีความหมายและเกิดการเรียนรู้จากกิจกรรมที่ตนเองกระทำ รู้ความก้าวหน้าของตนเองด้วยการประเมินผลงานสะสม (Portfolio Assessment) ซึ่งการสะสมงานจะเป็นการรวบรวมชิ้นงานที่เป็นตัวอย่างของความสามารถ สะท้อนภาพความก้าวหน้าของเจ้าของผลงานในการพัฒนางานตามสภาพความเป็นจริง (กุลยา ตันติผลาชีวะ . 2544 : 24) วิธีการประเมินนี้เน้น การสังเกต สัมภาษณ์ และบันทึกสิ่งที่สังเกตหรือสัมภาษณ์ได้ มีการเพิ่มเติมคือการเก็บผลงานเด็กที่เป็นงานชิ้นเอกในแต่ละช่วงเวลา การบันทึกภาพถ่าย ทุกอย่างนำมาจัดการอย่างเป็นระบบเป็นกระบวนการมากขึ้น การประเมินผลเด็กอนุบาลจะใช้แบบประเมินใดขึ้นอยู่กับความเหมาะสมและจุดประสงค์ของการประเมิน ซึ่งต่อมาได้รวมถึงการเน้นให้ครูทำการวิจัยในชั้นเรียนด้วย

บทบาทหน้าที่ของครูปฐมวัยไม่เฉพาะจะจัดการเรียนการสอนให้แก่เด็กเท่านั้น ครูต้องเป็นนักคิด นักวิจัย ในการพัฒนาการสอนและการเรียนให้เป็นไปอย่างมีคุณภาพ มีการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนอย่างเข้าใจและลุ่มลึกไปถึงการแก้ปัญหาอย่างนักการศึกษา การสังเกตของครู การมองเห็นปัญหาของเด็ก ผู้ปกครอง และเงื่อนไขทางสังคมจะเป็นแนวทางที่ช่วยให้ครูคิดตัดสินใจทำวิจัยด้านอื่น ๆ ซึ่งมีรูปแบบวิธีการวิจัยแตกต่างกันไปตามจุดประสงค์ของการวิจัย (กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2543 : 27-36) โดยเฉพาะการวิจัยที่พัฒนาทักษะทางภาษาและตัวเลข ที่ควรเสริมสร้างให้เกิดขึ้น เพราะหมายถึงความสามารถในการสื่อสาร และการคิดอย่างมีเหตุผล ที่เป็นเป้าหมายการศึกษาอย่างหนึ่งของประเทศ (สุเมธพรหมบุญ. 2544 : 11)

การปฏิรูปครูเป็นเงื่อนไขความสำเร็จของการปฏิรูปการเรียนรู้ เนื่องจากครูเป็นผู้ที่มีปฏิสัมพันธ์โดยตรงกับผู้เรียน ในการปฏิรูปครูจะต้องหาแนวทางหรือยุทธศาสตร์ให้ครูเปลี่ยนมุมมองและความคิด มุ่งปรับปรุงคุณภาพการจัดการเรียนรู้ เพื่อยกระดับวิชาชีพครูให้เป็นวิชาชีพชั้นสูง มีหน้าที่พัฒนาปัญญาของคน รัฐและผู้รับผิดชอบควรส่งเสริมให้กำลังใจครูให้มุ่งพัฒนาตนเองจนสามารถพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ของตนเองให้มีประสิทธิภาพ ครูควรได้รับการพัฒนาเพิ่มเติมในด้านความรู้ ความคิด และเทคโนโลยีใหม่ เพื่อครูจะได้นำไปพัฒนาปรับปรุงงานในความรับผิดชอบ (สุภรณ์ สุภาพงศ์. 2543 : 61) ครูจะต้องตระหนักถึงการพัฒนาตนเอง ศึกษาหาความรู้ทั้งจากเอกสาร หนังสือสื่อต่าง ๆ จนถึงการสนทนากับผู้รู้และนักการศึกษา เพื่อสร้างและพัฒนาความรู้เกี่ยวกับเด็ก การจัดการเรียนการสอนที่แปลกใหม่หรือที่เป็นนวัตกรรม การฝึกอบรมเป็นทางหนึ่งที่จะช่วยสนับสนุนและส่งเสริมให้ครูสามารถพัฒนาไปสู่คุณภาพได้ และในอนาคต

ครูจะต้องเป็นผู้มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ ซึ่งหมายความว่าครูจะต้องมีคุณสมบัติและวุฒิการศึกษา ที่ยอมรับได้ว่าเป็นผู้สามารถประกอบวิชาชีพได้ การมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพเป็นจุดบ่งชี้ที่จะต้องมีการพัฒนา ศักยภาพของความเป็นครูอย่างเป็นระบบทั้งความรู้ทางวิชาการและการเรียนการสอน ที่สามารถตรวจสอบได้เสมอถึงคุณภาพของครู (พวงน้อย พันธภักดิ์, 2543 : 8)

การปฏิรูปการศึกษาเป็นภารกิจสำคัญและจำเป็นของประเทศ สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ (สพช.) ซึ่งเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงในการจัดการเรียนการสอนขั้นพื้นฐาน ได้เร่งดำเนินการปฏิรูปการศึกษาตั้งแต่ปี 2539 ตามกรอบงานปฏิรูปการศึกษาทั้ง 4 ด้าน ของกระทรวงศึกษาธิการ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2540 : คำนำ) นโยบายปฏิรูปการศึกษาเป็นนโยบายระดับประเทศ ที่ต้องการให้การ ศึกษาของไทยเป็นไปในทิศทางใหม่ โรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดนครนายก เป็นอีก จังหวัดหนึ่งที่จะเร่งพัฒนาการศึกษา เพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ (2539 – 2550) ทั้ง 4 ด้าน โดยมุ่งมั่นปฏิบัติงานตามปณิธาน ในการปฏิรูปการศึกษา ครุเห็นว่ามีความท้าทายที่สำคัญยิ่ง ครูจำเป็นต้องพัฒนาตนเองให้เป็นผู้มีความรู้ ทันต่อเหตุการณ์ ซึ่งในขณะเดียวกันผู้บริหารสถาน ศึกษา ต้องมีการพัฒนาไปอย่างสอดคล้องกันด้วย เพราะผู้บริหารการศึกษามุคนี้มีอิทธิพลทั้งในทางบวก และในทางลบต่อการพัฒนาวิชาชีพของครู เพราะเป็นผู้นำนโยบายและหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ เป็นกลไก สำคัญในการกำกับติดตาม และนิเทศการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา (สมหวัง พิริยานุวัฒน์, 2543 : 34 - 35)

ในทางปฏิบัติ การปฏิรูปการศึกษาจะสำเร็จได้ส่วนหนึ่งต้องมาจากการที่ครูยอมรับในสิ่งที่เปลี่ยนแปลง จากการวิเคราะห์การนำนโยบายไปปฏิบัติ สิ่งสำคัญที่จะกำหนดความสำเร็จของการปฏิรูปการศึกษา คือ การยอมรับ เกิดความรู้ความเข้าใจ และนำไปปรับให้สอดคล้องกับการสอนปกติ(สุทิศ ชินะวงศ์, 2542 : 2) จากการศึกษาบริบทของสังคมกับการเปลี่ยนแปลงมีข้อสังเกตว่า ครูดำเนินการปฏิรูปการศึกษาตาม รูปแบบที่พบเห็นจากโรงเรียนหรือหน่วยงานอื่นๆ และนำมาปฏิบัติตาม ซึ่งครูหลายคนมีความเห็นว่าไม่มั่นใจ

เมื่อระบบและวิธีการจัดการศึกษา มีการปรับเปลี่ยน จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาทุกฝ่าย ทั้งผู้บริหารการศึกษา และ ครู-อาจารย์ จะต้องปรับเปลี่ยนทบทวนบทบาทของตนในอดีต และนำมาปรับปรุงแก้ไขให้ทันยุคทันสมัยกับกระแสของความเปลี่ยนแปลงโดยเฉพาะการปฏิรูปการศึกษาของ ชาติ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายกเป็นหน่วยงานการศึกษาหนึ่งที่ได้มีการเร่งรัดการปฏิรูป การศึกษาในเขตจังหวัด โดยเน้นว่า “พัฒนาคนสู่สถาน พัฒนาวิชาการสู่การเรียนรู้ มุ่งสู่มาตรฐานการศึกษา” เน้นการพัฒนาบุคลากรสู่ความเป็นมืออาชีพ สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้นักเรียนมี การพัฒนาความเป็นเลิศ ในด้านความรู้คุณธรรม และมีศักยภาพเพียงพอต่อการดำรงชีวิต (สำนักงานการ ประถมศึกษาจังหวัดนครนายก, 2544 : 1) โรงเรียนหลายโรงเรียนมีการจัดอบรมและศึกษาดูงานที่สอดคล้อง กับการปฏิรูปการศึกษา เช่น การอบรมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง การประเมินผล ตามสภาพจริงและการจัดทำแฟ้มสะสมผลงาน ในวันที่ 21 - 22 มีนาคม 2544 การจัดอบรมดังกล่าว พบว่า ครูส่วนใหญ่ให้ความสนใจ มีความต้องการที่จะแสวงหาความรู้ใหม่ตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งนับว่าเป็นไปอย่างกว้างขวางทุกระดับการศึกษา ในฐานะที่ผู้วิจัยทำงานด้านการศึกษาปฐมวัย ผู้วิจัยจึง มีความสนใจที่จะศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษา และครูอนุบาลในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ที่มีต่อการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย เพื่อให้ผู้บริหารการ ศึกษาและครูอนุบาลได้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย ผลการศึกษาที่ ได้จะเป็นข้อมูลพื้นฐานของการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัยของจังหวัดนครนายก ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ยิ่งขึ้น อีกทั้งยังเป็นแนวทางของจังหวัดอื่นได้ใช้เป็นแนวทางของการปฏิบัติอย่างสอดคล้องกับเป้าหมาย การปฏิรูปการศึกษาตามนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ ถึงแม้ว่าการศึกษาปฐมวัยจะได้เป็นการศึกษาภาค บังคับ แต่ก็เป็นการศึกษาที่ได้รับการยอมรับจากสังคมโดยทั่วไปทุกจังหวัด

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นซึ่งแสดงถึงความรู้ความเข้าใจของผู้บริหารการศึกษา และครู อนุบาล ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายกที่มีต่อการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารการศึกษา กับครูอนุบาล ในโรงเรียนสังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายกที่มีต่อการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย จำแนกตามข้อมูลพื้นฐาน ในภาพรวมและรายด้าน

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลของการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ ทำให้ได้ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้บริหาร การศึกษา และครูอนุบาลที่มีต่อการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งสามารถใช้เป็นแนวทางสำหรับการพัฒนาแนวคิดการ ปฏิรูปการศึกษาปฐมวัยให้แก่ผู้บริหารการศึกษา และครูอนุบาลให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งในด้านการ ดำเนินงาน การพัฒนา และการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นเด็กเป็นสำคัญ

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ เป็นครูที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดการศึกษา ระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ปีการศึกษา 2545

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

กลุ่มตัวอย่างใช้กลุ่มเป้าหมายทั้งหมด 145 โรงเรียน จำนวน 430 คน จำแนกเป็น ผู้บริหาร จำนวน 145 คน และครูอนุบาล จำนวน 285 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ คือ ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่

1. สถานภาพ
2. ระดับชั้นที่สอน
3. ขนาดของโรงเรียน
4. สถานที่ตั้งของโรงเรียน
5. ประสบการณ์การอบรมเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย

ตัวแปรตาม คือ ความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษา และครูอนุบาลในโรงเรียนสังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ที่มีต่อการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย เกี่ยวกับโรงเรียนและสถาน ศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา หลักสูตรการศึกษา การเรียนการสอน และระบบการบริหารการศึกษา

นิยามศัพท์เฉพาะ

ความคิดเห็น หมายถึง ความรู้ และความเข้าใจ ของผู้บริหารและครูอนุบาลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ที่มีต่อการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย ในด้านการปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษา การปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษา การปฏิรูปหลักสูตร การปฏิรูปการเรียนการสอน และการปฏิรูประบบการบริหารการศึกษา ซึ่งสามารถวัดได้จาก แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

การปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย หมายถึง การปรับปรุงการดำเนินงาน การจัดการศึกษาปฐมวัยของกระทรวงศึกษา โดยเลือกสรร เปลี่ยนแปลง และเพิ่มเติมแนวทางการดำเนินงานที่มีอยู่เดิม เพื่อมุ่งพัฒนาคุณภาพการศึกษา ให้เกิดความเจริญงอกงามทางปัญญา อารมณ์ สังคม จริยธรรมและสุขภาพ โดยเกิดจากความร่วมมือกันระหว่างบ้าน โรงเรียน ผู้ปกครองและครู ตอบสนองความต้องการของชุมชน ตามแนวทางของกระทรวงศึกษาธิการ ประกอบด้วย

1.1 ด้านโรงเรียนและสถานศึกษา หมายถึง การจัดการโรงเรียน ด้านอาคารสถานที่และการจัดสภาพแวดล้อมต่างๆ ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ที่หลากหลาย ทั้งนี้เพื่ออำนวยความสะดวกทางการศึกษา โดยเฉพาะห้องเรียนและอุปกรณ์เสริมต่างๆ ที่จัดให้กับเด็ก

1.2 ด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา หมายถึง การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้มีประสิทธิภาพในการทำงานเพิ่มขึ้น ไม่ว่าจะเป็นด้านการสอนหรือด้านอื่นที่เกี่ยวข้องกับการสอน รวมทั้งการส่งเสริมให้ข้าราชการครูพัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพของตนเองเพื่อให้มีวิสัยทัศน์ทางการศึกษาที่กว้างไกล

1.3 ด้านหลักสูตร หมายถึง การดำเนินการ ปรับหลักสูตร กำหนดปรัชญา และจุดประสงค์ ประสงค์ของหลักสูตรที่สอดคล้องกับท้องถิ่น รวมทั้งการพัฒนาเทคโนโลยี ให้สอดคล้องกับเป้าหมายของหลักสูตร

1.4 ด้านการเรียนการสอน หมายถึง การยกระดับมาตรฐานการเรียนการสอน โดยเน้นที่ความสนใจ อยากรู้ อยากรเรียนของผู้เรียน ดำเนินถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลเป็นสำคัญ ฝึกให้เด็กได้ปฏิบัติจริง สามารถปรับเปลี่ยนบทบาทการสอนให้ทันกับยุคสมัยของการเปลี่ยนแปลง รวมทั้งการใช้นวัตกรรมและการวิจัยเพื่อการเรียนการสอน

1.5 ด้านระบบการบริหารการศึกษา หมายถึง การร่วมพัฒนาการศึกษา โดยกรรมการโรงเรียน หน่วยงาน องค์กรในท้องถิ่น และชุมชน มีการกระจายอำนาจการบริหารให้ระดับล่าง โดยเปิดโอกาสให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการจัดการบริหาร มีการสนับสนุนการศึกษาตามอัธยาศัยให้ผู้ปกครองดูแลและจัดการศึกษาให้กับเด็ก มีการใช้เทคนิคบริหารจัดการ และเทคโนโลยีสมัยใหม่ การประเมินผลให้ผู้เรียนได้ทราบผลการเรียนรู้ของตนเองอย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ

ผู้บริหาร หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ได้แก่ ผู้ช่วยครูใหญ่ ครูใหญ่ ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ ผู้อำนวยการ และผู้ที่รักษาการในตำแหน่งดังกล่าวในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก

ครูอนุบาล หมายถึง ครูผู้ทำการสอนชั้นอนุบาลในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ปีการศึกษา 2545

โรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก

หมายถึง โรงเรียนประถมศึกษาที่จัดการศึกษาระดับปฐมวัย ที่สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

ข้อมูลพื้นฐาน หมายถึง ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ สถานภาพ , ระดับชั้นที่สอน ขนาดของโรงเรียน , สถานที่ตั้งของโรงเรียน และประสบการณ์ในการอบรมเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย

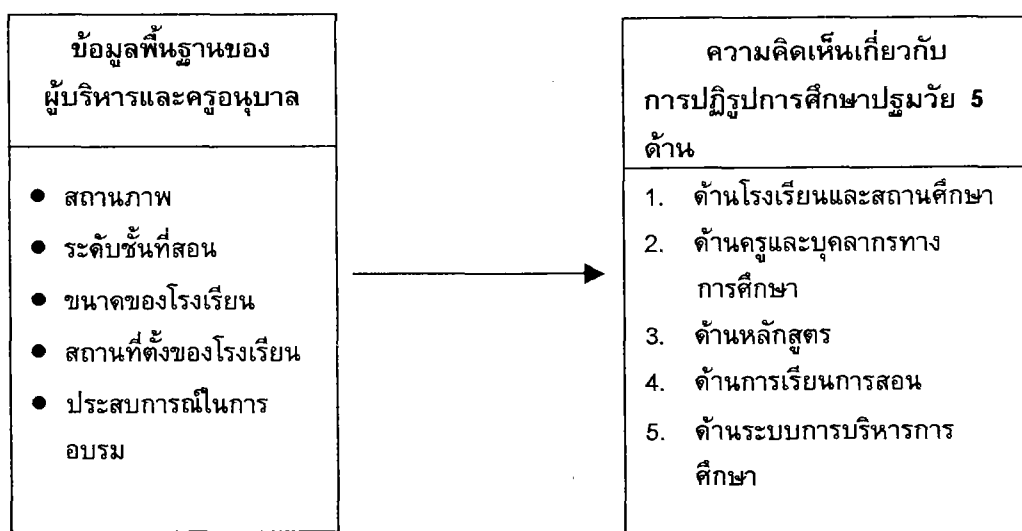
สถานภาพ หมายถึง ตำแหน่งงานของบุคคลในโรงเรียน จำแนกเป็น ผู้บริหาร และครูอนุบาล ระดับชั้นที่สอน หมายถึง ระดับชั้นอนุบาล 3 ขวบ , ชั้นอนุบาลปีที่ 1 , ชั้นอนุบาลปีที่ 2 , ทั้งชั้นอนุบาลปีที่ 1 และชั้นอนุบาลปีที่ 2 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

ขนาดของโรงเรียน หมายถึง การกำหนดลักษณะของโรงเรียน โดยใช้เกณฑ์ตามจำนวนนักเรียน ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จำแนกเป็น โรงเรียนขนาดเล็ก : นักเรียน 1 - 120 คน , ขนาดกลาง : นักเรียน 121 – 500 คน , ขนาดใหญ่ : นักเรียน 501 – 1200 คน , และขนาดใหญ่มาก : นักเรียน 1201 คน ขึ้นไป

สถานที่ตั้งของโรงเรียน หมายถึง บริเวณ พื้นที่ตั้งของโรงเรียนที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จำแนกเป็น ในเขตเทศบาล และนอกเขตเทศบาล

ประสบการณ์ในการอบรมการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย หมายถึง จำนวนครั้งที่ผู้บริหาร และครูอนุบาลได้รับความรู้เรื่องการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัยตั้งแต่พ.ศ. 2539 ถึง พ.ศ. 2544 จำแนกเป็น ไม่เคยได้รับการอบรม , 1 – 2 ครั้ง , และมากกว่า 3 ครั้ง

กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า

ภาพประกอบ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. ผู้บริหารการศึกษาปฐมวัย
2. ความหมายของการปฏิรูปการศึกษา
3. ความเป็นมาเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาไทย
4. จุดมุ่งหมายของการปฏิรูปการศึกษา
5. ความสำคัญของการปฏิรูปการศึกษา
6. ความจำเป็นที่นำไปสู่การปฏิรูปการศึกษาในสังคมไทยและการศึกษาไทยในอนาคต
7. แนวทางการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2539 – 2550
8. การปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย
9. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ผู้บริหารการศึกษาปฐมวัย

1.1 ความหมายของผู้บริหารการศึกษาปฐมวัย

ประภาพรณ เอี่ยมสุภามิต (2537 : 85) กล่าวว่า ผู้บริหารการศึกษาปฐมวัย คือ ผู้นำที่ได้รับการแต่งตั้งอย่างเป็นทางการ ให้มีหน้าที่รับผิดชอบการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยให้สมบูรณ์ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม จิตใจ และสติปัญญา

เยาวพา เตชะคุปต์ (2542 : 56) กล่าวว่า ผู้บริหารการศึกษาปฐมวัย คือ ผู้ที่ทำหน้าที่ดำเนินกิจกรรมร่วมกับบุคคลอื่นๆ เพื่อพัฒนาเด็ก เยาวชน ประชาชน หรือสมาชิกของสังคมในทุก ๆ ด้าน เพื่อให้บุคคลดังกล่าวเป็นสมาชิกที่ดีและมีประสิทธิภาพของสังคม

วิวัฒน์ แพรสิริ (2541 : 2) กล่าวว่า ผู้บริหารการศึกษาปฐมวัย คือ ผู้นำที่ได้รับมอบหมายมารับผิดชอบ ครอบคลุมทั้งผู้บริหารงาน อำนาจการ จัดตั้งประสบการณ์หรือการสอน งานดูแลเด็ก งานสัมพันธ์กับผู้ปกครอง นักการศึกษาปฐมวัยและเพื่อนครูอนุบาล งานนโยบายและแผน งานด้านหลักสูตร ฯลฯ สามารถใช้ความรู้ ความสามารถในการสนทนารับผิดชอบของตนและประสานสัมพันธ์ระหว่างบุคคลระหว่างสถาบันหรือชุมชน ทำให้เกิดความก้าวหน้าในการกำหนดทิศทางร่วมกันและการนำไปปฏิบัติจนบรรลุผลสำเร็จแก่ชีวิตของเด็กเล็กและวงการศึกษาอนุบาล

จากความหมายดังกล่าวสรุปได้ว่า ผู้บริหารการศึกษาปฐมวัย หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่บริหารงานร่วมกับบุคคลต่าง ๆ ในสถานศึกษานั้น โดยมีวัตถุประสงค์ร่วมกันที่จะช่วยดำเนินการจัดการศึกษาปฐมวัยในด้านวิชาการ การเงิน พัสดุและครุภัณฑ์ อาคารสถานที่ กิจกรรมนักเรียนตลอดจนความสัมพันธ์กับชุมชนให้ถูกต้องตามระเบียบแบบแผนที่กำหนดให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 งานของผู้บริหารการศึกษาปฐมวัย

การบริหารการศึกษาปฐมวัย มุ่งถึงการจัดการเพื่อพัฒนาเด็กสู่ความต้องการของสังคม ในขณะที่เดียวกันสถานศึกษาปฐมวัยต้องรักษาความสัมพันธ์กับชุมชน และสร้างเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมด้วย

แฮร์ริส (สุจิตรา เกิดุฒิพร. ม.ป.ป. ; อ้างอิงจาก Harris. 1963) ได้วิเคราะห์หน้าที่หลักของสถานศึกษาให้สัมพันธ์กับกิจกรรม 2 ประเภท คือ กิจกรรมที่สัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกับผู้เรียน และกิจกรรมที่สัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกับการเรียนการสอน โดยกล่าวว่าสถานศึกษามีหน้าที่หลัก 5 ประการ คือ

1. หน้าที่ทางด้านนิเทศการศึกษา เป็นงานด้านพัฒนา คือ พัฒนาครูในด้านการเรียนการสอน เพื่อส่งผลไปสู่ผู้เรียน หน้าที่เกี่ยวข้องกับการสอนของครูโดยตรง กิจกรรมด้านนี้เน้นที่ตัวครูไม่เกี่ยวข้องกับผู้เรียนโดยตรง หรือกล่าวได้ว่าเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กับผู้เรียนน้อย

2. หน้าที่งานด้านการสอน หน้าที่เกี่ยวข้องกับการสอนของครูโดยตรง และเกี่ยวข้องกับผู้เรียนโดยตรงเช่นกัน

3. หน้าที่ทางด้านบริการพิเศษ หมายถึง การแนะแนว กิจกรรมเสริมหลักสูตร บริการด้านสุขภาพอนามัย หน้าที่นี้สัมพันธ์กับผู้เรียนโดยตรง และสัมพันธ์กับการสอนของครูทางอ้อม

4. หน้าที่ทางด้านธุรการ ได้แก่ งานธุรการ การเงิน อาคารสถานที่ มีความสัมพันธ์กับการสอนของครูทางอ้อม และเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กับผู้เรียนน้อย

5. หน้าที่ทางด้านบริหารงานทั่วไป เป็นหน้าที่ของผู้บริหารที่จะต้องประสานสัมพันธ์ หน้าที่ทั้ง 4 เข้าด้วยกัน ต้องสัมพันธ์ทั้งการสอนและผู้เรียนด้วยผู้บริหารการศึกษาปฐมวัยจะต้องมีความสามารถในหลาย ๆ ด้าน เช่นเดียวกับผู้บริหารอื่น ซึ่ง

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช (2537 : 41) กล่าวถึง ผู้บริหารการศึกษาปฐมวัยจะต้องมีความสามารถในการเรียนการสอน ดังนี้

1. ความสามารถในการเข้าใจหน่วยงาน ผู้บริหารต้องมีความสามารถเข้าใจในหน่วยงานหรือสถานศึกษาของตนเองให้ชัดเจนในทุกด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านวัตถุประสงค์ของโรงเรียน ถ้าผู้บริหารสามารถเข้าใจเรื่องนี้ได้แล้ว ก็จะสามารถดำเนินกิจการด้านการเรียนการสอนของโรงเรียนและด้านอื่น ๆ ให้บรรลุสู่สำเร็จลุล่วงได้อย่างดี

2. ความสามารถในการจูงใจ ผู้บริหารมีความสามารถในการกระตุ้น หรือจูงใจให้ผู้ร่วมงานมุ่งมั่นที่จะทำงานโดยใช้ความรู้ความสามารถพิเศษ และใช้พลังที่มีอยู่ในตัวเองอย่างเต็มที่ ทั้งนี้เพื่อให้การดำเนินงานด้านการเรียนการสอนบรรลุเป้าหมายของโรงเรียน

3. ความสามารถในการทำให้ผู้ร่วมงานเกิดความศรัทธาในตน ผู้บริหารจะต้องแสดงพฤติกรรมและความสามารถในการเรียนการสอนให้ปรากฏ ทั้งนี้เพื่อให้ครูได้เห็นจนเกิดความเชื่อถือและเกิดความศรัทธา เมื่อครูมีความศรัทธาในตัวผู้บริหารแล้ว จะทำให้การนิเทศการเรียนการสอนของผู้บริหารประสบผลสำเร็จได้ด้วย

4. ความสามารถในการบริหารตนเอง ผู้บริหารต้องรู้จักตนเอง คือ ต้องรู้ทั้งจุดเด่นและจุดด้อยของตนเอง พร้อมทั้งแสดงจุดเด่นของตนเองให้ปรากฏและไม่แสดงจุดด้อยของตนเองให้ผู้อื่นเห็น แต่ขณะเดียวกันก็ต้องพัฒนาจุดด้อยของตนเองด้วย

สรุปได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาปฐมวัย คือ ผู้นำที่พร้อมด้วยคุณลักษณะที่เหมาะสมที่สำคัญ 4 ประการ คือ ความสามารถในการเข้าใจหน่วยงาน ความสามารถในการจูงใจ ความสามารถในการทำให้ผู้ร่วมงานเกิดความศรัทธาในตน ความสามารถในการบริหารตนเอง

1.3 บทบาทและหน้าที่ของผู้บริหารการศึกษาปฐมวัย

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช (2537 : 128-137) ได้กล่าวถึงบทบาทของผู้บริหารการศึกษาปฐมวัย ว่ามีบทบาทที่สำคัญ ดังนี้

1. ผู้บริหารในฐานะนักวิชาการ มีความสนใจใฝ่รู้ที่จะศึกษาหาความรู้ใหม่ ๆ อยู่ตลอดเวลา ทั้งในสาขาวิชาการทั่วไป และวิชาชีพของตน สามารถบริหารงานโดยมีหลักทฤษฎีและการปฏิบัติที่เหมาะสม อย่างรู้เท่าถึงการณ

2. ผู้บริหารในฐานะผู้นำด้านหลักสูตร สามารถเลือกแนวการจัดประสบการณ์ต่าง ๆ มาสู่การปฏิบัติได้อย่างเหมาะสมกับสถานศึกษาของตน จัดหา จัดทำสื่อการสอนได้อย่างพอเพียง สามารถบอกจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน ให้ครูทราบและส่งเสริมให้ครูจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กโดยสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่วางไว้ผู้บริหารต้องสามารถจัดการกิจกรรมประจำวันให้สอดคล้องกับพัฒนาการของเด็ก และสภาพของเนื้อหา และสามารถกำหนดได้แน่ชัดว่าการเรียนเนื้อหาใดจะใช้รูปแบบการประเมินผลการเรียนการสอนแบบใด ทั้งสามารถชี้แจงให้ครูเข้ามาในแนวปฏิบัตินั้น ๆ ได้

3. ผู้บริหารในฐานะแหล่งความรู้ด้านการเรียนการสอน ช่วยสนับสนุนให้ครูสามารถจัดกิจกรรมและประสบการณ์การเรียนการสอนได้สะดวก ง่าย และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น การอำนวยความสะดวกต่อการจัดการเรียนการสอนให้แก่ครูได้นั้น ผู้บริหารต้องมีความรู้ ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในด้านวัสดุ อุปกรณ์ และกลวิธีในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

4. ผู้บริหารในฐานะผู้นิเทศก์ ผู้บริหารต้องคอยดูแลช่วยเหลือ และชี้แนะการดำเนินงานของครูอย่างใกล้ชิด สามารถกระตุ้นให้ครูมีกำลังใจในการปฏิบัติงาน และกล้าหาญที่จะต้องเผชิญกับปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ อย่างฉลาดด้วย

5. ผู้บริหารในฐานะผู้จัดการทรัพยากร สามารถจัดการเกี่ยวกับทรัพยากรอย่างมีระบบ และถูกต้องตามหลักการ ทั้งทรัพยากรบุคคล อุปกรณ์ สื่อ สถานที่ งบประมาณ และเวลา

6. ผู้บริหารในฐานะผู้สื่อสารและประชาสัมพันธ์ สามารถสื่อสารกับครู ผู้ปกครอง และบุคคลที่เกี่ยวข้องให้เกิดความเข้าใจตรงกันเกี่ยวกับนโยบาย และแนวปฏิบัติต่าง ๆ

7. ผู้บริหารในฐานะนักพัฒนา มีการพัฒนางานทุกด้านอยู่เสมอ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การพัฒนาในเรื่องที่จะส่งผลต่อการเรียนการสอนซึ่งแบ่งได้ 2 ประเด็นคือ การพัฒนาตัวครูและพัฒนาสภาพแวดล้อม ผู้บริหารต้องยอมรับและเข้าใจถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของครู ทั้งในด้านบุคลิกภาพ ความสามารถในการประกอบวิชาชีพและในรูปแบบของการคิด เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาครูได้อย่างเหมาะสมกับสภาพความแตกต่างระหว่างบุคคล และในส่วนของการพัฒนาสภาพแวดล้อม ผู้บริหารควรสนใจต่อการพัฒนาสภาพแวดล้อมทั้งภายในห้องเรียน และภายนอกห้องเรียน เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาของเด็ก

เยาวยา เดชะคุปต์ (2542 :124 – 126) กล่าวถึงบทบาทหลักเฉพาะของผู้บริหารการศึกษาในสถานศึกษาปฐมวัย ซึ่งจำแนกได้ 4 ประการ ดังนี้

1. บทบาทและหน้าที่ในการพัฒนาแนวการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย การสร้างสรรค์สื่อการเรียนการสอนที่ประหยัด เทคนิคการสอนใหม่ ๆ ผู้บริหารจะต้องเอาใจใส่ เป็นผู้นำครู กระตุ้นครูให้ตื่นตัวในการปรับปรุงการเรียนการสอน ฉะนั้นผู้บริหารจึงต้องเป็นผู้รอบรู้ทางวิชาการ เป็นที่พึ่งของครูได้ และสามารถสาธิตการสอนให้ดูเป็นตัวอย่างได้ ครูย่อมจะนับถือและเลื่อมใส ผู้บริหารควรจัดเวลาให้ได้เข้าร่วมกิจกรรมกับเด็ก ๆ ด้วย เด็กจะรักและให้ความนับถือ ซึ่งจะช่วยให้เกิดความสัมพันธ์อันดีกับเด็ก

2. บทบาทและหน้าที่ที่ดีต่อพ่อแม่ผู้ปกครองเด็ก เนื่องด้วยหน้าที่การปฏิบัติงานรับผิดชอบใกล้ชิดกับเด็กในวัย 3 – 6 ปี ซึ่งพ่อแม่ของเด็กมีความรักและห่วงใยเป็นพิเศษยิ่งกว่าเด็กโต ส่วนมากมักจะไปส่งลูกที่สถานศึกษาและรับกลับบ้านด้วยตนเอง ผู้บริหารจึงมีโอกาสนพบกับพ่อแม่ผู้ปกครองเด็กเสมอ ได้มีการสนทนากลางถึงทุกข์สุขภายในครอบครัว โดยเฉพาะปัญหาในเรื่องที่เกี่ยวกับเด็ก เป็นโอกาสที่จะให้ความร่วมมือ ช่วยเหลือ เป็นที่ปรึกษาแนะนำแก่พ่อแม่ผู้ปกครองเด็กได้ดีย่อมทำให้พ่อแม่ผู้ปกครองเด็กเกิดความศรัทธาในตัวผู้บริหาร

ผู้บริหารต้องมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อพ่อแม่ผู้ปกครองเด็ก และสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการศึกษาแก่เด็กปฐมวัย เนื่องด้วยในปัจจุบันนี้พ่อแม่ผู้ปกครองเด็กส่วนมากเข้าใจว่าสถานศึกษาที่เขาส่งเด็กเข้าไปเรียนหนังสือให้อ่านออกเขียนได้เท่านั้น ฉะนั้นผู้บริหารจึงจำเป็นที่จะต้องประชุมชี้แจงระบบการศึกษาแก่เด็กปฐมวัยให้พ่อแม่ผู้ปกครองเข้าใจและยอมรับด้วยเหตุผลว่า ดีกว่าการเร่งเพียงให้เด็กอ่านออกเขียนได้เท่านั้น มิฉะนั้นจะไม่ก่อให้เกิดความศรัทธาต่อสถานศึกษาปฐมวัย

3. บทบาทเกี่ยวกับการบริหารบุคลากร ผู้บริหารในสถานศึกษาปฐมวัยมีหน้าที่เป็นผู้สรรหาบุคลากรให้เหมาะสมกับลักษณะงานที่เขาจะต้องทำ ได้แก่ ครูผู้สอน พี่เลี้ยงเด็ก เจ้าหน้าที่ธุรการ เจ้าหน้าที่การเงิน แม่ครัวและคณงาน ภารโรงและคนทำสวน เป็นต้น เมื่อสรรหาบุคลากรได้แล้ว งานที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ งานด้านพัฒนาบุคลากรทางวิชาการซึ่งจะต้องทำต่อเนื่องตลอดเวลาอย่างไม่มีจุดจบ ผู้มีบทบาทให้ความร่วมมือกับผู้บริหารในด้านพัฒนาบุคลากรทางวิชาการคือศึกษานิเทศก์ ศึกษานิเทศก์ทำงานผ่านครูเพื่อมุ่งผลไปสู่เด็ก แต่มิใช่ทำงานกับเด็กโดยตรง อย่างไรก็ตามกิจกรรมด้านการศึกษานี้มีงานริเริ่มสร้างสรรค์อยู่มาก เมื่อได้แนะนำแก่ครูแล้วย่อมได้ครูที่มีคุณภาพสามารถทำงานอย่างมีประสิทธิภาพได้ตามวัตถุประสงค์

4. บทบาทในการจัดหาเงินและเครื่องอำนวยความสะดวกทั้งหลาย (Fund and Facilities) ผู้บริหารในสถานศึกษาปฐมวัย ไม่ว่าจะเป็นของรัฐหรือเอกชนในสมัยปัจจุบันนี้จะต้องมีทัศนะทางเศรษฐกิจ (Economic Minded) สถานศึกษาของรัฐนั้นจะรอตบประมาณแผ่นดินอย่างเดียวไม่ได้ เพราะประเทศของเรามีงบประมาณจำกัด ส่วนสถานศึกษาเอกชน รัฐให้ความช่วยเหลือกันได้บ้างเล็กน้อยเท่านั้น และกำลังให้ช่วยตนเองด้วยการให้เพิ่มพูนคุณภาพซึ่งก็อาจจะดำรงอยู่ได้ อย่างไรก็ตามผู้บริหารจะต้องรู้แหล่งการเงินนั้นว่าอยู่ที่ไหน และจะได้มาอย่างไร แม้จะต้องรู้จักร่วมมือกับชุมชน สมการวัด เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง ผู้ปกครองเด็ก องค์การให้ความช่วยเหลือของประเทศ มูลนิธิต่าง ๆ ห้างร้านบริษัทใหญ่ๆ บุคลากรผู้มีจิตศรัทธา ฯลฯ เพื่อให้ได้มาซึ่งทรัพยากรสำหรับส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาของสถานศึกษาปฐมวัย

5. บทบาทในการประชาสัมพันธ์สถานศึกษาปฐมวัย ผู้บริหารในสถานศึกษาปฐมวัย จะต้องเป็นนักประชาสัมพันธ์ที่ดี (Public Relation Minded) เพราะการที่เราจะอธิบายให้คนทั้งหลายรู้ว่า เรา กำลังทำอะไรอยู่แล้วคิดว่าจะทำต่อไปนั้น เป็นจุดสำคัญที่เราจะได้รับการสนับสนุนจากภายนอก เมื่อมีโอกาสที่จะทำให้สื่อมวลชนในท้องถิ่นรู้จักสถานศึกษาก็ควรทำ เช่น การออกรายการวิทยุ โทรทัศน์ เพื่อเผยแพร่ความรู้ทางวิชาการ และให้บริการการศึกษา เช่น แสดงวิธีการผลิตสื่อการเรียนการสอนแบบใหม่ แปลก ๆ จากวัสดุเหลือใช้ วัสดุในท้องถิ่นที่หาง่าย สาธิตการสอนประกอบการใช้สื่อการเรียนการสอนประเภท หุ่นต่างๆ ระยะสั้นเป็นครั้งคราว ให้ความร่วมมือส่งเสริมวัฒนธรรมไทย อาจได้แก่การส่งเด็กที่มีมารยาทงดงามเข้าประกวดการไหว้ การกราบ เป็นต้น การติดต่อสื่อสารกับทางบ้านของเด็กก็เป็นสิ่งควรทำ เช่น

การรายงานพัฒนาการและความก้าวหน้าของเด็ก ข่าวดสารและความเคลื่อนไหวต่าง ๆ รวมทั้งสิ่งที่ต้องการให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง ช่วยเหลือพัฒนาเด็กที่บ้านอีกด้วย

สรุปได้ว่า บทบาทและหน้าที่ที่สำคัญของผู้บริหารการศึกษาปฐมวัย คือ บทบาทและหน้าที่ในการพัฒนาแนวการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย บทบาทและหน้าที่ที่ดีต่อพ่อแม่ผู้ปกครองเด็ก บทบาทเกี่ยวกับการบริหารบุคลากร บทบาทในการประชาสัมพันธ์สถานศึกษาปฐมวัย บทบาทและหน้าที่ของผู้บริหารที่สำคัญเหล่านี้ จะช่วยส่งเสริมให้การบริหารงานการศึกษาปฐมวัยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ความหมายของการปฏิรูปการศึกษา

ปรีดา บุญเพลิง (2539 : ความนำ) กล่าวว่า การปฏิรูป คือ การปรับปรุงให้สมควร การปรับปรุงให้เหมาะสม หรือการปรับปรุงให้ดีขึ้น ฉะนั้นการปฏิรูปในเรื่องใดคือการปรับปรุงในเรื่องนั้นให้ดีขึ้นกว่าเดิม

สิปปนนท์ เกตุทัต (2539 : 78) กล่าวว่า การปฏิรูปการศึกษา คือ การเปลี่ยนแปลงแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้พร้อมกับการปฏิรูประบบการจัดการ ปรับเปลี่ยนโครงสร้างการบริหารการศึกษา

สุปิน รัตนศิลา (2540 : 46) กล่าวว่า การปฏิรูปการศึกษา คือ การปรับปรุงการดำเนินงานของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการที่มีอยู่เดิมให้ดีขึ้น โดยเลือกสรรเปลี่ยนแปลงและเพิ่มแนวทางการปฏิบัติ ให้สามารถแก้ไขปัญหา ให้เบาบาง หรือหมดไป

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2539 : 18) กล่าวว่า การปฏิรูปการศึกษา ตามแนวปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ หมายถึงการปรับปรุงการดำเนินงาน โดยการเลือกสรรเปลี่ยนแปลง และเพิ่มแนวทางการดำเนินงานที่มีอยู่เดิมด้วยความหวังว่า จะสามารถแก้ไขปัญหาอุปสรรคให้เบาบางลงหรือหมดไป และสามารถพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุถึงจุดมุ่งหมายความเป็นเลิศทางการศึกษาต่อไปในปี พ.ศ. 2550

อุทัย จุลยเกษม (2539 : 213) กล่าวว่า การปฏิรูปการศึกษา คือ การปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงในส่วนนั้น ๆ ของกระทรวงศึกษา โดยเชื่อว่าเมื่อมีการ “ปฏิรูป” ในส่วนที่เป็นสาเหตุของการด้อยคุณภาพของผลลัพธ์ของระบบการศึกษาแล้ว ในที่สุดระบบการศึกษาทั้งหมด (หลังการปฏิรูปในส่วนต่าง ๆ แล้ว) ก็จะทำหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพในการสร้างผลลัพธ์ของการศึกษาที่สังคมพึงประสงค์

ดังนั้น ความหมายการปฏิรูปการศึกษาก็คือ การปรับปรุงระบบการศึกษา การปรับเปลี่ยนระบบกลไกต่างๆ ภายในระบบการศึกษา เพื่อให้ได้กระบวนการจัดการศึกษาที่เหมาะสมกับเป้าหมายที่ต้องการของสังคม

3. ความเป็นมาเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาไทย

ในอดีตจนถึงปัจจุบันประเทศไทยได้มีการปฏิรูปการศึกษามาแล้ว 3 ครั้ง ซึ่ง ในแต่ละครั้งที่มีการปฏิรูปการศึกษาจะมีผลกระทบจากสภาวะการณ์ต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกประเทศ การปฏิรูปการศึกษาของไทยแบ่งได้เป็น 3 ระยะ คือ

ระยะที่ 1. การปฏิรูปการศึกษาไทยครั้งแรกเกิดขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 5 พ.ศ. 2442 เกิดจากปัจจัยสำคัญ 5 ประการ คือ ประการแรก การคุกคามจากตะวันตกที่ได้แสวงหาอาณานิคมเพื่อหาวัตถุดิบและขยายผลผลิตที่ผลิตขึ้น ซึ่งการคุกคามเข้ามาในเอเชียถือว่าเป็นภัยอย่างยิ่งสำหรับเมืองไทยจึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาปรับปรุงประเทศให้ทันสมัย ซึ่งรัชกาลที่ 5 ได้เล็งเห็นความสำคัญของการศึกษาเป็นอันดับแรก ประการที่สอง ความคิดแบบตะวันตกโดยมีชาวต่างชาติเข้ามาค้าขายในเมืองไทยและได้นำความรู้

เข้ามาเผยแพร่ได้มีการจัดตั้งโรงเรียน โรงพิมพ์ และมหาวิทยาลัยสำหรับคนหนุ่มสาวของไทย ประการที่สาม จากแนวคิดของรัชกาลที่ 5 หลังจากได้เสด็จเยือนประเทศทางยุโรปทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหลายด้าน โดยเฉพาะด้านการศึกษาให้มีการตั้งโรงเรียนเพื่อศึกษาภาษาและวิชาการตะวันตก มีการจัดส่งนักเรียนไปศึกษา ยังต่างประเทศ มีการวิเคราะห์แบบแผนการจัดการศึกษาของต่างประเทศเพื่อนำมาจัดทำแผนการศึกษา สำหรับประเทศไทย ประการที่สี่ จากนโยบายการเลิกทาส รัชกาลที่ 5 ทรงตระหนักถึงความจำเป็นและ เห็นว่า เมื่อทาสได้เป็นไทแล้ว เครื่องมือที่จะใช้ทำการหาเงินต่อไปก็คือ การศึกษา จึงได้มีการจัดการศึกษา สำหรับทาสเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดกลับมาเป็นทาสอีก ประการสุดท้ายความต้องการการบุคคลเข้ารับราชการ ดังนั้น จึงจำเป็นต้องจัดการศึกษาเพื่อผลิตคนโดยเป้าหมายของการปฏิรูปการศึกษา ในสมัยรัชกาลที่ 5 คือ

มุ่งพัฒนาคนให้มีความรู้เพื่อร่วมพัฒนาประเทศ ให้เยาวชนและประชาชนของประเทศได้มีโอกาสได้ รับการศึกษาและเป็นการส่งเสริมศาสนาของประเทศ โดยวิธีการและขั้นตอนดังนี้

1.1 จัดการศึกษาให้ครอบคลุมทั่วถึง มีการขยายการศึกษาไปยังหัวเมืองเพื่อให้คนไทยได้มีความ เสมอภาคทางการศึกษา ได้มีการจัดตั้งหน่วยงานในการรับผิดชอบทางด้านการศึกษาที่เรียกว่ากระทรวง ธรรมการ เป็นผู้กำหนดแนวทางในการจัดการศึกษา ในการจัดการศึกษาระยะแรกให้มีการเก็บค่านำรุงการ ศึกษา

1.2 การปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน ปรับปรุงหลักสูตรเพื่อให้โรงเรียนต่าง ๆ ถือ เป็นแนวปฏิบัติ การศึกษาในชั้นมูลกำหนดหลักสูตรการเรียนวิชาใหม่ ๆ ปรับปรุงแบบเรียน แปลหรือ สร้างตำราเป็นภาษาไทย

1.3 ปฏิรูปครูในการปฏิรูปครูไม่มีการดำเนินการที่ชัดเจน

ระยะที่ 2. การปฏิรูปการศึกษาครั้งที่สองเกิดขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2517 จากการปฏิรูปการศึกษาใน ครั้งแรกจนถึงเหตุการณ์เปลี่ยนแปลง 14 ตุลาคม 2516 ทำให้คนไทยพบว่า การศึกษาไม่เหมาะสมกับกาล เวลา ได้มีการแสวงหาแนวทางเพื่อการปฏิรูปการศึกษาโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี เป็นการปฏิรูป การศึกษาเพื่อชีวิต โดยเป้าหมายการปฏิรูปการศึกษาครั้งที่ 2 นี้ คือ

มุ่งสร้างเอกลักษณ์ของชาติและจิตสำนึกของความเป็นคนไทยโดยการพัฒนาคน มุ่งเน้นคุณภาพ ด้านความเจริญทางร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา สามารถประกอบอาชีพได้ โดยมีวิธีการและขั้นตอนดังนี้ คือ

2.1 ความเสมอภาคทางการศึกษา มีการจัดการศึกษาภาคบังคับให้ทุกคนมีสิทธิได้เข้าเรียนเท่ากัน โดยได้มีการขยายและปรับปรุงโรงเรียนมัธยมให้มีคุณภาพเสมอกัน ในระดับอุดมศึกษาที่มีการขยายให้ เหมาะกับสภาพเศรษฐกิจและสังคม โดยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเลือกเรียนได้ตามความถนัดของตนเอง เปิดให้ เอกชนและกลุ่มคนได้มีโอกาสเข้ามาจัดการศึกษา มีการเร่งรัดการจัดการศึกษานอกโรงเรียน

2.2 การจัดระบบการศึกษา มีการจัดการศึกษาเป็น 4 ระดับ คือ ก่อนภาคบังคับ ภาคบังคับ มัธยมและอุดมศึกษา ให้มีโรงเรียนประถม 6 ปี มัธยม 6 ปี เปลี่ยนระบบโรงเรียนจาก 4:3:3:2 (3) เป็น 6:3:3 ให้ผู้เรียนเข้าออกโรงเรียนเพื่อไปหาประสบการณ์ได้ ส่งเสริมการศึกษานอกโรงเรียนและการศึกษา พิเศษเพิ่มขึ้น

2.3 เนื้อหากระบวนการเรียนการสอน โดยมีการปรับปรุงเนื้อหาให้สอดคล้องกับแนวทางที่พึง ประสงค์ การจัดหลักสูตรกระบวนการเรียนการสอน แบบเรียน ให้ยึดการวัดและประสบการณ์ผู้เรียนเป็น หลัก ให้ผู้เรียนค้นพบความสามารถของตนเอง เนื้อหาในระดับประถม มุ่งให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำงาน สำหรับ

เนื้อหาของเด็กมัธยมให้ผู้เรียนสามารถเรียนตามถนัดเพื่อเป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพ ในระดับปฐมวัย ได้จัดให้มีศูนย์เลี้ยงเด็กปฐมวัย

2.4 บทบาทของครู ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงในฐานะครูเป็นบุคลากรหลัก ปรับปรุงการฝึกหัดครูให้มีคุณภาพ เร่งอบรมครูประจำการ ผลិតครูภาคค่ำ ผลิตครูชนบท อบรมวิชาชีพครูระยะสั้น และสร้างแรงจูงใจให้คนมาเรียนและประกอบอาชีพครู

2.5 การจัดการศึกษาอุดมศึกษา ได้ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงโครงสร้างใหม่ ทั้งนี้เพื่อประสิทธิภาพของสถาบันอุดมศึกษา โดยจัดอุดมศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของกระทรวงศึกษาธิการ กำหนดจุดมุ่งหมายของอุดมศึกษา รวมกลุ่มเข้าด้วยกัน ให้อำนาจในการบริหาร ส่งเสริมให้เอกชนเข้ามาดำเนินการ

2.6 การศึกษาเอกชน ให้เอกชนเข้ามาจัดการศึกษาที่มีใช้ภาคบังคับ โดยมีเงื่อนไขว่าไม่มุ่งกำไร ควบคุมโดยรัฐบาล รัฐจะต้องประกันสิทธิและสวัสดิการให้กับครูในสถานศึกษาเอกชนเท่ากับรัฐบาล

2.7 ระบบบริหารการศึกษา กระจายอำนาจการบริหารไปสู่ท้องถิ่นโดยให้ประชาชนในท้องถิ่นมีสิทธิร่วมรับผิดชอบเพื่อความเหมาะสมแต่ละท้องถิ่น โดยมีการตั้ง ก. ค. และ อ.ก.ค.

2.8 การระดมสรรพกำลังและการลงทุนการศึกษา ให้ชุมชนเข้ามามีส่วนรวมในการจัดการศึกษา เพิ่มงบประมาณทางการศึกษา ปรับค่าเล่าเรียน ส่งเสริมเอกชนให้เข้ามาช่วยจัดการศึกษา และลดความสูญเสียเปล่าทางการศึกษา

2.9 กฎหมายเกี่ยวกับการศึกษา มีการปรับปรุงโครงสร้างระบบกฎหมายที่เกี่ยวกับการศึกษาให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาและแนวปฏิรูปการศึกษา

2.10 ปฏิรูประบบและโครงสร้างอื่น ๆ ปฏิรูประบบโครงสร้าง ระบบเศรษฐกิจ ปรับปรุงระบบปกครอง ปฏิรูประบบราชการกำหนดนโยบายสภาพแวดล้อม การใช้สื่อมวลชนเพื่อการศึกษา

ระยะที่ 3. การปฏิรูปการศึกษาเป็นครั้งที่สาม พ.ศ. 2539 เป็นการปฏิรูปการศึกษาโดยเน้นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นหลักเหตุผล คือ

ระยะเวลาที่ผ่านมา กระแสโลกได้ผลักดันให้ประเทศไทยเกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะด้านเทคโนโลยีและคมนาคม ซึ่งส่งผลต่อเศรษฐกิจ สังคม วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การเมือง การปกครอง เศรษฐกิจเป็นอีกด้านที่ทำให้ประเทศไทยประสบความสำเร็จอย่างมากเมื่อวัดจากความเจริญทางด้านอุตสาหกรรม ซึ่งได้ก่อให้เกิดปัญหาการกระจายรายได้ปัญหาด้านสังคม เช่น ครอบครัวยากจน ความแตกแยกของครอบครัว และความไม่เป็นธรรมของสังคม ปัญหาสิ่งแวดล้อมจึงจำเป็นต้องปรับปรุงแก้ไขเพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนในอนาคต การพัฒนาอย่างเร่งด่วน ซึ่งดูได้จากหลาย ๆ ประเทศที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนาจะต้องประกอบด้วย ประชากรที่มีคุณภาพ ตัวที่จะสร้างคุณภาพของประชากรได้ก็คือ การศึกษาเท่านั้น

การจัดการศึกษาที่ผ่านมาประสบความสำเร็จเป็นที่น่าพอใจในระดับหนึ่งทั้งคุณภาพและปริมาณภายในสภาพแวดล้อม และเหตุการณ์ในขณะนั้น แต่ในขณะเดียวกันยังมีปัญหานานับประการที่สะสมอยู่ ประกอบกับสภาพแวดล้อม เหตุการณ์ปัจจุบันทำให้ความรู้พื้นฐานของคนในประเทศไทยไม่ตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงานที่เพียงพอ และการศึกษาต้องเป็นกระบวนการนำคนไทยไปสู่วิถีชีวิตและสังคมยุคใหม่อย่างมั่นคงและทันสมัย รัฐบาลจึงมีนโยบายขยายโอกาสทางการศึกษาภาคบังคับ 12 ปี ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาไม่ว่าภาครัฐและเอกชนทั้งทางตรงและทางอ้อมได้ตระหนักถึงความสำคัญในเรื่องนี้ จึงวิเคราะห์เป็นหลักการและนำเสนอเป็นแนวทางในการปรับปรุงและปฏิรูปการศึกษาไทยโดยมีข้อเสนอดังนี้

3.1 แนวคิด / หลักการปฏิรูปการศึกษา

3.1.1 หัวใจของการปฏิรูปการศึกษาอยู่ที่การปฏิรูปความคิด เน้นการศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนาต่อเนื่องตลอดชีวิต การจัดการศึกษาไม่เพียงแต่เป็นหน้าที่ของรัฐอย่างเดียวสถาบันต่าง ๆ ในสังคมก็ต้องรับผิดชอบร่วมกัน

3.1.2 ระบบการศึกษาในอนาคต ต้องไม่เป็นระบบรวมศูนย์ แต่จะเปลี่ยนเป็นการกระจายทุกจุดที่ได้มีโอกาสพัฒนาการเรียนรู้ แหล่งการเรียนรู้ สามารถเชื่อมโยงต่อกันได้ ซึ่งเป็นลักษณะเครือข่ายที่ประกอบด้วยกลุ่มคนเป็นจำนวนมาก ริเริ่มสิ่งดี ๆ ที่ช่วยเสริมสร้างเด็ก

3.2 เป้าหมายของการปฏิรูปการศึกษา เจตนารมณ์สูงสุดของการปฏิรูปการศึกษา คือ พัฒนาคุณภาพของคนที่เป็นผลผลิตของการศึกษาให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ดังนี้

3.2.1 คนไทยเป็นคนมุ่งมั่นทันโลก โดยมีลักษณะมองกว้าง คิดไกล ใฝ่รู้ อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างสันติ รักความก้าวหน้า มั่นคง รู้คิด รู้ทำ รับผิดชอบ แก้ปัญหาเป็น เป็นผู้มีความรู้

3.2.2 ครูมีความตระหนัก และมีจิตสำนึกในการปรับเปลี่ยนบทบาทของตนเองในการจัดการเรียนให้แก่เด็ก

3.2.3 สถานศึกษาและชุมชนเป็นผู้กำหนดทิศทางการวางหลักสูตรท้องถิ่น การบริหารงาน บริหารเงิน และบริหารคน โดยมุ่งเน้นให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารอย่างใกล้ชิด และติดตาม กำกับดูแล ตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษา

3.2.4 สังคมไทย เป็นสังคมแห่งปัญญาและการเรียนรู้ โดยเกิดการเปลี่ยนแปลง 3 ประการ คือ ประการแรก ทุกส่วนสังคมตั้งแต่ประชาชน ครอบครัว ชุมชน สถาบันทางสังคม องค์กรธุรกิจ เอกชน องค์กรสาธารณประโยชน์ และสื่อมวลชนที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาอย่างเต็มศักยภาพ ประการที่สอง หน่วยงานระดับต่าง ๆ มีการตัดสินใจตามลักษณะภารกิจและความรับผิดชอบ ประการที่สาม มีการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาเพื่อสร้างความมั่นคงในคุณภาพการเรียนรู้

3.3 ยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษา การปฏิรูปที่สำคัญที่จะสร้างสรรค์ระบบการศึกษาตามหลักการแล้ว จะต้องปฏิรูป 2 ประการ

3.3.1 การปฏิรูประบบและกระบวนการเรียนรู้ ในรูปแบบและเนื้อหา วิธีการเดิมยังไม่สอดคล้องกับพัฒนาการของบุคคล ไม่สัมพันธ์กับสังคม และสภาพแวดล้อมไม่เกื้อกูลต่อการดำรงอยู่ร่วมกันระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ ระบบโรงเรียนได้สร้างรั้วกันตัวเองจากชุมชนและสังคมได้ ระดับการศึกษาและเกณฑ์อายุเป็นช่วงขั้นเบ็ดเสร็จตายตัว แต่ในความเป็นจริงของโลกและสังคมรอบตัวเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา การศึกษาจะได้เมื่อเรียนรู้สำเร็จในแต่ละระดับ แต่ความจริงการเรียนรู้ของคนยังไม่จบ ดังนั้น การปฏิรูประบบและกระบวนการเรียนมีแนวทางดำเนินการดังต่อไปนี้ ภาครัฐบาลและเอกชน ต้องร่วมกันส่งเสริม ครอบครัวให้เลี้ยงดูลูกหลานให้ถูกวิธีเพื่อให้เด็กเจริญวัยทุกด้านอย่างสมดุล ชุมชน รัฐ สถานศึกษา สถาบันทางสังคม ต้องรวมกันช่วยให้เด็กเติบโตอย่างสมบูรณ์ โดยเด็กและเยาวชนทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกันในการเข้าศึกษาตามพื้นฐานที่มีคุณภาพ ต้องให้ได้รับการพัฒนาทุกด้านเต็มศักยภาพของผู้เรียนปรับปรุงครูและประสิทธิภาพครูอย่างรีบด่วนให้ทันกาล มุ่งการสร้างและพัฒนานักวิจัยและอาจารย์ในระดับอุดมศึกษา ปรับปรุงการศึกษาอาชีพและการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย เป็นคนที่ก้าวทันโลกต้องมีปัญญา ความคิด ทักษะ อาชีพ และคุณธรรม เรียนรู้เพื่อเข้าใจคนและประชาคมโลกโดยรัฐ ชุมชน สถาบันศาสนา องค์กรธุรกิจ เอกชน และทุกฝ่ายต้องร่วมมือร่วมใจกันสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพแก่ชุมชนและคนในสังคม ในรูปของเครือข่ายที่เป็นระบบ ทั้งในด้านงบประมาณและการดำเนินการ

3.3.2 การปฏิรูประบบการจัดการ แม้ว่าแนวความคิดทางการศึกษาจะดีเลิศเพียงใด การปฏิบัติย่อมไร้ผล หากระบบการจัดการและการบริหารยังไม่เปลี่ยนแปลง ระบบการจัดการศึกษาของไทยปัจจุบันเป็นระบบผูกขาดโดยภาครัฐฝ่ายเดียว มีการรวมอำนาจโดยส่วนกลาง มีการจัดระเบียบกฎเกณฑ์สั่งการตามสายงาน ไม่มีการตรวจสอบคุณภาพการดำเนินงานและผลงานที่ชัดเจน โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากสังคม จึงจำเป็นต้องปฏิรูปโดยการรื้อปรับระบบการจัดการศึกษาใหม่ให้อื้อประโยชน์ต่อการพัฒนาการเรียนรู้ของคนไทย และนำสังคมไทยก้าวสู่สังคมแห่งปัญญาและการเรียนรู้ จึงต้องกำหนดเป้าหมายให้เกิดการเปลี่ยนแปลง 3 ด้าน คือ ด้านแรก เปลี่ยนแปลงให้ทุกส่วนสังคมมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการจัดการศึกษาตามศักยภาพ ด้านที่สอง การกระจายอำนาจ การตัดสินใจไปสู่หน่วยปฏิบัติระดับต่าง ๆ ตามภารกิจและความรับผิดชอบ ด้านที่สาม ตรวจสอบการดำเนินงานและคุณภาพทางการศึกษาเพื่อสร้างความมั่นใจในคุณภาพการเรียนรู้ และประกันคุณภาพการศึกษา

จากกำหนดเป้าหมายให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งสามด้านซึ่งกล่าวมาแล้ว มีแนวทางการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายได้ดังนี้

ปรับระบบบริหารให้สถานศึกษาและชุมชนมีอำนาจในการจัดระบบการศึกษาท้องถิ่นให้มากที่สุด โดยรัฐในส่วนกลางเป็นผู้สนับสนุน กลุ่มสถานศึกษาและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา รัฐในส่วนกลางมีบทบาทเป็นหน่วยงานอำนวยการ และเร่งกระจายอำนาจการบริหารงานทุกด้านสู่หน่วยงานระดับปฏิบัติการ เร่งแก้ไข ปรับปรุงกฎระเบียบ วิธีการจัดสรรงบประมาณให้มีความคล่องตัว จัดการศึกษาอาชีพเป็นกระบวนการต่อเนื่อง ฝึกนิสิตรักการทำงานและการพัฒนาฝีมือแรงงาน รัฐต้องระดมความร่วมมือจากภาคเอกชนและสถานประกอบการเข้าร่วมพัฒนาหลักสูตร ประเมินคุณภาพแรงงาน ร่วมลงทุนจัดการผลิตแรงงานและพัฒนาการศึกษาอาชีพอย่างจริงจัง ต้องปรับรื้อระบบอุดมศึกษา โดยจำแนกรูปแบบให้มีความหลากหลาย ปรับและยืดหยุ่นโครงสร้างการบริหารการจัดการภายใน จัดระบบอุดมศึกษาใหม่ให้เป็น 3 ระบบย่อยได้แก่ ระบบวิทยาลัยสถาบันอุดมศึกษาที่เน้นกระบวนการสอนและการฝึกอบรม ระบบมหาวิทยาลัยสถาบันชั้นสูงที่เน้นการวิจัย การบุกเบิกองค์ความรู้ใหม่ ระบบวิทยาลัยชุมชนที่เน้นการจัดการศึกษาต่อเนื่องและบริการวิชาการแก่ชุมชน ให้สถาบันอุดมศึกษาต้องมีอิสระในการดำเนินงานและตัดสินใจ สามารถจูงใจนักวิชาการ คนเก่ง คนดี เข้าทำงาน ปรับระบบบริหารและการจัดสรรงบประมาณให้คล่องตัว ต้องเชื่อมโยงเครือข่ายความร่วมมือกับสถาบันอื่น ๆ ทั้งในและนอกประเทศ โดยรัฐบาลให้การสนับสนุนทั้งเชิงนโยบายและงบประมาณ สถาบันศึกษาจะต้องมีความรับผิดชอบต่อสังคมที่จะต้องแสดงให้เห็นว่า ได้ใช้อำนาจหน้าที่ในการบริหารได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ควรแก่ทรัพยากรที่ได้รับจากแหล่งต่าง ๆ เป็นประโยชน์แก่สังคมตามภารกิจที่ได้รับมอบหมาย รัฐและเอกชนต้องร่วมกันสร้างกลไก กำกับตรวจสอบดูแล การบริหารงานและการประกันคุณภาพของการศึกษาทุกระดับ โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศประมวลข้อมูล แก้ไขปัญหาและเสนอข่าวสารด้านคุณภาพการศึกษาให้ประชาชนรู้ ระดมทรัพยากรและกำลังจากทุกฝ่ายทั้งด้านกำลังความรู้ ความสามารถ สติปัญญา เพื่อผนึกกำลังจัดการศึกษา ค้นหาวิธีการจัดสรรสนับสนุนการใช้งบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ จูงใจให้ประชาชน เอกชนระดมทุนเพื่อจัดการศึกษา ส่งเสริมให้สถาบันการศึกษาพึ่งตนเอง มีความมั่นใจในการจัดการศึกษาและร่วมกันกับสถาบัน ชุมชนในท้องถิ่น โดยเฉพาะด้านอาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น และมีการจัดสรรการใช้งบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ

3.4 ยุทธศาสตร์ที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ การปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบการเรียนรู้และระบบการจัดการจะสำเร็จได้มากน้อยเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับเงื่อนไข ดังนี้ คือ ความตั้งใจจริง การลงมือปฏิบัติตามข้อตกลงของทุกฝ่ายพ่อแม่ต้องให้คำแนะนำลูกที่ถูกต้อง ครูต้องมีจิตสำนึกในการเปลี่ยนบทบาทของตนเอง

เป็นการแนะนำช่วยเหลือกระตุ้นให้เด็กได้รู้จักคิด ถาม และลงมือปฏิบัติ และเอกชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ องค์การทางศาสนา เกื้อหนุนสร้างคุณธรรม จริยธรรม สื่อมวลชนต้องสื่อข่าวสารสร้างสรรค์สังคม สติปัญญา การเรียนรู้ รัฐบาล และหน่วยงานของรัฐต้องใจกว้าง ปรับเปลี่ยนวิธีคิดและเร่งดำเนินการสนับสนุนแก้ไข (กระทรวงศึกษาธิการ . 2539 : 6 – 55)

จากการปฏิรูปการศึกษาในอดีตดำเนินการแก้ปัญหาโดยกระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้กำหนดแนวทางดำเนินการ แต่ในการปฏิรูปการศึกษาในครั้งนี้เป็นการเปลี่ยนแปลงโฉมหน้าของการศึกษาไทย โดยเฉพาะวิธีการและขั้นตอนในการดำเนินการปฏิรูปการศึกษาที่เปิดโอกาสให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมมากที่สุด

4. จุดมุ่งหมายการปฏิรูปการศึกษา

การปฏิรูปการศึกษามีจุดมุ่งหมายสูงสุดเพื่อประชาชนชาวไทย มีศักยภาพในการพัฒนาตนเอง ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและพัฒนาประเทศชาติให้สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

จุดมุ่งหมายของการปฏิรูปการศึกษา เพื่อสร้างบุคคลแห่งการเรียนรู้ องค์การแห่งการเรียนรู้และสังคมแห่งการเรียนรู้ให้เกิดขึ้น โดยผู้ผ่านการศึกษาแต่ละคนจะมีความสามารถและคุณลักษณะพื้นฐานที่สำคัญต่อไปนี้ เป็นผู้มีความสุขภาพพละนามยดี ทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ วิชาการ และวิชาชีพ เป็นผู้มีความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์ ไม่เห็นแก่ตัว เสียสละและอดทน ร่วมมือกับผู้อื่นได้ มีความเป็นประชาธิปไตยมีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ทั้งนี้ตั้งอยู่บนพื้นฐานทางวัฒนธรรมไทย และความเหมาะสมของการศึกษาแต่ละระดับ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2539 : 18)

5. ความสำคัญของการปฏิรูปการศึกษา

สถานการณ์ปัจจุบันประเทศไทยได้ก้าวเข้าสู่การเป็นสมาชิกของโลกอันไร้พรมแดนเช่นเดียวกับประเทศอื่น ๆ อีกทั้งกระแสโลกาภิวัตน์ทำให้ประเทศไทยเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ โดยเฉพาะความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี การสื่อสาร การคมนาคมที่ส่งผลกระทบต่อด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การเมือง การปกครองโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ด้านเศรษฐกิจที่ประสบความสำเร็จเป็นอันมาก เมื่อวัดจากการเจริญเติบโตอันเป็นผลมาจากการมุ่งขยายตัวของภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการที่ทันสมัย จึงเป็นปัญหาที่ตามมา อันได้แก่ การกระจายรายได้ ปัญหาทางสังคม เช่น การล่มสลายของชุมชนในชนบท ความแตกแยกของครอบครัว ความไม่เป็นธรรมต่าง ๆ ในครอบครัวและสังคม รวมไปถึงปัญหาสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีความจำเป็นต้องรีบแก้ไขให้ทันต่อการนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนในอนาคต ประกอบกับผลสืบเนื่องมาจากกระแสโลกาภิวัตน์ดังกล่าวแล้ว ยังมีแรงผลักดันต่าง ๆ ที่ทำให้ประเทศไทยต้องแข่งขันกับนานาประเทศในด้านต่าง ๆ อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เพื่อให้ประเทศมีศักยภาพในการแข่งขันและยืนหยัดอยู่ได้อย่างมั่นคง มีศักดิ์ศรีในสังคมโลกบนพื้นฐานแห่งความเป็นไทย คนจึงเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่ต้องได้รับการพัฒนาอย่างเร่งด่วน ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่า การเตรียมคนให้มีคุณภาพจึงเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่ง ดังจะเห็นได้จากหลายประเทศที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนาประเทศให้เจริญรุ่งเรืองก้าวหน้าไปด้วยดี ประชากรมีคุณภาพ เพราะตระหนักและถือว่าการศึกษานี้ทำให้คนมีคุณภาพเพิ่มศักยภาพ ถ้าพิจารณากระบวนการศึกษาไทยที่ผ่านมาอาจกล่าวได้ว่าประสบความสำเร็จเป็นที่น่าพอใจในระดับหนึ่งภายในสภาพแวดล้อมและเหตุการณ์ในขณะนั้น แต่ขณะเดียวกันก็ยังมีปัญหานานัปการที่สะสมอยู่ ประกอบกับสถานการณ์และสภาวะแวดล้อมในปัจจุบัน ความรู้พื้นฐานของคนในประเทศที่จะรองรับตลาด

แรงงานต่าง ๆ ยังไม่พอเพียง การศึกษาจึงต้องเป็นกระบวนการเตรียมคน นำคนไทยและสังคมไทยให้เข้าสู่การมีวิถีชีวิตในสังคมยุคใหม่ได้อย่างมั่นคงและรู้ทันโลก (กระทรวงศึกษาธิการ. 2539 : 47 – 48)

6.ความจำเป็นที่นำไปสู่การปฏิรูปการศึกษาในสังคมไทยและการศึกษาไทยในอนาคต

สิ่งที่จะนำสังคมไทยไปสู่การเปลี่ยนแปลงในอนาคต มีมากมายอันได้แก่ อัตราการเกิดของประชากร ความเจริญทางด้านเศรษฐกิจที่ทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำในสังคมและคุณภาพชีวิตของคนส่วนใหญ่ในประเทศ ในภาคเกษตรกร ซึ่งเป็นรากฐานเดิมของสังคมไทยพร้อมทั้งการไหลเข้ามาของกระแสวัฒนธรรมที่ผสมมา กับสื่อ สารสนเทศที่จะเข้ามาแทนที่วัฒนธรรมของสังคม แนวโน้มทางด้านการเมือง ระบบราชการ เทคโนโลยีสารสนเทศอื่น ๆ และสิ่งแวดล้อม (ธนาคารกสิกรไทย. 2539 : 11 – 13) สังคมไทยในอนาคตจะ กลายเป็นสังคมที่ต้องมีการแข่งขันกันอย่างรุนแรงไม่เฉพาะกับคนในสังคมเดียวกันเท่านั้น แต่ยังต้องแข่งกับ คนต่างสังคมด้วย ในทางตรงกันข้ามก็จะต้องมีการพัฒนาสังคมของประเทศเพื่อยกระดับคุณภาพสติปัญญา ทักษะ สังคมสิ่งแวดล้อมจึงจำเป็นต้องสร้างคนไทย สังคมไทย ให้ดีและเก่ง มองเชิงรุกสู่ออนาคต สามารถ แข่งขันร่วมมือทำให้สังคมไทยก้าวทันโลก (สิปปนนท์ เกตุทัต. 2539 : 10) การพัฒนาสังคมของประเทศ สิ่งสำคัญก็คือ การศึกษา แต่การจัดการศึกษาไทยยังไม่บรรลุผล ทางเลือกที่สำคัญจะต้องให้การศึกษาที่ ทำให้คนเป็นอิสระโดยผู้เรียนจะต้องปรับตัวให้ทันโลก ทันข่าวสารการเปลี่ยนแปลง สามารถประยุกต์ให้เข้า กับรากฐานวัฒนธรรมที่มีอยู่เดิมให้มีประสิทธิภาพ (เอกวิทย์ ณ ถลาง. 2539 : 211 – 218) ในอนาคต การศึกษาไทยจะต้องมีรูปแบบดังนี้ ประการแรก การศึกษาตลอดชีวิต ประการที่สอง การศึกษาสำหรับ ทุกคนเมื่อเป็นประชาธิปไตย และประการสุดท้าย การศึกษาทำให้คนเข้าใจตนเอง เข้าใจสังคมเข้าใจ ปรัชญาชีวิตของสังคม เข้าถึงคุณภาพ จริยธรรม แต่ในขณะเดียวกันจะต้องคบหาสมาคมกับคนในวงกว้างได้ ทำให้มีความสุข ความสามารถและเข้าใจคนอื่นได้ (วิจิตร ศรีสอาน. 2539 : 79)

โดยสรุปแล้วสังคมไทยในอนาคตจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงและแข่งขันกับคนอื่นยังจะต้องแข่งขันกับ ตนเองไปด้วย ซึ่งจะต้องเป็นปัญหาอย่างมากสำหรับประชากร ดังนั้น การจัดการศึกษาจึงเป็นสิ่งสำคัญด้าน หนึ่งที่จะทำให้สังคมไทยอยู่รอด และการศึกษานั้นจะต้องจัดให้คนสามารถนำไปใช้ในการปรับตัวเข้ากับการ เปลี่ยนแปลงของสังคมได้

7. แนวทางการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2539 – 2550

แนวทางการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ มีแนวทางในการดำเนินงาน 4 ด้าน คือ

1. การปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษา
2. การปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษา
3. การปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน
4. การปฏิรูประบบบริหารการศึกษา

โดยมีแนวทางการดำเนินงานในแต่ละด้าน ดังต่อไปนี้

การปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษา

ให้ดำเนินการ เร่งรัดให้โรงเรียนและสถานศึกษาทุกระดับ จัดการศึกษาให้มีมาตรฐานคุณภาพ ทัดเทียมกันและกระจายการจัดบริการครอบคลุมทุกพื้นที่โดย

1. จัดทำแผนที่ตั้งสถานศึกษา (School Mapping) ของโรงเรียนและสถานศึกษาทุกระดับ

ทุกประเภท ทั้งในและนอกสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ และนำแผนไปปฏิบัติอย่างจริงจัง โดยดำเนินการวางแผนภาพรวมเป็นรายจังหวัด รวมทั้งการเชื่อมต่อยุทธศาสตร์ระหว่างจังหวัด เพื่อมุ่งลดความซ้ำซ้อน และมุ่งกระจายการจัดบริการให้ครอบคลุมในทุกพื้นที่ ทั้งนี้โดยให้สอดคล้องกับสภาพทางภูมิศาสตร์ เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของแต่ละท้องถิ่น

2. กำหนดขนาดโรงเรียนและสถานศึกษาระดับต่าง ๆ ในแต่ละภูมิภาค เพื่อให้ได้ขนาดโรงเรียนสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพ ประสิทธิภาพและเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น ทั้งนี้ให้มีการรวมโรงเรียนขนาดเล็กตามควรแก่กรณี โดยให้อยู่ในดุลยพินิจของจังหวัด และให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วม ให้ข้อคิด อีกทั้งคำนึงถึงการจูงใจให้ผู้ปกครองเห็นประโยชน์ของการส่งบุตรหลานไปเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่ ที่มีความพร้อมในการให้บริการ

3. กำหนดมาตรฐานขั้นพื้นฐานในด้านบรรยากาศการศึกษา ด้านการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่ ด้านสิ่งแวดล้อมความสะอาด ด้านอุปกรณ์การเรียนการสอน และด้านบุคลากรที่สอดคล้องกับแนวโน้มการพัฒนาทางสังคมและเศรษฐกิจ สำหรับใช้ในการจัดการศึกษาของโรงเรียนและสถานศึกษาทุกระดับ ทุกประเภทและมุ่งเน้นสนับสนุนสถานศึกษาที่ต้อยเป็นอันดับแรก

4. ให้โรงเรียนแต่ละโรงเรียนทั้งที่มีอยู่เดิมและจะสร้างขึ้นใหม่ มีผังแม่บทอย่างเต็มรูปแบบ อีกทั้งการออกแบบและการจัดสร้างอาคาร รวมทั้งการจัดบรรยากาศในการเรียนการสอน และสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนต้องให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นอยู่และมุ่งรักษาสีศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น

5. การกระจายอำนาจ การกำหนดนโยบาย และการบริหารโรงเรียนและสถานศึกษา ทุกระดับ ทุกประเภทให้กับผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน และองค์กรปกครองท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมรับผิดชอบ ในรูปคณะกรรมการของสถานศึกษา เพื่อให้การพัฒนาและการแก้ไขเป็นไปอย่างรวดเร็วและเหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น

6. ให้มีองค์กรติดตามและประเมินผล ทำหน้าที่กำกับติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน ตลอดจนประเมินมาตรฐานโรงเรียน และสถานศึกษาทั้งด้านปริมาณ คุณภาพและประสิทธิภาพการศึกษา รวมทั้งให้มีการสรุปผลเป็นระยะ ทั้งระยะสั้นและระยะยาวเพื่อนำไปสู่การพัฒนาโรงเรียนและสถานศึกษานั้นๆ อยู่เสมอ ทั้งนี้การรายงานผลต้องนำเสนอคุณภาพของผลงาน คุณภาพของผลผลิต ความคุ้มค่าและแนวทางพัฒนาในอนาคต

การปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษา

ให้ดำเนินการโดยการเร่งปฏิรูประบบการผลิต การสรรหา การพัฒนาครู ทั้งที่ทำการสอนในสถานศึกษาของรัฐและเอกชนอย่างครบวงจร รวมทั้งพัฒนาผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่องด้วย

1. สร้างจิตสำนึกในความรับผิดชอบต่อครู ผู้บริหารโรงเรียน และบุคลากรทางการศึกษา มุ่งมั่นต่อการปฏิบัติหน้าที่อย่างจริงจัง

2. ในการประเมินความก้าวหน้าของครู ให้มุ่งเน้นที่การวัดประสิทธิภาพของผลการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะคุณภาพการเรียนของผู้เรียน และสนับสนุนให้ครูทำการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนควบคู่กันไป

3. ให้ครูทุกคนได้เพิ่มพูนความรู้ และพัฒนาทักษะในรูปแบบต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องทั่วถึง และทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเทคโนโลยี โดยในทุก 2 ปี ต้องผ่านการอบรมอย่างน้อย 1 ครั้ง ทั้งการอบรมของสถานศึกษาอื่น ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ที่มีวุฒิบัตรรับรอง ตลอดจนการอบรมทางไกล

การเข้าประชุม สัมมนา และการพัฒนาตนเองในรูปแบบต่าง ๆ ให้ถือเป็นการปฏิบัติหน้าที่ และให้ผู้บังคับบัญชา พิจารณาเป็นส่วนหนึ่งของผลการปฏิบัติงานของครู

4. ให้ครูเลือกแผนการสอนหรือพัฒนาการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียน เพื่อมุ่งให้ผู้เรียนสามารถสร้างและพัฒนาความรู้

5. กำหนดคุณสมบัติและเปิดโอกาสให้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ครูชาวบ้าน ผู้ทรงคุณวุฒิ จากภาคเอกชนและส่วนราชการต่าง ๆ รวมทั้งเกษียณอายุราชการมาสอนในสถานศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ โดยมีค่าตอบแทนให้ตามความเหมาะสม

6. การแก้ไขปัญหาการขาดแคลนครู โดยการบรรจุแต่งตั้งครู ให้ครบทุกตำแหน่งตามอัตรา กำลังของแต่ละสถานศึกษา เกลี่ยอัตรากำลังครู และการลดจำนวนครูช่วยราชการให้คงเหลือน้อยที่สุดสำหรับครูผู้สอนวิชาขาดแคลน ให้ได้รับค่าตอบแทนพิเศษอีกทั้งสนับสนุนให้สถานศึกษาหลังมัธยมศึกษาที่มีความพร้อมในการเปิดสอนสาขาวิชาชีพที่ขาดแคลน จัดสอนได้ถึงระดับปริญญาตรี

7. ปรับรื้อระบบการกำหนดตำแหน่งในสถานศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการเพื่อจำแนกความก้าวหน้าในสายงาน (Career Ladder) ระหว่างครูกับผู้บริหารสถานศึกษาให้มีสายวิชาชีพ (Career Pattern) ที่ชัดเจนแต่มีความยืดหยุ่นและสามารถปรับเปลี่ยนหมุนเวียนได้ โดยเฉพาะครูสามารถก้าวหน้าตามสายงานของตนเอง ทั้งนี้กำหนดให้มีคู่มือปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา

8. กำหนดมาตรฐานวิชาชีพครู โดยให้คุรุสภา คณะกรรมการข้าราชการครู และสถาบันผลิตครูดำเนินการปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และให้มาตรการการพัฒนาวิชาชีพโดยการกำหนดให้มีใบประกอบวิชาชีพครู

9. ปฏิรูประบบสวัสดิการและประโยชน์เกื้อกูลของครูทุกประเภท ทุกสังกัด เพื่อยกระดับคุณภาพวิชาชีพครู ส่งเสริมขวัญ กำลังใจและให้ความมั่นคงในอาชีพให้กับครู รวมทั้งปรับปรุงโครงสร้างเงินเดือนและสวัสดิการอื่นๆ ของครู โดยมุ่งส่งเสริมสนับสนุนแก่ครูที่สอนในถิ่นทุรกันดาร และครูที่สอนหลายชั้นเป็นพิเศษ

10. พัฒนาระบบและกลไกการเลือกสรรบุคคลเข้าเรียนในสถาบันผลิตครู พร้อมทั้งพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน ในการผลิตครูที่สอนหลายวิชา และครูเฉพาะวิชาที่เน้นการปฏิบัติ เพื่อให้ครูที่มีความสามารถเชิงวิเคราะห์ สังเคราะห์ และมีคุณธรรม จริยธรรม รวมทั้งให้มีการปรับปรุงวิธีการสอบคัดเลือก และบรรจุครูประจำการโดยให้สถานศึกษาเป็นผู้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์ และเงื่อนไขที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด ทั้งนี้ไม่ควรบรรจุครูที่มาจากสถาบันการศึกษาเอกชนระหว่างปีการศึกษา

11. เร่งการพัฒนานักบริหารการศึกษา โดยเพิ่มพูนแนวคิด ความรู้ ตลอดจนทักษะการบริหารและการจัดการ เพื่อให้สามารถพัฒนาโรงเรียนและสถานศึกษาให้มีคุณภาพ ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงในอนาคต

12. ให้ศึกษานิเทศก์ทุกสังกัด ผนึกกำลังทำงานร่วมกันโดยการนิเทศ ติดตามรายงานวิชาการ ในสถานศึกษาทุกสังกัด

การปฏิรูปหลักสูตรกระบวนการเรียนการสอน

ให้ดำเนินการเร่งรัดปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาทุกระดับ ทุกประเภทโดย

1. จัดกระบวนการเรียนการสอนเพื่อปลูกฝังให้เยาวชนมีลักษณะที่พึงประสงค์ ตามจุดมุ่งหมายของการปฏิรูปการศึกษา

2. จัดประสบการณ์การเตรียมความพร้อม จัดทำหลักสูตรทุกระดับ ทุกประเภทภายใต้หลักการสำคัญ ดังนี้

2.1 สร้างบรรยากาศให้ผู้เรียนทุกระดับชั้น ได้เรียนรู้อย่างมีความสุข

2.2 จัดกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ฝึกคิดอย่างมีระบบ และเน้นการปฏิบัติมากกว่าท่องจำ เพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการสร้างความรู้ ซึ่งเป็นพื้นฐานการเรียนรู้ในโลกแห่งอนาคต

2.3 ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมากขึ้น

2.4 ให้ผู้เรียนนำความรู้และประสบการณ์ ที่ได้รับจากครอบครัว ชุมชน มาใช้เป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอนตามหลักสูตร

2.5 กำหนดมาตรฐานขั้นพื้นฐานในการเรียนรู้ของผู้เรียน และสนับสนุนให้โรงเรียนและสถานศึกษาแต่ละแห่ง สามารถพัฒนาและเพิ่มเติมมาตรฐานพื้นฐานดังกล่าว ตามความต้องการและความเหมาะสม

2.6 ให้ประชาชนและท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร และกำหนดแบบเรียนให้เหมาะสม และสอดคล้องกับสภาพความต้องการของแต่ละท้องถิ่น

3. เร่งรัดปรับปรุงหลักสูตรวิชาชีพครูในสถาบันการผลิตครูให้มีเนื้อหาวิชาชีพครูมากขึ้น มุ่งเน้นคุณภาพของผู้ที่จะออกไปประกอบอาชีพครู

4. จัดการเรียนการสอนระดับประถมศึกษา โดยมุ่งเน้นเป็นพิเศษในด้านพื้นฐานทางภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ เพื่อรองรับการพัฒนาความรู้ และทักษะในระดับที่สูงขึ้น

5. ปฏิรูปการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ให้นักเรียนมีโอกาสพัฒนาการเรียนรู้ ภาษาอังกฤษ ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

6. เร่งรัดปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนให้บังเกิดผลในทางปฏิบัติอย่างมีคุณภาพ โดยการพัฒนาแบบแผน เทคโนโลยี นวัตกรรมการสอน และพัฒนาห้องสมุดในสถานศึกษา ให้มีคุณภาพรวมทั้งสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ ระหว่างการศึกษาในระบบและนอกระบบ ให้สามารถบริการและสนองความต้องการของผู้เรียนได้อย่างกว้างขวาง

7. ปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนให้หลากหลาย ทั้งรูปแบบและเนื้อหาตลอดจนให้มีความยืดหยุ่นในระยะเวลาเรียน และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถหารายได้ระหว่างเรียน

8. เร่งรัดการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพไทยให้บังเกิดผล โดยพัฒนาหลักสูตรวิชาชีพไทยอย่างยั่งยืน และส่งเสริมให้ผู้ที่อยู่ในอาชีพครู ปฏิบัติตนอยู่ในวิถีทางวิชาชีพไทยเพื่อเป็นแบบอย่างและเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน

9. ปฏิรูประบบการวัดผลให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด เน้นพฤติกรรมและการแสดงออกจริงของผู้เรียน และใช้ผลการประเมิน ในการพัฒนาผู้เรียนและกระบวนการเรียนการสอน สำหรับการคัดเลือกนักเรียนทุกระดับ ทุกประเภทให้ผลการเรียนสะสมลดความสำคัญของการสอบ และเพิ่มโควตาการคัดเลือกเข้าเรียนต่อ

10. พัฒนาและสนับสนุนสถานศึกษา และหน่วยงานทางการศึกษา ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ให้เป็นเครือข่ายรองรับการกระจายอำนาจทางวิชาการ

การปฏิรูประบบบริหารการศึกษา

ให้ดำเนินการมุ่งกระจายอำนาจ เพื่อให้สถานศึกษามีอำนาจ ตัดสินใจด้านการบริหาร และการจัดบริการทางการศึกษาที่เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพและวิถีชีวิตความเป็นอยู่ในท้องถิ่นมากที่สุด พัฒนาระบบการกระจายอำนาจระดับจังหวัดให้เข้มแข็ง พร้อมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของครอบครัวชุมชนและเอกชน

1. กำหนดหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบ การจัดการบริการทางการศึกษา และองค์กรประสานงานระดับจังหวัด สำหรับการบริหารการศึกษาในท้องถิ่นและการจัดการบริการทางการศึกษา ทุกระดับ ทุกประเภท เพื่อให้เกิดความชัดเจนในด้านการปฏิบัติงาน พื้นที่บริการ งบประมาณ และบุคลากร ตลอดจนจัดแบ่งสัดส่วนความรับผิดชอบการจัดการบริการทั้งสถานศึกษาของรัฐบาล และเอกชนทุกสังกัดรวมทั้งวางระบบเครือข่ายการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้อยู่ภายใต้ต้นนโยบายการบริหารมาตรฐานและการประเมินผลที่เป็นเอกภาพในแต่ละระดับแต่ละประเภท โดยกำหนดหน่วยงานรับผิดชอบหลักไว้ ดังนี้

1.1 ระดับก่อนประถมศึกษา ขยายการจัดการศึกษาแก่เด็กอายุตั้งแต่ 2 ขวบ ขึ้นไป และมุ่งเตรียมความพร้อมให้เด็กอย่างน้อย 1 ปี ก่อนเข้าเรียนระดับประถมศึกษาพร้อมทั้งในบริการความรู้ และทักษะการอบรมเลี้ยงดูเด็กแก่ผู้ปกครองเด็ก ตลอดจนสนับสนุนการจัดตั้งและดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนในท้องถิ่น การจัดการศึกษาระดับนี้อาจแบ่งเป็น 2 ช่วง ได้แก่

1.1.1 ช่วงอายุ 2 – 3 ปี มุ่งพัฒนาเด็กทุกด้านโดยเน้นการพัฒนาด้านอารมณ์ และสังคม ให้โรงเรียนเอกชนในความดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนรวมทั้งศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนของหน่วยงานสังกัดต่างๆ อาทิ กรมการศาสนา สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ กรมสามัญศึกษา กรมพลศึกษา กรมศิลปากร สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กรมการพัฒนาชุมชน กรมอนามัย กรมประชาสัมพันธ์ กรมตำรวจ เทศบาลกรุงเทพมหานคร องค์การพัฒนาเอกชนและหน่วยงานอื่นๆ ร่วมกันรับผิดชอบ โดยมีสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด เป็นหน่วยประสานงานกลางระดับจังหวัด

1.1.2 ช่วงอายุ 4 – 5 ปี มุ่งเน้นการเตรียมความพร้อมให้เด็กก่อนเข้าเรียนระดับประถมศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เป็นหน่วยงานหลักและโรงเรียนเอกชนในความดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน รวมทั้งศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน ของหน่วยงานสังกัดต่างๆ อาทิ กรมการศาสนา สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ กรมสามัญศึกษา กรมพลศึกษา กรมศิลปากรสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กรมการพัฒนาชุมชน กรมอนามัย กรมประชาสัมพันธ์ กรมตำรวจ เทศบาลกรุงเทพมหานคร องค์การพัฒนาเอกชนและหน่วยงานอื่นๆ ร่วมกันรับผิดชอบ

1.2 ระดับประถมศึกษา ให้โรงเรียนประชาศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติเป็นหน่วยงานหลัก และโรงเรียนเอกชนในความดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน และสถานศึกษาของหน่วยงานสังกัดต่างๆ อาทิ กรมการศาสนา สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ กรมสามัญศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กรมศิลปากร กรมพลศึกษา กรมการพัฒนาชุมชน กรมอนามัยกรมประชาสัมพันธ์ กรมตำรวจ เทศบาลกรุงเทพมหานคร องค์การพัฒนาเอกชนและหน่วยงานอื่นๆ ร่วมกันรับผิดชอบ

1.3 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ให้โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาเป็นหน่วยงานหลัก โดยมีโรงเรียนประชาศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในความดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน และสถานศึกษาของหน่วยงานสังกัดต่างๆ อาทิ กรมการศาสนา

กรมตำรวจ กรมประชาสัมพันธ์ เทศบาลกรุงเทพมหานคร องค์การพัฒนาเอกชน หน่วยงานอื่นๆ ร่วมกันรับผิดชอบ

1.4 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ให้โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาเป็นหน่วยงานหลัก สายสามัญศึกษาและให้สถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษาเป็นหน่วยงานหลักสายวิชาชีพ โดยมีสถานศึกษาเอกชน และสถานศึกษาของหน่วยงานสังกัดต่าง ๆ อาทิ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล กรมการศาสนา สำนักงานสภาพัฒนาการศึกษาระดับมัธยมศึกษา กรมศิลปากร กรมพลศึกษา กรมการศึกษานอกโรงเรียน องค์การพัฒนาเอกชนและหน่วยงานอื่นๆ ร่วมกันรับผิดชอบ

1.5 ระดับอุดมศึกษา ให้สถานศึกษาสังกัดกรมพลศึกษา กรมอาชีวศึกษา กรมศิลปากร สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล และสำนักงานสภาพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา จัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษา โดยมีสถานศึกษาเอกชนที่อยู่ในความดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ร่วมดำเนินการ ทั้งนี้ให้แต่ละหน่วยงานกลางทำหน้าที่ประสานงานแผนการผลิตนักศึกษา ทั้งในด้านพื้นที่ การจัดสาขาวิชา และความร่วมมือทางวิชาการ ร่วมทั้งการประสานแผนการผลิตร่วมกับทบวงมหาวิทยาลัย

2. มุ่งพัฒนาองค์กรทุกระดับ ด้วยการนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหาร การปรับโครงสร้างระบบบริหารงาน เพื่อรองรับการกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปสู่ภูมิภาคและสถานศึกษา โดยให้องค์คณะบุคคลระดับจังหวัดสามารถกำหนดนโยบายการศึกษา สนับสนุนความก้าวหน้าของบุคลากรและจัดสรรงบประมาณที่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น รวมทั้งให้สถานศึกษาและหน่วยงานทางการศึกษา สามารถบริหารงานได้อย่างคล่องตัว และมีประสิทธิภาพสูง

3. มุ่งส่งเสริมบทบาทของครอบครัว ชุมชน และเอกชนให้มีส่วนร่วมในการบริหารและการศึกษา โดยพัฒนาศักยภาพของครอบครัว ให้เข้มแข็งด้วยมิติทางวัฒนธรรมส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วม กำหนดนโยบายด้านการศึกษาในแต่ละระดับ สนับสนุนเอกชนที่ลงทุนด้านการศึกษา ให้กู้ทุนหมุนเวียน ดอกเบี้ยต่ำ เร่งรัดการจัดตั้งสถานศึกษา และสถาบันฝึกอบรมวิชาชีพ สาขาขาดแคลนในเขตพัฒนาอุตสาหกรรมนอกเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลตามมาตรการสนับสนุนภาคเอกชนลงทุนพัฒนาการศึกษา ตลอดจนผ่อนคลายนโยบายที่ควบคุมสถานศึกษา และกำหนดมาตรฐานจูงใจที่เหมาะสมอื่นๆ สำหรับการมีส่วนร่วมของครอบครัวชุมชนเอกชน

4. พัฒนาการบริหารงานบุคลากรของกระทรวงศึกษาธิการ ให้อยู่ภายใต้พระราชบัญญัติองค์การบริหารงานบุคคลเดียวกันเพื่อความเป็นเอกภาพ และเสริมสร้างความมั่นใจในอาชีพ

5. พัฒนาระบบการตรวจ ติดตามประเมินผลให้เข้มแข็ง และประสานสอดคล้องกันทุกระดับ

6. ดำเนินการช่วยเหลือด้านค่าใช้จ่ายแก่ผู้ที่กำลังศึกษาทุกระดับ ทุกประเภทด้วยรูปแบบที่หลากหลาย เพื่อมุ่งแก้ไขข้อเหลื่อมล้ำด้านโอกาสทางการศึกษา ของผู้เรียนที่มาจากครอบครัวรายได้น้อย ทั้งในสถานศึกษาของรัฐและเอกชน อาทิ การยกเว้นเงินบำรุงการศึกษาค่าธรรมเนียมการเรียน และค่าธรรมเนียมต่างๆ การดำเนินงานกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา การจัดบัตรอุดหนุนค่าเล่าเรียน จัดหาทุนการศึกษาจากแหล่งทุนภาครัฐ ภาคเอกชนและประชาชน

7. มุ่งเพิ่มค่าใช้จ่ายทางการศึกษาให้ได้ระหว่างร้อยละ 6 – 7 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ (GDP) เพื่อให้ทัดเทียมกับระดับมาตรฐานสากล และมุ่งสู่ความเป็นเลิศทางการศึกษาในปี พ.ศ. 2550 โดย

7.1 เพิ่มงบประมาณทางการศึกษา เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการพัฒนาคุณภาพการจัดการจัดการศึกษาโดยรวม

7.2 นำมาตรการด้านภาษีทางการศึกษามาใช้

7.3 ส่งเสริมสนับสนุนในภาคเอกชน ดำเนินการจัดบริการทางการศึกษา ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 40 ของสัดส่วนการจัดบริการในภาพรวมทั้งประเทศ

7.4 ให้ภาคเอกชนมีส่วนร่วมลงทุน ดำเนินกิจกรรมโรงเรียนสังกัดกระทรวงศึกษาด้วยระบบการบริหารงานที่ยืดหยุ่น และมีประสิทธิภาพภายใต้ข้อตกลงร่วมกันระหว่างภาครัฐและเอกชนเพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระด้านงบประมาณของรัฐในการจัดการศึกษาที่มีความหลากหลาย รวมทั้งให้บังเกิดคุณภาพและสอดคล้องกับความต้องการของผู้ปกครอง

7.5 ให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมรับผิดชอบ การจัดการบริการทางการศึกษามากขึ้น โดยการผ่อนคลายนโยบายที่ควบคุมสถานศึกษา และกำหนดมาตรการจูงใจที่เหมาะสมอื่นๆ

7.6 ให้นำข้อมูลค่าใช้จ่าย ในการจัดการบริการทางการศึกษาของโรงเรียนและสถานศึกษา ทั้งที่สังกัดที่มีอยู่ในความดูแลของกระทรวงศึกษาธิการทุกระดับ ทุกประเภทมาพิจารณาปรับปรุง การจัดเก็บเงินบำรุงการศึกษา ค่าธรรมเนียมการเรียนและค่าธรรมเนียมอื่นๆ ให้เพิ่มขึ้นจากอัตราปัจจุบัน กระทรวงศึกษาธิการมุ่งมั่นที่จะดำเนินการ ตามแนวทางปฏิรูปการศึกษานี้เพื่อให้บังเกิดผลในทางปฏิบัติอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพมากที่สุด อย่างไรก็ตามหากการดำเนินงานประสบปัญหา อุปสรรคในทางปฏิบัติ อาจมีความจำเป็นต้องปรับปรุงแนวทางการดำเนินงานบางประการต่อไป (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ . 2539 : 18 – 27)

การดำเนินงานตามนโยบายการปฏิรูปที่ได้วางไว้นั้น มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากบุคคลากรทางการศึกษาทุกสังกัด กระทรวง ทบวงกรม เพื่อผลรวมของการปฏิบัติงาน และต้องอาศัยยุทธศาสตร์หลักที่สำคัญ 4 ประการ ได้แก่ยุทธศาสตร์การจัดเงื่อนไขที่เป็นอุปสรรคและการส่งเสริมเงื่อนไขเพื่อการพัฒนายุทธศาสตร์การใช้กระบวนการพัฒนางาน ยุทธศาสตร์ความร่วมมือและยุทธศาสตร์การกระจายอำนาจให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้ร่วมกันคิด และตัดสินใจการดำเนินนโยบาย จึงจะได้ผลตามที่ได้ตั้งเป้าหมายไว้

8. การปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 นับเป็นพระราชบัญญัติการศึกษาระดับแรกที่ทำให้ความสำคัญกับการศึกษาปฐมวัยมาก แต่เดิมนั้นสังคมหรือแม้แต่วัฒนธรรมให้ความสำคัญกับการศึกษาปฐมวัยน้อยมาก ครูอนุบาลไม่มีความสำคัญกับสังคม คนรู้จักน้อย ทั้งที่เป็นการศึกษาที่จำเป็นต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ นักทฤษฎีและนักจิตวิทยาทั้งหลายต่างยอมรับกันว่า คนวัย 6 ขวบแรกเป็นวัยแห่งการพัฒนา ทั้งสติปัญญา อารมณ์ สังคมและร่างกาย การได้รับการเลี้ยงดูอบรม สั่งสอนที่ดี ย่อมหมายถึงการมีพัฒนาการที่สมบูรณ์ ซึ่งการจัดการศึกษาปฐมวัยที่มีประสิทธิภาพนั้นไม่ว่าจะเป็นศูนย์เด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนเกณฑ์ของสถาบันศาสนา หรือศูนย์บริการช่วยเหลือเด็กต่าง ๆ รวมถึงโรงเรียนเด็กเล็ก และโรงเรียนอนุบาล จำเป็นที่จะต้องเป็นเจ้าของและ / หรือผู้บริหารที่เข้าใจแจ่มชัดถึงกลไกการศึกษาปฐมวัย โดยเฉพาะการศึกษาอนุบาลที่ต้องมุ่งการจัดการศึกษาเด็กเป็นศูนย์กลาง

ความสำเร็จของการศึกษาอนุบาลต้องเกิดจากการร่วมมือประสานกันระหว่าง ครูผู้ปกครอง และผู้บริหาร ที่ต้องเข้าใจตรงกันว่าการศึกษาอนุบาลเป็นการศึกษาเพื่อพัฒนา ผู้ปกครองต้องเข้าถึงโมทัศน์ของการเตรียมความพร้อมของเด็ก และการให้การศึกษาแก่เด็กอนุบาล ผู้บริหารต้องเข้าใจถึงการพัฒนา และส่งเสริมการเรียนรู้การสอนโดยเน้นเด็กเป็นศูนย์กลางในขณะที่ครูต้องพัฒนาตนเองเพื่อการเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กอย่างสม่ำเสมอ (พวงน้อย พันธศิริรัตน์. 2543 : 8)

การศึกษาปฐมวัยเป็นส่วนหนึ่งของการช่วยเหลือเด็กและครอบครัวให้สามารถปรับตนเองให้เข้าสู่สังคมได้อย่างมีคุณภาพ ด้วยการเรียนรู้เข้าได้กับสังคมที่เปลี่ยนแปลง ดังนั้นเมื่อมีการปฏิรูปของประเทศ ทำให้กลไกการจัดการศึกษาปฐมวัยต้องได้รับการพัฒนาให้เป็นไปอย่างสอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษาและพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติด้วย กระบวนทัศน์ทางการศึกษาหรือแนวคิดใหม่ทางการศึกษาปฐมวัยต้องเปลี่ยนไปโดยเฉพาะการศึกษาแนวใหม่ต้องให้ความสำคัญกับครอบครัว สังคม สิทธิเด็กและความเป็นวิชาชีพของครูปฐมวัยมากขึ้น กระบวนทัศน์ใหม่ของการศึกษาปฐมวัยจะแสดงถึงองค์ประกอบและพันธกิจที่เกี่ยวข้องกัน

องค์ประกอบของกระบวนทัศน์ใหม่ของการศึกษาปฐมวัย ที่สำคัญประกอบด้วยเด็ก ครอบครัว ชุมชน ความเป็นวิชาชีพครู และสิทธิของเด็ก (กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2544 : 55-56) ดังนี้

1. เด็ก หมายถึง เด็กอายุ 6 ขวบแรก ทุกคนต้องได้รับการดูแลและการศึกษาเพื่อส่งเสริมพัฒนาการอย่างถูกต้อง มีมาตรฐานที่ประกันได้ในแง่คุณภาพ

2. ครอบครัว ระบบครอบครัวมีความสำคัญกับการจัดการศึกษาปฐมวัยมาก เพราะครอบครัวเป็นส่วนแรกของการสนองตอบความต้องการของเด็ก การช่วยครอบครัวให้สามารถเข้าถึงปัญหาของตนทั้งด้านสุขภาพ ความเป็นครอบครัว มีความรู้ความเข้าใจในการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก และรู้วิธีการให้การศึกษากับเด็กแบบองค์รวมย่อมหมายถึงการพัฒนาเด็กไปด้วย ครอบครัวมีส่วนร่วมโดยตรงกับการจัดการศึกษาที่เป็น การเชื่อมฐานข้อมูล และการปฏิบัติระหว่างบ้านและโรงเรียน

3. ชุมชน ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กำหนดให้ชุมชนมีส่วนร่วมทางการศึกษา ซึ่งโดยนัยที่แท้จริงแล้วหมายถึงการให้ชุมชนได้มีสิทธิในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรบุคคลให้สอดคล้องกับความต้องการท้องถิ่นแห่งตนและเกิดผลประโยชน์ต่อประเทศชาติ เช่นกันกับการศึกษาปฐมวัยที่ชุมชนจะมีส่วนร่วมพัฒนาเด็กให้เป็นคนของชุมชนที่มีคุณภาพสามารถเข้าสังคมชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. ความเป็นวิชาชีพครู ความหมายของการเป็นนักวิชาชีพ ประกอบด้วย การเป็นผู้มีความรู้ อย่างลุ่มลึกและสามารถนำความรู้ที่ลุ่มลึกซึ่งฝึกฝนมานานนั้น ไปใช้เพื่อการพัฒนาหน้าที่ของตนได้อย่างมีความหมายด้วยการใช้คุณธรรมและจริยธรรมแห่งวิชาชีพ เพื่อประโยชน์ของสังคมตามพันธกิจแห่งตน ครูวิชาชีพจึงต้องเป็นครูที่มีความรู้และสามารถแสดงคุณค่าของครูให้สังคมรับรู้ได้อย่างชัดเจน

5. สิทธิเด็ก การกล่าวถึงสิทธิของเด็กในสังคมไทยยังมีน้อยมาก โดยเฉพาะในแง่การศึกษา มีพบบ้าง แต่ส่วนหนึ่งที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติมีการกล่าวถึงการลงโทษเด็กและสิทธิของเด็กในการเลือกเรียน เด็กควรมีสิทธิทางการศึกษาอย่างน้อยเพื่อการประกันคุณค่าแห่งตน

การปฏิรูปการศึกษาปฐมวัยเป็นการปรับปรุงการดำเนินงานการจัดการศึกษาปฐมวัย ของกระทรวงศึกษาธิการ โดยเลือกสรร เปลี่ยนแปลง และเพิ่มเติมแนวทางการดำเนินงานที่มีอยู่เดิม เพื่อมุ่งพัฒนาคุณภาพ การศึกษาให้เกิดความเจริญงอกงามทางปัญญา อารมณ์ สังคม จริยธรรม และสุขภาพ โดยเกิดจากความ ร่วมมือกันระหว่างบ้าน โรงเรียน ผู้ปกครอง และครู ตอบสนองความต้องการของชุมชน และสอดคล้องกับ สภาวะการณ์ของประเทศในปัจจุบัน (สมณฑา พรหมบุญ. 2544 : 9)

แนวทางการดำเนินงานในแต่ละด้าน มีดังต่อไปนี้

1. การปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษาปฐมวัย

หมายถึง การทำโรงเรียนให้เป็นปัจจุบัน ในระดับปฐมวัย จะเป็นการดูแลความสะอาดและ

การจัดสภาพแวดล้อมต่างๆ ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ที่หลากหลายทั้งนี้เพื่ออำนวยความสะดวกทางการศึกษาโดยเฉพาะห้องเรียนและอุปกรณ์เสริมต่างๆ ที่ควรจัดให้กับเด็ก

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กล่าวถึงการศึกษาปฐมวัยไว้หลายมาตรา ที่สำคัญได้แก่ มาตรา 14 “สถานศึกษา” หมายความว่า สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย โรงเรียน ศูนย์การเรียนรู้ วิทยาลัย สถาบัน มหาวิทยาลัย หน่วยงานการศึกษาหรือหน่วยงานของรัฐหรือของเอกชน ที่มีอำนาจหน้าที่หรือมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา

มาตรา 18 การจัดการศึกษาปฐมวัย และการศึกษาขั้นพื้นฐานให้จัดในสถานศึกษาดังต่อไปนี้

1. สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ได้แก่ ศูนย์เด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนเกณฑ์ของสถาบันศาสนา ศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของเด็กพิการ และเด็กซึ่งมีความต้องการพิเศษ หรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่เรียกชื่ออย่างอื่น

2. โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนของรัฐ โรงเรียนเอกชน และโรงเรียนที่สังกัดสถาบันพุทธศาสนาหรือศาสนาอื่น

3. ศูนย์การเรียนรู้ ได้แก่ สถานที่เรียนที่หน่วยงานจัดการศึกษานอกโรงเรียน บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ โรงพยาบาล สถาบันทางการแพทย์ สถานสงเคราะห์และสถาบันสังคมอื่นเป็นผู้จัด (บรรณการ. 2543 : 76)

การพัฒนาโรงเรียนอนุบาล เป็นกระบวนการที่ละเอียดอ่อน เด็กมีพัฒนาการที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลาโดยเฉพาะพื้นฐานด้านคุณธรรมจริยธรรม พื้นฐานแห่งการเรียนรู้ทั้งตนเอง และสังคมจะหล่อหลอมเป็นตัวเด็ก และเจริญเติบโตต่อไปในอนาคต ดังนั้น บทบาทของโรงเรียนอนุบาลจึงมีความสำคัญที่จะต้องวางรากฐานที่ดี และพัฒนาเด็กในทุก ๆ ด้าน ทั้งทางร่างกายอารมณ์ – จิตใจ สังคมและสติปัญญา

บทบาทของโรงเรียนอนุบาลต้องมีการพัฒนาอยู่ตลอดเวลา ต้องสามารถสนองศักยภาพของเด็กได้ชัดเจนและที่สำคัญเด็กมีความสุขในการเรียนรู้สามารถคิดอย่างมีเหตุผล มีจินตนาการ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์กล้าแสดงออกและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ ซึ่งศักยภาพของเด็กจะเกิดขึ้นได้ขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อมของโรงเรียน และความร่วมมือของผู้ปกครองเป็นสำคัญที่จะกระตุ้น ยั่วยุ ทำทลาย อยากจะเรียนรู้และมีความสุขที่ได้ทำกิจกรรมที่หลากหลายตามความสามารถของตนเอง (วาม ดุลยากร . 2544 : 7)

การจัดสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน

การจัดสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน ควรเน้นความเป็นธรรมชาติ และให้เหมือนกับสภาพความเป็นจริงให้มากที่สุด เพราะโรงเรียนสำหรับเด็กปฐมวัย เปรียบเสมือนบ้านหลังที่สองของเด็ก สิ่งที่ต้องพิจารณาในการจัดสภาพแวดล้อม มีดังนี้

1. สภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน ควรมีการจัดมุมประสบการณ์ให้กับเด็ก เช่น มุมบ้าน มุมหมอ มุมบล็อก มุมเครื่องดนตรี มุมศิลปะ มุมวิทยาศาสตร์ มุมของเล่นสร้างสรรค์ มุมหนังสือ หรือมุมห้องสมุด ศูนย์วิทยากร ฯลฯ เป็นต้น เพื่อโดยเปิดโอกาสให้เด็กเลือกกระทำกิจกรรมตามความสนใจและความถนัด และมีแหล่งค้นคว้าอ้างอิงให้เด็กสามารถค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมได้

2. สภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียน ควรมีสถานที่เด็กเล่น เครื่องเล่นสนามต่าง ๆ เช่น ซิงช้า ม้าหมุน กรงสำหรับปีนป่าย กระดานทรงตัว เขือกสำหรับห้อยโหน บ่อทราย ที่เล่นน้ำ กรงสำหรับเลี้ยงสัตว์และเครื่องเล่นอื่นๆ ที่เหมาะสมกับวัยเล่น รถลาก รถจักรยาน รถ 4 ล้อเล็กๆ ที่เด็กขับเล่นได้ ฯลฯ เอาไว้ให้เด็ก นอกจากนี้ยังมีนวัตกรรม การจัดเครื่องเล่นสนามที่วิทยาลัยครูโอราณิม ในประเทศอิสราเอลที่นำ

เอาของที่เสียแล้ว และของเหลือใช้ต่างๆ เช่น ตู้เย็น เต้าแก๊ส รถยนต์เก่า ที่ใช้ไม่ได้แล้วมาจัดวางที่สนามเด็กเล่น เรียกว่า “สนามเล่นแบบกองขยะ” (Junk Playground) ซึ่งเด็กชอบมากกว่าเครื่องเล่นสนามราคาแพง

แนวในการจัดสื่อการเรียน

1. จัดสื่อและอุปกรณ์ที่เป็นกระดาษสีต่าง ๆ เช่น สีเทียน สีไม้ สีน้ำ วัสดุธรรมชาติ และวัสดุเหลือใช้ เอาไว้ให้เด็กสามารถหยิบใช้ได้เองตามความต้องการ
2. สื่อและอุปกรณ์ควรทำหยาบความสามารถและควรเหมาะกับอายุ ความสนใจ สภาพท้องถิ่น และสภาพเศรษฐกิจ
3. สื่อและอุปกรณ์ ควรมีความหลากหลาย และคงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ของความเป็นไทย และไม่เป็นอันตรายต่อเด็ก
4. ควรมีสื่อและอุปกรณ์ที่เป็นเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่เป็นสื่อผสม เช่น คอมพิวเตอร์ วิทยุ เทป เครื่องเล่นเทป กล้องถ่ายภาพ ฯลฯ จัดไว้ให้เด็กได้ใช้ตามโอกาส
5. เครื่องเล่นสนาม และสื่ออื่น ๆ ไม่ควรมีราคาแพง และเป็นอุปกรณ์ที่หาได้ง่ายในท้องถิ่น และมีความหลากหลาย (เยาวพา เดชะคุปต์. 2540 : 16 – 17)

การสร้างสิ่งแวดล้อมที่หลากหลาย เป็นอุปกรณ์สำคัญของการเรียนรู้วัยเด็ก เด็กจะได้ค้นหาสิ่งใหม่ๆ ฝึกวินัยในการแบ่งปันช่วยเหลือ เรียนรู้สังคม การได้ทำงานร่วมกันของเด็กในสิ่งแวดล้อมต่างๆ เป็นการฝึกด้านทักษะทางสังคม เช่น การลดความก้าวร้าว การเอื้ออาทรต่อผู้อื่น การฝึกความอดทน การรอคอย การมีมารยาทดีต่อกัน การฝึกจริยธรรมสำหรับเด็กปฐมวัยเป็นสิ่งจำเป็นมาก บางคนคิดว่าเด็กยังเล็กอยู่ ไม่เป็นไร ยังไม่ต้องฝึกนับเป็นความเข้าใจผิด ความดีงามจริยธรรมเด็กควรได้รับการปลูกฝังมาก่อนเสียแต่ต้น การฝึกเมื่อเด็กโตขึ้นจะเป็นความยุ่งยาก เพราะเด็กเรียนรู้ในสิ่งไม่ดีงามอย่างประทับใจมาก่อนเมื่อยังเล็ก

การศึกษาปฐมวัยเป็นการศึกษาที่จัดควบคู่ไปกับการดูแลสุขภาพอนามัย การจัดการศึกษาที่เน้นแต่การเรียนนั้นเด็กจะสมองโต แต่ร่างกายไม่แข็งแรง การฝึกสมองเป็นการฝึกด้านการคิด แต่การฝึกทางกายหรือการฝึกทักษะทางมอเตอร์เป็นการสร้างทักษะการเคลื่อนไหว สร้างความคล่องตัวให้กับเด็ก

การจัดการศึกษาปฐมวัยควรพัฒนาทั้งโรงเรียน เด็กเล็ก และโรงเรียนอนุบาล ทั้งนี้เพื่อให้การศึกษาค้นคว้าและปฏิบัติอย่างชัดเจน เปิดโอกาสให้เด็กไทยได้รับการพัฒนาอย่างมีคุณภาพ (สมณฑา พรหมบุญ . 2544 : 11)

การปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษา ควรจัดให้มีลักษณะและบรรยากาศที่ตอบสนองการสอนให้มีประสิทธิภาพ เช่น กำหนดมาตรฐานพื้นฐานด้านการเรียนการสอน อาคารสถานที่ อุปกรณ์การเรียนการสอน ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงความคุ้มค่าและประสิทธิภาพควบคู่กันไป

2. การปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษา

หมายถึง การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีประสิทธิภาพในการทำงานเพิ่มขึ้น ไม่ว่าจะเป็นด้านการสอนหรือด้านอื่นที่เกี่ยวข้องกับการสอน รวมทั้งการส่งเสริมให้ข้าราชการครูพัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพของตนเอง เพื่อให้มีวิสัยทัศน์ทางการศึกษาที่กว้างไกล

จุดมุ่งหมายของการพัฒนาครู

การพัฒนาครู หมายถึง การส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความสามารถ มีบุคลิกภาพ มีคุณธรรมตลอดจนมีเจตคติที่ดีในความเป็นครู และสำคัญที่สุดมีทักษะในการสอน การสอนเป็นงานศิลปะที่ยากที่สุดในบรรดาสรรพศิลปะทั้งหลาย อีกทั้งเป็นศาสตร์ที่ลึกซึ้งที่สุดในบรรดาศาสตร์ทั้งหลาย จึงเป็นความจำเป็นที่ครูจะต้องมีความรู้ในเนื้อหาที่ตนสอน มีความรู้ในตัวผู้เรียน และกระบวนการเรียนการสอนที่ก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์

ครูจะต้องเรียนรู้จิตวิทยาการเรียนการสอนและจิตวิทยาพัฒนาการเด็ก ตลอดจนรู้วิธีการเตรียมสื่อและอุปกรณ์ที่เหมาะสมกับการสอนของครู

การพัฒนาครูมีจุดมุ่งหมาย 3 ประการ คือ

เป็นการเพิ่มพูนความรู้ให้แก่ครู

เป็นการเพิ่มพูนความชำนาญหรือทักษะให้แก่ครู

เป็นการเปลี่ยนแปลงทัศนคติและพฤติกรรมของครู

การพัฒนาครูจึงเป็นวิธีการหรือกระบวนการที่เพิ่มพูนความรู้ความสามารถทักษะในการปฏิบัติงานซึ่งจะทำให้งานที่ปฏิบัติเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล รวมทั้งให้เกิดเจตคติที่ดีต่องาน อีกทั้งครูจำเป็นต้องเรียนรู้เพิ่มเติมทักษะการสอน เพื่อให้สอดคล้องกับวิทยาการเทคโนโลยี สังคม การเมืองและเศรษฐกิจของประเทศและของโลกที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา (ปรียานุช สถาวรมณี. 2541 : 8)

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 “ครู” หมายความว่า บุคลากรวิชาชีพซึ่งทำหน้าที่หลักด้านการเรียนการสอนและการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่างๆ ในสถานศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน

จากความหมายข้างต้น ครูเป็นบุคคลที่สำคัญในการปลูกฝังและพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม สติปัญญา ตลอดจนความรู้ และคุณธรรม จริยธรรม สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข บทบาทหน้าที่ของครูในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติที่ยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด การจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพของตนเอง

บทบาทหน้าที่ครู : แนวใหม่

ครู : เป็นผู้จัดการให้เกิดการเรียนรู้

ครู : ผู้กระตุ้นเตรียมกิจกรรม คำถามให้ผู้เรียนเกิดการสร้างองค์ความรู้

ครู : ผู้จัดการบรรยากาศ สถานการณ์ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนรู้ เพื่ออำนวยความสะดวกให้ผู้เรียน

ครู : เป็นแหล่งความรู้ข้อมูลต่างๆ ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน

บทบาทหน้าที่ของครูมีความสำคัญมาก ครูเป็นผู้สร้างคน ครูคือผู้นำ ผู้สนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ด้วยความสนใจของผู้เรียนเอง หน้าที่ของครูจะช่วยให้การวางแผนการจัดการเรียนรู้นั้น การค้นหาคำตอบ วิธีการสร้างองค์ความรู้ให้ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งที่เรียนรู้นั้น หรือสิ่งแวดล้อมรอบตัว ให้ผู้เรียนได้มีโอกาสลงมือกระทำด้วยตนเอง

ในการเรียนการสอน ครูจะต้องเป็นผู้ที่รู้จักตนเอง มีความรู้หลากหลาย พัฒนาตนเองอยู่เสมอ มีความสนใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง รู้จักใช้การสื่อสารได้อย่างถูกต้องและชัดเจนมีมนุษยสัมพันธ์ดี มีอารมณ์ขัน ให้ความรักและความอบอุ่น และกำลังใจตลอดจนการให้เสริมแรงทางบวก

จากบทบาทและหน้าที่ที่ครูพึงตระหนัก ครูต้องมีความรอบรู้และพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ความรอบรู้ที่สามารถจัดการศึกษาให้กับผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น เป็นความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ตลอดจนระบบการจัดการให้เกิดความเข้าใจในกระบวนการเรียนรู้

กระบวนการเรียนรู้ ครูต้องเข้าใจถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ความสนใจและความถนัดของผู้เรียน และวิธีการเรียนรู้ ต้องเรียนรู้จากประสบการณ์จริง ลงมือกระทำปฏิบัติจริงตลอดจนสามารถจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม ข้อมูล สื่ออุปกรณ์ต่างๆ เพื่ออำนวยความสะดวก เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน

และพึงระลึกไว้เสมอว่า การเรียนรู้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาทุกสถานที่ ครูต้องมีความพร้อมและสามารถเปลี่ยนแปลงสภาพการเรียนรู้ได้ตามความเหมาะสมและทุกเวลา

นอกจากนั้นครูต้องมีความเข้าใจ และได้ศึกษาพระราชบัญญัติการศึกษาอย่างละเอียด โดยเฉพาะคำว่า ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ครูบางคน บางกลุ่ม มีความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนโดยเฉพาะครูในระดับปฐมวัยศึกษา มักจะเข้าใจว่าผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยการเรียนนั้นคือการปล่อยให้เด็กทำกิจกรรมหรือเล่น โดยอิสระและตามความพอใจของนักเรียนโดยคิดว่าเป็นสิ่งที่นักเรียนริเริ่มเอง คิดเอง ทำเอง แต่วิธีการเช่นนี้ยังไม่ถูกต้อง ในทางปฏิบัติจริงครูจะต้องมีความเข้าใจหลักสูตรก่อนประถมศึกษา พุทธศักราช 2540 และมีความสามารถจะบูรณาการ เนื้อหาที่ส่วนหนึ่งเป็นประสบการณ์สำคัญ ที่ครูควรนำไปใช้จัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการเด็กให้ครอบคลุมทั้ง 9 หัวข้อ และอีกส่วนหนึ่งจะเป็นเนื้อหาและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมในชีวิตจริงของผู้เรียน โดยใช้กิจกรรมเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ไม่จัดเป็นรายวิชา แต่จัดในรูปกิจกรรมผ่านการเล่นให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรง ให้เกิดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ส่วนการประเมินผลควรจะเป็นการประเมินพัฒนาการให้ครบทุกด้านประเมินเป็นรายบุคคลอย่างสม่ำเสมอ ไม่เป็นการประเมินผลด้วยแบบทดสอบ ควรจะประเมินโดยการสังเกต การสนทนา การสัมภาษณ์และการรวบรวมผลงานที่แสดงออกถึงการทำงานอย่างเต็มความสามารถ ในการพัฒนาการแต่ละด้านของนักเรียนเป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่ม (วรภากรณ์ รักวิจิตร, 2543 : 8-9)

การฝึกอบรมเป็นทางหนึ่งที่จะช่วยสนับสนุน และส่งเสริมให้ครู และโรงเรียนสามารถพัฒนาไปสู่คุณภาพได้ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 นี้ได้เน้นถึงคุณภาพการศึกษาใน 2 ประการที่สำคัญ คือ ครู และแนวการจัดการศึกษา สำหรับครูต่อไปจะต้องเป็นผู้มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ ซึ่งหมายถึงว่า ครูต้องมีคุณสมบัติและวุฒิการศึกษาที่ยอมรับได้ว่าเป็นผู้สามารถประกอบวิชาชีพได้ แม้ว่าในขณะนี้ยังไม่มีความชัดเจน แต่เชื่อได้ว่า การมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพเป็นจุดบ่งชี้ที่จะต้องมีการพัฒนาศักยภาพของความเป็นครูอย่างเป็นระบบ ทั้งความรู้ทางวิชาการและการเรียนการสอน ที่สามารถตรวจสอบได้เสมอถึงคุณภาพของครู (พวงน้อย พันธากิรินทร์, 2543 : 8 - 9)

ประการสุดท้ายสิ่งที่ครูปฐมวัยควรใส่ใจอีกประการหนึ่งคือการวิจัย โดยเฉพาะการวิจัยที่พัฒนาทักษะภาษาและตัวเลข ที่ควรสร้างเสริมให้เกิดขึ้นเพราะหมายถึงความสามารถทางการสื่อสารและการคิดอย่างมีเหตุผลที่เป็นเป้าหมายการศึกษาอย่างหนึ่งของประเทศ การศึกษาปฐมวัยมิใช่งานให้ แต่เป็นงานสร้างที่ครูต้องเรียนรู้และพัฒนาเพื่อความก้าวหน้าของเด็กในอนาคตเป็นสำคัญ (สมณเฑาะ พรหมบุญ, 2544 : 11)

โดยสรุป พันธกิจทางวิชาชีพของครูปฐมวัยตามกระบวนทัศน์ใหม่ มีอย่างน้อย 5 ประการ (กุลยา ตันติผลาชีวะ, 2544 : 57 - 58) กล่าวคือ

1. การศึกษาสำหรับผู้ปกครอง

ภารกิจสำคัญอันดับแรกของครูปฐมวัย คือ การจัดการศึกษาสำหรับผู้ปกครอง ทั้งนี้เพื่อผู้ปกครองเรียนรู้และเข้าใจในการดูแลและให้การศึกษาแก่เด็กได้อย่างสอดคล้องและถูกต้องตามแนวการศึกษาของโรงเรียน

2. การประสานชุมชนสู่การศึกษา

ครูต้องสามารถพัฒนาหลักสูตรการศึกษาให้ตรงกับความต้องการของท้องถิ่น ด้วยการบรรจุแนวคิด วัฒนธรรมและความต้องการของชุมชนผนวกในหลักสูตรการศึกษาให้ได้ แล้วถ่ายทอดข้อความรู้สู่การเรียนการสอนสำหรับเด็กได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นที่ยอมรับของชุมชน

3. การพัฒนาการเรียนการสอน

ครูต้องสามารถใช้หลักการเรียนการสอนที่สามารถสร้างคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามจุดประสงค์การศึกษาของประเทศได้ จะเป็นทั้งโดยการนำมาใช้การพัฒนาให้ดีขึ้นใหม่ รวมถึงการวิจัยเพื่อพัฒนา

4. การให้การปรึกษา

ครูต้องสามารถให้คำปรึกษาในฐานะแหล่งทรัพยากรบุคคลด้านการปฐมวัย ให้แก่ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม

5. การช่วยเหลือแก้ปัญหาของเด็ก

งานของครูไม่อยู่เฉพาะที่การดูแลและให้การศึกษาแก่เด็ก แต่ครูและโรงเรียนต้องให้ความร่วมมือกับผู้ปกครองและองค์กรของชุมชน เพื่อการป้องกันและแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับเด็กให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพด้วย

3. การปฏิรูปหลักสูตร

หมายถึง การดำเนินการปรับหลักสูตร และกำหนดปรัชญาของการจัดการเรียนการสอน เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาและพัฒนาเทคโนโลยีให้สอดคล้องกับเป้าหมายของการศึกษา

หลักสูตรสำหรับเด็กปฐมวัย ควรเป็นหลักสูตรที่เน้นเด็กเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้โดยเน้นการพัฒนาเด็กในทุกๆ ด้าน และทุกๆ คน และเน้นการพัฒนาศักยภาพของเด็กไปตามความสามารถแห่งตน หลักสูตรควรสร้างขึ้นโดยมีพื้นฐานจากคุณลักษณะของสังคมไทย และคุณธรรมตามแนวของพุทธศาสนา และคำนึงถึงการนำเอานวัตกรรมทางการศึกษาปฐมวัยใหม่ๆ เข้ามาใช้ในการจัดหลักสูตร

จุดประสงค์ของหลักสูตร : ควรเน้นการพัฒนาเด็กในทุก ๆ ด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา และด้านจิตใจไปพร้อมๆ กัน

ประเภทของหลักสูตร : หลักสูตรสำหรับเด็กปฐมวัย ควรแบ่งออกเป็น 3 ประเภท เพื่อให้เอื้อต่อเด็ก ทุกๆ ประเภท ดังนี้

1. หลักสูตรสำหรับเด็กปกติ : คือ หลักสูตรที่จัดสำหรับเด็กที่มีความสามารถทางด้านร่างกาย และสติปัญญาปกติ ซึ่งจะเน้นการพัฒนาด้านทักษะในการดำรงชีวิต และความรู้พื้นฐาน

2. หลักสูตรสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ หรือ หลักสูตรสำหรับเด็กที่มีความสามารถต่ำกว่าเกณฑ์ปกติ : คือ หลักสูตรที่จัดให้แก่เด็กที่มีความบกพร่องอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือมีความล่าช้าในพัฒนาการทางใดทางหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็นด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม หรือ สติปัญญาหรือที่มีความพิการต่างๆ ซึ่งจะเน้น ทักษะในการดำรงชีวิต เป็นสำคัญ

3. หลักสูตรสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ หรือ หลักสูตรสำหรับเด็กที่มีความสามารถสูงกว่าเกณฑ์ปกติ : หลักสูตรที่จัดให้แก่เด็กที่มีความสามารถสูงกว่าเกณฑ์ปกติ (High Ability) หรือเด็กที่มีความสามารถเป็นพิเศษ หรือมีพรสวรรค์ด้านใดด้านหนึ่ง (Talented) และเด็กที่มีความเป็นอัจฉริยะด้านใดด้านหนึ่ง (Giftedness) หลักสูตรสำหรับเด็กประเภทนี้จะเน้น ทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิต ความรู้พื้นฐาน และความรู้พิเศษเฉพาะบุคคล

แนวทางในการจัดหลักสูตร

1. หลักสูตร ทั้ง 3 ประเภทที่กล่าวมาแล้วนี้ ควรจะเป็นหลักสูตรเฉพาะตน หรือ หลักสูตรบุคคล (Individualized Curriculum) ที่จะสนองตอบต่อความต้องการ ความสามารถพิเศษ และ พัฒนาศักยภาพของแต่ละบุคคล

2. การจัดหลักสูตรให้แก่เด็กทั้ง 3 ประเภทนี้ ควรยึดหลักการบูรณาการหลักสูตรทั้ง 3 นี้ เข้าด้วยกันโดยมีหลักสูตรร่วม ที่เน้นการฝึกทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิต โดยการบูรณาการจะเน้นในเรื่องต่างๆ ดังต่อไปนี้

2.1 การบูรณาการหลักสูตร : ได้แก่ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ กิจกรรม สื่อ การเรียน ห้องเรียน ให้กับเด็กทั้งสามกลุ่ม ได้เรียนร่วมกัน โดยช่วงเวลาที่ส่งเสริมศักยภาพเฉพาะด้านให้กับเด็กเป็นกรณีพิเศษ

2.2 การบูรณาการตัวผู้เรียน : ได้แก่ การบูรณาการในลักษณะของการเรียนร่วมระหว่างเด็กทั้งสามประเภท เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ทางสังคมร่วมกัน

2.3 การบูรณาการตัวครูผู้สอน : ได้แก่ การให้เด็กทั้งสามกลุ่มเรียนร่วมกันในห้องเรียน โดยมีครูผู้สอนคนเดียวกันและจัดครูพิเศษที่มีความสามารถพิเศษเฉพาะด้านมาช่วยสอนในชั้นเรียน

2.4 การบูรณาการในด้านการประเมินผล : ได้แก่ การประเมินผล ซึ่งเด็กทุกคนจะได้รับการประเมินในทุกด้าน โดยเน้นพัฒนาการของเด็กแต่ละด้านในรูปของการสังเกตพฤติกรรมการสัมภาษณ์เด็ก และผู้ปกครอง การสนทนา การเก็บผลงานเด็ก เป็นต้น การประเมินควรทำในรูปของการปฏิบัติจริง (Authentic Evaluation) สำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ควรมีการขอคำปรึกษาจากแพทย์เฉพาะทาง นักจิตวิทยา หรือครูแนะแนวเป็นระยะ (ยาวพา เดชะคุปต์. 2540 : 13 – 24)

การปฏิรูปหลักสูตร เป็นการมุ่งปรับหลักสูตรการจัดการศึกษาให้ตอบสนองความต้องการ และพัฒนาศักยภาพของเด็กไปตามความสามารถของแต่ละบุคคล สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายทางการศึกษา

4. การปฏิรูปการเรียนการสอน

หมายถึง การยกระดับมาตรฐานการเรียนการสอน โดยเน้นที่ความสนใจ อยากรู้ อยากเรียนของผู้เรียน ดำเนินถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลเป็นสำคัญ ฝึกให้เด็กได้ปฏิบัติจริง สามารถปรับเปลี่ยนบทบาทการสอนให้ทันสมัย

การปฏิรูปการเรียนการสอนเป็นสิ่งสำคัญและเป็นหัวใจของการจัดการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติได้ให้ความสำคัญเป็นพิเศษ จึงได้วางแผนดำเนินการโดยวิธีการต่างๆ จนทำให้เกิดผลที่น่าพอใจในระดับหนึ่ง เช่น จากการที่มีครูต้นแบบ ครูดีเด่น ครูเก่ง มากมาย ที่ได้พัฒนาการเรียนการสอนจนทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ได้อย่างแท้จริง ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่า การปฏิรูปการเรียนการสอนที่แท้จริงก็คือ “การปฏิรูปการเรียนรู้” นั่นเอง ซึ่งเป็นคำที่ให้ความหมายได้ชัดเจนและเข้าใจง่าย

ในการปฏิรูปการเรียนรู้ นั้น ครูต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรม และวิธีการจัดประสบการณ์ กิจกรรม ให้แก่เด็ก จากเดิมที่ครูเป็นศูนย์กลาง เป็นผู้บอกความรู้ มาเป็นเด็กเป็นศูนย์กลาง โดยให้เด็กได้เรียนรู้ด้วยตนเอง จากการคิด วิเคราะห์ วางแผนการเรียนรู้ร่วมกับคนอื่นๆ เช่น ครู เพื่อน ผู้ปกครอง บุคคลในชุมชน เป็นต้น โดยเน้นการเรียนรู้ในสิ่งที่มีความต้องการของเด็กเอง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2541 : 3)

สาระสำคัญในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ มุ่งเน้นไปที่การปฏิรูปการเรียนรู้เป็นหลักดังนี้

หมวดที่ 1 บททั่วไป ความมุ่งหมายและหลักการ หมวดที่ 2 สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา หมวดที่ 3 ระบบการศึกษา และหมวดที่สำคัญที่สุด คือ หมวดที่ 4 แนวการจัดการศึกษายึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ ส่วนหมวดอื่นๆ จะช่วยสนับสนุนให้การปฏิรูปการเรียนรู้ประสบความสำเร็จ เช่น หมวด 5 การบริหารและการจัดการศึกษา หมวด 6 มาตรฐานและการประกัน

คุณภาพการศึกษา หมวด 7 ครูอาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา หมวด 8 ทรัพยากร และการลงทุนเพื่อการศึกษาและ หมวด 9 เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

การศึกษาปฐมวัย เป็นการศึกษาในระดับหนึ่งในสังคมไทย ที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ให้ความสำคัญแต่ยังไม่อาจกล่าวได้ว่าให้ความสำคัญเพราะการศึกษาปฐมวัยขึ้นอยู่กับความต้องการของสังคมและชุมชน ไม่ใช่การศึกษาภาคบังคับที่ทุกคนต้องได้รับ ต่างกับในหลายๆ ประเทศ (กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2542 : 9) อย่างไรก็ตามนับว่าเป็นนิมิตหมายที่ดีที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติยังปรากฏแนวคิดการจัดการศึกษาปฐมวัยและการศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานศึกษา 3 ประเภท คือ

1. สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ได้แก่ ศูนย์เด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ฯลฯ
2. โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนของรัฐ โรงเรียนเอกชน และโรงเรียนสังกัดสำนักงานสถาบันพุทธศาสนา หรือศาสนาอื่น
3. ศูนย์การเรียนรู้ ได้แก่ สถานที่เรียนที่หน่วยงานจัดการศึกษานอกโรงเรียน เช่นโรงพยาบาล องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ฯลฯ

จากแผนพัฒนาการศึกษาระดับที่ 8 (พ.ศ. 2540 – 2544) รัฐได้ให้ความสำคัญกับการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา กำหนดเป้าหมายให้เด็กปฐมวัยทุกคนได้รับการเตรียมความพร้อมอย่างน้อย 1 ปี โดยคาดว่าก่อนปี 2544 และเด็ก 3 – 5 ปี เข้าเรียนก่อนประถมศึกษาไม่ต่ำกว่าร้อยละ 90 ในปี 2544 ซึ่งมีแนวทางมาตรการขยายบริการเตรียมความพร้อมแก่เด็กปฐมวัย ด้วยการการจัดกิจกรรมเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับชีวิตครอบครัวและการเลี้ยงดูเด็กที่ถูกต้องเหมาะสม ผ่านสื่อต่างๆ อย่างกว้างขวางส่งเสริมสนับสนุนการเตรียมความพร้อมอย่างมีมาตรฐานแก่เด็กปฐมวัยในรูปแบบที่หลากหลาย

แนวคิดการปฏิรูปการเรียนรู้

จากปัญหาการศึกษาเฉกเช่นเกิดในหลายๆประเทศที่รัฐต้องพัฒนาเพื่อการพัฒนาคุณภาพทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ เมื่อประเทศไทยมีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติเกิดขึ้น ทำให้เกิดการปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบ ทั้งทางด้านการจัดการศึกษาที่สังคมมีส่วนร่วม มีการปฏิรูปการเรียนรู้ด้วยการปรับกระบวนการเรียนการสอนที่ตัวครูมีต่อเด็ก เพื่อให้เด็กสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองและรู้จักแสวงหาความรู้ได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตให้เด็กได้เข้ามามีส่วนร่วมกำหนดบทบาทหน้าที่ของตนหรือที่เรียกว่า "การให้เด็กเป็นศูนย์กลางในการเรียน" (กวิน เสือสกุล. 2543 : 9)

ในการปฏิรูปการเรียนรู้คุณลักษณะของผู้เรียนที่มุ่งประสงค์จะเกิดขึ้นได้นั้นย่อมอาศัยกระบวนการเรียนการสอนที่มีลักษณะเหมาะสม ในการปฏิรูปการเรียนรู้ ได้กำหนดจุดเน้น กระบวนการเรียนรู้ที่ประกอบด้วย 5 ลักษณะสำคัญ คือ

1. การเรียนรู้อย่างมีความสุข
2. การเรียนรู้แบบองค์รวม
3. การเรียนรู้จากการคิดและปฏิบัติจริง
4. การเรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่น
5. การเรียนรู้กระบวนการเรียนรู้ของตนเอง

การจัดการสอนตามแนวการปฏิรูปการศึกษา

การสอนในระดับก่อนประถมศึกษานั้นไม่สอนเป็นรายวิชา แต่จัดเป็นกิจกรรมบูรณาการ ให้เด็กได้เรียนรู้ผ่านการเล่น และการทำกิจกรรมเป็นหลัก การจัดประสบการณ์ให้เด็กได้พัฒนาบรรลุจุดมุ่งหมายตามหลักสูตรนั้น ครูจำเป็นต้องวางแผนและรู้หลักในการเขียนแผนการจัดประสบการณ์ เพื่อเป็นแนวในการ

ปฏิบัติจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ หลักสูตรก่อนประถมศึกษา พุทธศักราช 2540 เอื้อต่อการพัฒนาการเรียนการสอนที่จะนำไปสู่การปฏิรูปการเรียนการสอนมาก ครูสามารถปรับและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนได้อย่างอิสระ

กระบวนการเรียนรู้ทั้ง 5 ลักษณะจะเกิดผลสูงสุด ถ้ามีการวางแผนดำเนินการอย่างเป็นองค์รวมร่วมกันอย่างครบถ้วนสมบูรณ์ในการจัดการเรียนการสอนนั้น มีแนวทางและวิธีการจัดการเรียนการสอนหลากหลายมากมายลักษณะวิธีการสอนบางวิธีความคล้ายคลึงกันมากมีเพียงจัดต่างเล็กน้อยเท่านั้น (วรี เกียสกุล. 2543 : 17 – 18)

แนวทางในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบผสมผสาน เป็นการบูรณาการวิชาต่างๆ ในรูปแบบหน่วยการสอนโดยไม่มีการแยกเป็นรายวิชา โดยเน้นการพัฒนาการเรียนรู้ทุก ๆ ด้านเป็นสำคัญโดยเน้นการเล่นเป็นหัวใจของการเรียนรู้ในเด็กปฐมวัย กิจกรรมที่จัดเพื่อพัฒนาเด็กแต่ละด้าน ได้แก่

1. ด้านร่างกาย

1.1 ด้านกล้ามเนื้อใหญ่ : ได้แก่ กิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะ การเล่นกลางแจ้ง การเล่นทราย การเล่นน้ำ การเล่นบล็อก ฯลฯ

1.2 ด้านกล้ามเนื้อเล็ก : ได้แก่ การร้อยลูกปัด การวาดภาพ - ระบายสี การตัดกระดาษ การปั้น และงานศิลปะต่าง ๆ เป็นต้น

2. ด้านอารมณ์ – สังคม – จิตใจ : ได้แก่ การร้องเพลง ดนตรี การเคลื่อนไหวและจังหวะ จังหวะ การเล่นเกม การฟังนิทาน การแสดงละคร กิจกรรมตามวันสำคัญทางศาสนา และวันสำคัญอื่น ๆ

3. ด้านสังคม : ได้แก่ การเล่นสมมุติ การเล่นสร้าง การทำงานกลุ่ม การเล่นทราย การเล่นน้ำ การเล่นบล็อก เป็นต้น

4. ด้านสติปัญญา : ได้แก่ การสังเกต การทดลอง การสำรวจ การคาดคะเน การเปรียบเทียบ การจัดอันดับ การเพาะปลูก การทำอาหาร การร้องเพลง และการเล่นเกมการศึกษา เป็นต้น

5. การนำเอาวัฒนธรรมทางการศึกษาปฐมวัย เข้ามาใช้เป็นแนวทางในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยจัดกิจกรรม และสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมให้กับเด็ก วัฒนธรรมต่างๆ ที่ควรนำมาประยุกต์ใช้ ได้แก่

5.1 การจัดประสบการณ์ที่เน้นภาษา แบบองค์รวม (Whole Language Approach)

5.2 การจัดประสบการณ์ที่เน้นกระบวนการทางวิทยาศาสตร์

5.3 การจัดประสบการณ์ที่เน้นการเสริมศักยภาพ และแก้ปัญหาทางพฤติกรรม

(Enrichment Program)

5.4 การจัดประสบการณ์ที่เน้นการเรียนรู้โดยวิธีธรรมชาติแบบวอลดอร์ฟ (Waldorf)

5.5 การจัดประสบการณ์ที่เน้นการแก้ปัญหา (Prpbem-based Approach)

5.6 การจัดประสบการณ์ที่เน้นแนวการพัฒนาสติปัญญาตามแนวของคอนสตรัคติวิซ

(Constructivist)

5.7 การจัดประสบการณ์แบบสหร่วมใจ (Cooperative Learning)

5.8 การประเมินผลที่เน้นการปฏิบัติจริง (Authentic Evaluation) หรือพอร์ทโฟลิโอ

(Portfolio)

วัฒนธรรมต่าง ๆ เหล่านี้ได้มีผู้คิดค้นเอาไว้ ซึ่งผู้ใดนิยมแนวความคิดใด ก็สามารถจะนำมาเป็น

หลักหรือปรัชญาในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้การสอน ในโรงเรียนของตน หรือจะบูรณาการความคิดต่าง ๆ และเลือกใช้ตามความเหมาะสมก็ได้

6. มีการจัดกิจกรรมการเล่นแบบต่าง ๆ บรรจุไว้ในกิจกรรมประจำวัน เช่น การเล่นทราย เล่นน้ำ เล่นบล็อก เล่นบทบาทสมมติ เล่นเครื่องเล่นสนาม เล่นกลางแจ้ง เล่นเครื่องดนตรี เล่นละครสร้างสรรค์ เล่นเกมการศึกษา ฯลฯ เพราะ “การเล่น” เป็นหัวใจของการเรียนรู้ของเด็กในวัยนี้ ซึ่งจะนำไปสู่การคิดแก้ปัญหา และการสร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆ อีกด้วย

7. กิจกรรมที่จัดควรเน้นการปฏิบัติจริง เช่น การทำอาหาร ไปทัศนศึกษานอกสถานที่ การเพาะปลูก การเลี้ยงสัตว์ การจัดโต๊ะอาหาร การไปเยี่ยมสถานที่ต่าง ๆ ใกล้เคียงโรงเรียน เป็นต้น

8. ควรเปิดโอกาสให้เด็กเลือกกิจกรรม และตั้งเป้าหมายการเรียนรู้ด้วยตนเอง ฝึกให้กล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงออก ฝึกให้รู้จักคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ ฝึกลักษณะนิสัยต่าง ๆ เช่นการช่วยเหลือตัวเอง และพัฒนาความเป็นตัวของตัวเอง (เยาวยา เดชะคุปต์. 2540 : 15 – 16)

การปฏิรูปการเรียนการสอน เป็นการพัฒนากิจกรรมการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นหลัก สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน ควบคู่กับการใช้นวัตกรรมในการสอน เพิ่มบรรยากาศในการเรียนรู้และตอบสนองความต้องการของผู้เรียน

5. การปฏิรูประบบการบริหารการศึกษา

หมายถึง การร่วมพัฒนาการศึกษาโดยกรรมการโรงเรียน หน่วยงาน องค์กรในท้องถิ่น และชุมชนมีการกระจายอำนาจการบริหารให้ระดับล่าง โดยเปิดโอกาสให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการจัดการบริหาร มีการสนับสนุนการศึกษาตามอัธยาศัย ให้ผู้ปกครองดูแล และจัดการศึกษาให้กับเด็ก มีการใช้เทคนิคบริหารจัดการ และเทคโนโลยีสมัยใหม่ การประเมินผลให้ผู้เรียนได้ทราบผลการเรียนรู้ ของตนเองอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

แนวทางในการจัดการศึกษาปฐมวัย

1. มีการประกาศนโยบายการจัดการศึกษาปฐมวัยในรูปของกฎหมายที่ชัดเจน และมีการประสานความคิดระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ในการจัดดำเนินการจัดการศึกษาปฐมวัย

2. มีการขยายการจัดบริการในระดับนี้เพื่อให้เด็กทุกคนได้รับบริการและการศึกษาในด้านนี้อย่างทั่วถึง โดยจัดทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียน ในระบบโรงเรียนได้แก่ การจัดในรูปของโรงเรียนอนุบาล การจัดนอกระบบโรงเรียน ได้แก่ ในรูปของศูนย์อนามัยแม่และเด็ก สถานบริการทารก สถานบริบาล ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก บ้านรับเลี้ยงเด็ก เป็นต้น

3. มีการให้การศึกษากับพ่อแม่ พี่เลี้ยงเด็ก และหรือ ผู้ที่เกี่ยวข้อง ในการอบรมเลี้ยงดูเด็กทั้งในด้านการตั้งครรภ์ การให้นมลูก การเล่นกับลูก อาหารและโภชนาการ สุขภาพอนามัยสำหรับเด็ก การให้วัคซีน และการป้องกันโรค การส่งเสริมและสังเกตพัฒนาการเด็ก ฯลฯ ซึ่งอาจจะจัดโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านนี้ เช่น โรงพยาบาล สถานอนามัยแม่และเด็ก เป็นต้น

4. มีการให้การศึกษากับครู ผู้บริหารและศึกษานิเทศก์ ที่จะรับผิดชอบในการดูแล อบรมและให้การศึกษากับเด็กในวัยนี้ โดยหน่วยงานที่รับผิดชอบมากขึ้น ทั้งนี้ อาจจะจัดในรูปของศูนย์การศึกษาสำหรับครู (Pedagogic Center) หรือ การให้การอบรมครูประจำการ การศึกษาต่อระดับที่สูงขึ้นไป ฯลฯ จัดโดยหน่วยงานที่ดูแลรับผิดชอบ หรือ สถาบันที่มีหน้าที่ในการฝึกหัดครูต่าง ๆ ทั้งนี้เพื่อให้การพัฒนาเด็กเป็นไปอย่างถูกต้องเหมาะสมยิ่งขึ้น

5. มีการนำเอานวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ ๆ เข้ามาใช้เป็นหลักในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็ก

มากยิ่งขึ้น โดยเน้นการให้เด็กเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ และมุ่งพัฒนาเด็กทุก ๆ ด้านไปพร้อมกันโดยไม่มุ่งเน้นการสอนหนังสือแต่อย่างเดียว

6. มีการส่งเสริมให้จัดตั้งหน่วยงานต่าง ๆ ที่เป็นการศึกษานอกโรงเรียนมากขึ้น เช่น แนวคิดของ “บ้านหนังสือ” (Book Kindergarten) สวนสัตว์สำหรับเด็ก (Zoological Garden) “สวนพฤกษชาติสำหรับเด็ก” (Botanic Garden) ศูนย์ส่งเสริมสภาพแวดล้อม ของประเทศอิสราเอล

7. มีการจัดกิจกรรมให้แก่เด็กโดยหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งเด็กจะมีโอกาสมาหาประสบการณ์และทำกิจกรรมนอกเวลาเรียน เพื่อเพิ่มพูนศักยภาพและความสนใจของตนมากขึ้น

8. มีนโยบายในการพิจารณาคัดและตรวจสอบความบกพร่องของเด็ก (Early Identification) และมีการบูรณาการเด็กที่มีความสามารถพิเศษ และเด็กที่มีความต้องการพิเศษให้มาเรียนร่วมกับเด็กปกติมากขึ้น และเร็วขึ้น (Early Intervention) (เยาเวพา เดชะคุปต์. 2540 :11 – 12)

การปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย นอกจากการปฏิรูปการเรียนการสอนแล้วยังมีการบริหารงานการศึกษาปฐมวัยที่จำเป็นและมีความเป็นไปได้ คือ

การจัดการศึกษาให้แก่ผู้ปกครอง การสอนผู้ปกครองด้านการศึกษานี้เป็นทางที่จะนำให้ผู้ปกครองประสบความสำเร็จในการดูแลและให้การศึกษาแก่เด็กได้อย่างถูกต้องถูกทาง เด็กสามารถเรียนรู้ตนเองสังคมและชุมชนที่ถูกต้อง สามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ต่างๆ ได้ง่าย การให้ผู้ปกครองมีความรู้ความเข้าใจเด็กและเข้าถึงวิธีการให้การศึกษาแก่เด็ก ผู้ปกครอง ต้องเรียนรู้ถึงผลกระทบที่จะเกิดกับเด็กในอนาคต หากเด็กไม่ได้รับการดูแลและการเลี้ยงดูที่ถูกต้อง และรู้ว่าวิธีการเลี้ยงดูที่ดีจะทำให้เด็กผ่านวิกฤตในอนาคตได้อย่างไร การจัดการศึกษาสำหรับผู้ปกครองที่เป็นไปอย่างมีแบบแผนเป็นโอกาสของการพัฒนาการศึกษาปฐมวัยจากโรงเรียนสู่บ้านและชุมชน

อย่างไรก็ตามการเรียนตามอริยาคัยเป็นอีกวิธีการหนึ่งทางการศึกษาในยุคปฏิรูป ที่เป็นการให้ผู้ปกครองได้เข้าใจระบบการศึกษาแล้วสามารถนำไปสอนเด็กด้วยตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้ปกครองสามารถดูแลและจัดการศึกษาให้แก่เด็กของตนได้ตามอริยาคัย นับตั้งแต่ระดับปฐมวัย ตามปัญหา สภาพและเงื่อนไขของครอบครัว โดยเด็กสามารถเรียนรู้ได้อย่างเป็นระบบเหมือนกับโรงเรียนแต่ในบรรยากาศของบ้านและประสบการณ์ของตน (สุมนตา พรหมบุญ. 2544 : 11)

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองกับโรงเรียนให้ประโยชน์แก่ทั้งครู โรงเรียน เด็ก และผู้ปกครอง ทำให้การจัดการศึกษามีคุณค่าและมีประสิทธิภาพมากขึ้น ผู้ปกครองเป็นทั้งทรัพยากรบุคคล ผู้สร้างสานบรรยากาศชั้นเรียนที่ดี และที่สำคัญทำให้การจัดหลักสูตรการศึกษามีคุณค่าต่อเด็กและมีประสิทธิภาพในการดำเนินงาน การให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมมีหลายรูปแบบขึ้นอยู่กับครูและโรงเรียนจะเลือกให้ตามที่เหมาะสมและตรงกับความต้องการของผู้ปกครอง (กุลยา ตันติผลลาชีวะ. 2544 : 36)

เมื่อการเรียนการสอนเด็กปฐมวัยเปลี่ยนแปลงเป็นมิติใหม่ การประเมินผลการเรียนรู้ ซึ่งเป็นส่วนประกอบที่กลมกลืนไปกับการเรียนการสอน จึงต้องเปลี่ยนแปลงรูปแบบใหม่ให้เหมาะสม และสามารถตอบสนองการเรียนรู้มิติใหม่ได้ แต่การเปลี่ยนแปลงไปเป็นแบบใดนั้นเป็นสิ่งที่ผู้บริหารและครูผู้สอนในระดับปฐมวัยควรต้องมีการศึกษาและติดตามอย่างใกล้ชิด การประเมินเด็กปฐมวัยวิธีการใหม่ เรียกว่าการประเมินสภาพจริงเด็กปฐมวัย นับเป็นก้าวใหม่ที่เป็นทางเลือกของการประเมินเด็กปฐมวัย

การประเมินเด็กด้วยการให้ทำข้อสอบแบบเลือกตอบหรือโยงเส้น เป็นการไปปิดโอกาสให้เด็กคิดและแสดงความสามารถที่แท้จริง การประเมินตามสภาพจริงที่บ่งบอกถึงความสามารถ และพัฒนาการที่

เป็นจริงของเด็กมีเครื่องมือการประเมินที่สำคัญ คือ การสังเกตของครู แบบสำรวจรายการ พอร์ทโฟลิโอ การทำโครงการและแสดงผลงาน

การประเมินตามสภาพจริงเป็นการประเมินเพื่อแสดงความรู้และทักษะปฏิบัติทั้งมวลของเด็กที่เกิดขึ้นในสภาพที่ปรากฏจริง จุดประสงค์เพื่อตรวจสอบความสามารถของเด็กในการคิด การปฏิบัติ และการทำผลงาน ด้วยการสะท้อนภาพ ผลการเรียนรู้ และความสามารถที่สนับสนุนและพัฒนาเด็กได้เต็มศักยภาพระดับบ่งชี้ผลลัพธ์ที่ต้องการมีความสำคัญ เพราะหมายถึงเป้าประสงค์ของครูที่ต้องการให้ผู้เรียนเกิดวิธีการที่ครูนำมาใช้ประเมินตามสภาพจริง ประกอบด้วย การสังเกต การสัมภาษณ์ และการสะท้อนภาพผลงานสะสม (กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2545 : 33)

การปฏิรูประบบบริหารการศึกษา เป็นการกระจายอำนาจการบริหาร ให้มีโอกาสดัดสนใจในการดำเนินการจัดการบริหารที่เหมาะสม และสอดคล้องกับสภาพทั่วไปมากที่สุด

การศึกษานูบาลเป็นการศึกษาที่เหมือนกับการศึกษาระดับอื่นๆ กล่าวคือไม่หยุดนิ่ง แต่ต้องปรับเปลี่ยนและพัฒนาตนเองให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม และกระแสการปฏิรูปการศึกษาอย่างน้อยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้เป็นตัวบ่งชี้ที่สำคัญถึงความจำเป็นของการศึกษาปฐมวัย และแนวทางของการพัฒนาการจัดการศึกษาที่สังคมต้องการ

9. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การปฏิรูปการศึกษาเป็นนโยบายหรือแนวทางในการดำเนินการด้านการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษา ซึ่งเป็นนโยบายใหม่ ยังไม่มีผู้ใดได้ทำการวิจัยเนื่องมาจากเพื่อกำหนดให้มันโยบายในปี 2539 ที่ผ่านมา ดังนั้น งานวิจัยที่ผู้วิจัยนำมาเสนอนี้ เป็นงานวิจัยที่เกี่ยวกับการบริหารงานการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ในทัศนะของผู้บริหารการศึกษาและครูผู้สอนชั้นอนุบาล ซึ่งบางส่วนอาจใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาประกอบการรับรู้และความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูอนุบาลที่มีต่อการปฏิรูปการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย ในโรงเรียนประถมศึกษา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องมีดังนี้

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2540) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาทของครูปฐมวัยในทศวรรษหน้า (2541 – 2550) โดยผู้วิจัยมีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาบทบาทและกิจกรรมตามบทบาทของครูปฐมวัยในทศวรรษหน้าตามทัศนะของครูปฐมวัย และศึกษาคุณสมบัติของครูปฐมวัยที่สนองตอบบทบาทของครูปฐมวัยในทศวรรษหน้าตามทัศนะของครูปฐมวัย ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของครูปฐมวัยในทศวรรษหน้า ที่สำคัญอันดับแรกคือ หน้าที่การสอน ซึ่งเป็นหน้าที่หลักของครู รองลงมาเป็นบทบาทของผู้ดูแลเด็ก ซึ่งเป็นหน้าที่สำคัญของครูปฐมวัย และอันดับ 3 มีบทบาทเป็นนักพัฒนาเทคโนโลยีการสอน

นัยนา ขนนอนเวช (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูอนุบาล โรงเรียนอนุบาลสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนในเขตการศึกษา 1 โดยผู้วิจัยมีความมุ่งหมาย เพื่อศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูอนุบาลในทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน ครูอนุบาล และผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนอนุบาลสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนในเขตการศึกษา 1 ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูอนุบาลตามการวิจัยของผู้บริหารโรงเรียน ครูอนุบาล และผู้ปกครองนักเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อเปรียบเทียบรายคู่ พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูอนุบาลตามการรับรู้ของผู้ปกครองแตกต่างจากการรับรู้ของผู้บริหารโรงเรียน ครูอนุบาลอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ปราณี จักขุประเสริฐ (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่เป็นจริงและปัจจัยที่คาดหวังในการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร โดยผู้วิจัยมีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษา ปัจจัยที่เป็นจริงและปัจจัยที่คาดหวังในการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร และเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูผู้สอนที่มีต่อปัจจัยที่เป็นจริงและปัจจัยที่คาดหวังในการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้บริหารมีความคิดเห็นสอดคล้องกันในระดับมากต่อปัจจัยที่เป็นจริงทุกด้าน ผู้บริหารมีความคิดเห็นค่อนข้างสอดคล้องกัน ต่อปัจจัยที่คาดหวังในระดับมากที่สุด ส่วนครูผู้สอนมีความคิดเห็นสอดคล้องกันในระดับมาก ต่อปัจจัยที่เป็นจริงและปัจจัยที่คาดหวังทั้ง 4 ด้าน เช่นกัน

2. ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่เป็นจริง และปัจจัยที่คาดหวังทั้ง 4 ด้าน ในการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .01

พบพร บำรุงจิต (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของครูและผู้บริหารโรงเรียน สังกัดเทศบาลนครสวรรค์ เกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษา โดยผู้วิจัยมีความมุ่งหมายที่จะศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาระหว่างครูและผู้บริหารโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า ครูและผู้บริหารโรงเรียน สังกัดเทศบาลนครสวรรค์ มีความเห็นเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และมีแนวคิดเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษา ความคาดหวังในความสำเร็จ และปัญหาอุปสรรคของการปฏิรูปการศึกษาไม่แตกต่างกัน

สุทิศ ชินวงศ์ (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการยอมรับการปฏิรูปการศึกษาของครูช่างอุตสาหกรรม โดยผู้วิจัยมีความมุ่งหมายที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านลักษณะ ประชากร ด้านลักษณะจิตวิทยา และลักษณะองค์กรต่อการยอมรับการปฏิรูปการศึกษาของครูช่างอุตสาหกรรมกับครูผู้สอนวิชาอื่น ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ต่อการยอมรับการปฏิรูปการศึกษาของครูช่างอุตสาหกรรม คือ ลักษณะองค์กร ส่วนตัวแปร อายุ ประสบการณ์ในการทำงาน ระดับการศึกษา อัตราเงินเดือน ตำแหน่งในหน่วยงาน ความรู้ เจตคติการเปิดรับข่าวสาร พบว่าไม่มีความสัมพันธ์ต่อการยอมรับการปฏิรูปการศึกษา

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาทำให้ทราบว่า การศึกษาของประเทศไทย จำเป็นต้องปฏิรูปการศึกษา เพื่อให้ระบบการศึกษาสอดคล้องกับระบบเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม แต่ภายในเงื่อนไขต่าง ๆ ที่คณะกรรมการการประถมศึกษาและคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติสร้างขึ้น โดยมีแนวทางในการปฏิรูปการศึกษาตามกรอบงานปฏิรูปการศึกษาทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ การปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษา การปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษา การปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน และการปฏิรูประบบบริหารการศึกษา ซึ่งเป้าหมายสูงสุดอยู่ที่การพัฒนาคุณภาพของนักเรียนให้เต็มศักยภาพในการปฏิรูปการศึกษา ครูเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญในการปฏิรูปการศึกษา โดยเฉพาะด้านการศึกษาปฐมวัย ครูต้องพัฒนาตนเองในด้านหน้าที่การสอน ซึ่งเป็นหน้าที่หลักของครู รองลงมาคือหน้าที่ของครูในฐานะผู้ดูแล และหน้าที่ในการเป็นนักพัฒนาเทคโนโลยีการสอน เพื่อตอบสนองต่อการจัดการศึกษาในทศวรรษหน้า (กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2540 : 66) ทั้งนี้ความสำเร็จของการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัยจะเกิดขึ้นได้ต้องขึ้นกับบุคคล 2 ฝ่าย คือผู้บริหารและครู ผู้บริหารต้องทำให้สำเร็จเพราะผู้บริหารคือบุคคลที่สำคัญที่สุดที่จะทำให้เกิดผลสำเร็จในการปฏิรูปการศึกษา และสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2537 : 5 – 6) กำหนดว่าการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา เป็นการศึกษาพื้นฐานสำหรับชีวิตใน

อนาคตที่ต้องอาศัยนโยบายการให้การสนับสนุนจากทุกฝ่าย บุคลากรที่เกี่ยวข้องจะต้องมีความเข้าใจแนวทางการจัดการศึกษาและวิธีการดำเนินงาน รวมทั้งการประสานสัมพันธ์กับผู้ปกครอง ให้มีความรู้ ความเข้าใจเรื่องการพัฒนาเด็กที่ถูกต้อง โดยถือว่าความร่วมมือจากทุกฝ่ายเป็นหัวใจสำคัญของการดำเนินงาน การปฏิรูปการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาระดับความคิดเห็นที่แสดงถึงความรู้ ความเข้าใจของผู้บริหารการศึกษาและครูอนุบาลที่มีต่อการปฏิรูปการศึกษา โดยเฉพาะในจังหวัดนครนายกซึ่งเป็นจังหวัดหนึ่งที่ได้มีการเร่งรัดการปฏิรูปการศึกษา ตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษาชาติ เน้นการพัฒนาบุคลากรสู่ความเป็นมืออาชีพ มีการจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาหลายครั้ง เช่น การจัดงานมหกรรมการศึกษาจังหวัดนครนายก ในวันที่ 24 – 26 มิถุนายน 2545 และนิทรรศการแสดงผลงานการปฏิรูปการศึกษาของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ในวันที่ 2 - 3 กันยายน 2545 ข้อมูลเบื้องต้นที่ได้จะเป็นแนวทางในการพัฒนาการดำเนินการปฏิรูปการศึกษาให้มีประสิทธิภาพต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นผู้บริหาร และครูที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดการศึกษาปฐมวัย ในปีการศึกษา 2545 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก

กลุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ใช้กลุ่มตัวอย่างจากกลุ่มเป้าหมายทั้งหมด จำนวน 145 โรงเรียน ซึ่งมีกลุ่มตัวอย่างรวม 430 คน จำแนกเป็น

1. ผู้บริหาร จำนวน 145 คน
2. ครูอนุบาล จำนวน 285 คน

ตาราง 1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างของการศึกษา จำแนกตามอำเภอ

อำเภอ	จำนวนโรงเรียน	จำนวนครู	
		ผู้บริหาร	ครูอนุบาล
เมือง	53	53	110
บ้านนา	37	37	80
ปากพลี	17	17	30
องครักษ์	38	38	65
รวม	145	145	285

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอนุบาลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ที่มีต่อการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย โดยผู้วิจัยใช้ข้อมูลจากการศึกษาการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัยของกระทรวงศึกษาธิการ เป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น แบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย สถานภาพ ระดับชั้นที่สอน ขนาดของโรงเรียน สถานที่ตั้งของโรงเรียน และประสบการณ์การอบรมเกี่ยวกับการปฏิรูป การศึกษาปฐมวัย มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอนุบาลที่มีต่อการปฏิรูปการศึกษา ปฐมวัย ใน 5 ด้าน คือ ด้านโรงเรียนและสถานศึกษา ด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา ด้านหลักสูตร การศึกษา ด้านการเรียนการสอน และด้านระบบการบริหารการศึกษา มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) มี 4 ระดับ คือ มากที่สุด มาก น้อย และน้อยที่สุด จำนวน 60 ข้อ

การให้คะแนนและการแปลความหมาย

ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

1. ข้อความเชิงบวก (Positive Scale) จะตรวจให้คะแนนคำตอบด้านบวก ดังนี้

เห็นด้วยมากที่สุด	มีค่าคะแนนเท่ากับ	4	คะแนน
เห็นด้วยมาก	มีค่าคะแนนเท่ากับ	3	คะแนน
เห็นด้วยน้อย	มีค่าคะแนนเท่ากับ	2	คะแนน
เห็นด้วยน้อยที่สุด	มีค่าคะแนนเท่ากับ	1	คะแนน

2. ข้อความเชิงลบ (Negative Scale) จะตรวจให้คะแนนคำตอบด้านลบ ดังนี้

เห็นด้วยมากที่สุด	มีค่าคะแนนเท่ากับ	1	คะแนน
เห็นด้วยมาก	มีค่าคะแนนเท่ากับ	2	คะแนน
เห็นด้วยน้อย	มีค่าคะแนนเท่ากับ	3	คะแนน
เห็นด้วยน้อยที่สุด	มีค่าคะแนนเท่ากับ	4	คะแนน

การแปลความหมายคะแนน

คะแนนเฉลี่ย	3.25 – 4.00	หมายถึง	มีความคิดเห็นที่แสดงถึงความรู้	ความเข้าใจมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย	2.50 – 3.24	หมายถึง	มีความคิดเห็นที่แสดงถึงความรู้	ความเข้าใจมาก
คะแนนเฉลี่ย	1.75 – 2.49	หมายถึง	มีความคิดเห็นที่แสดงถึงความรู้	ความเข้าใจน้อย
คะแนนเฉลี่ย	1.00 – 1.74	หมายถึง	มีความคิดเห็นที่แสดงถึงความรู้	ความเข้าใจน้อยที่สุด

สำหรับแบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัยที่เป็นข้อความเชิงลบคะแนนจะเปลี่ยน ไปตรงกันข้าม เช่น มีความคิดเห็นไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง หมายถึง คะแนนเฉลี่ย 3.50 - 4.00

ตาราง 2 กรอบแบบสอบถาม จำแนกรายข้อ

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิรูป การศึกษาปฐมวัย	ข้อความเชิงบวก	ข้อความเชิงลบ	รวม จำนวนข้อ
1. ด้านโรงเรียนและสถานศึกษา	ข้อที่ 1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,11,12	-	12
2. ด้านครูและบุคลากรทางการ ศึกษา	ข้อที่ 4,5,8,9,10,11,12	ข้อที่ 1,2,3,6,7	12
3. ด้านหลักสูตร	ข้อที่ 1,2,3,4,5,7,8,9,10,11,12	ข้อที่ 6	12
4. ด้านการเรียนการสอน	ข้อที่ 1,2,3,4,5,6,8,9,11	ข้อที่ 7,10,12	12
5. ด้านระบบการบริหารการศึกษา	ข้อที่ 1,2,5,7,8,9,10,11,12	ข้อที่ 3,4,6	12
	48	12	60

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการสร้างตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารตำราต่าง ๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย ใน 5 ด้าน เพื่อกำหนดขอบเขตของแบบสอบถาม
2. สร้างแบบสอบถามฉบับร่างให้ครอบคลุมขอบข่ายการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัยในด้านต่างๆ ทั้ง 5 ด้าน ได้จำนวนข้อคำถามตอนที่ 2 เกี่ยวกับความคิดเห็น 60 ข้อ
3. นำแบบสอบถามฉบับร่างไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบหาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถาม โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิเป็นผู้บริหาร และเป็นผู้เชี่ยวชาญในการจัดการศึกษาปฐมวัย ดังนี้

ผศ. พรทิพย์ วินโกมินทร์ คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏเพชรบุรีวิทยาสงครณ
ในพระบรมราชูปถัมภ์

นายสุวิทย์ มูลคำ ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก
นายสุระชัย นวนสำเนียง หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอบ้านนา

4. จากผลการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้เกณฑ์การตัดสินตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ถ้า 2 ใน 3 คน เห็นตรงกัน จะเก็บข้อรายการของแบบสอบถามนั้นไว้ ซึ่งจากผลการตรวจสอบ พบว่า ผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยกับข้อรายการในแบบสอบถาม แต่ให้มีการปรับปรุง แก้ไข ความชัดเจนของภาษาที่ใช้ในแต่ละข้อรายการ เพื่อให้ชัดเจน นำไปหาดำเนินความสอดคล้องระหว่างความคิดเห็นกับจุดประสงค์ ได้ค่า IOC ระหว่าง 0.66 – 1.00 ในทุกข้อ รวมจำนวนแบบสอบถามทั้งสิ้น 60 ข้อ

5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหาร และครูอนุบาลที่มีลักษณะเหมือนกับกลุ่มตัวอย่างแต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 0 คน ประกอบด้วย ผู้บริหาร 10 คน และครูอนุบาล 20 คน ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอดินนาหวาง จังหวัดสระบุรี

6. นำคะแนนที่ได้จากการตอบแบบสอบถามในข้อ 5 ไปคำนวณหาความเชื่อมั่น โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (α Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1970 : 200) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.9449

7. นำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา จำนวน 430 คน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดนครนายก

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองโดยมีขั้นตอนในการดำเนินการ ดังนี้

1. นำหนังสือขอความร่วมมือในการทำวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย ถึงผู้อำนวยการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ขอลงหนังสือแนะนำตัวจากสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ถึงผู้บริหารโรงเรียนเพื่อขอความร่วมมือจากผู้บริหารโรงเรียนและครูอนุบาลทุกโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ในการตอบแบบสอบถาม
3. ส่งแบบสอบถามและหนังสือตามข้อ 2 ไปยังโรงเรียนต่าง ๆ โดยบรรจุเอกสารในซองนำไปใส่ตามช่องรับเอกสารของแต่ละโรงเรียน บนสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอทุกอำเภอ รวมทั้งสิ้น 430 ฉบับ และระบุวันส่งคืนไว้ กำหนดช่วงการเก็บข้อมูล คือ ระหว่างเดือนมิถุนายน – เดือนกรกฎาคม 2545 เป็นเวลา 2 เดือน
4. ผู้วิจัยไปติดตาม รับแบบสอบถามคืนจากสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ทุกอำเภอ ได้แบบสอบถามคืนทั้งสิ้น 408 ฉบับ จากที่ส่งไปทั้งหมดด้วยตนเอง 430 ฉบับ เป็นแบบสอบถามตอบกลับจากผู้บริหาร 131 ฉบับ และครูอนุบาล 277 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 94.88

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของคำตอบ เพื่อกำหนดเป็นข้อมูลที่จะนำไปวิเคราะห์ ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS / PC⁺ (Statistical Package For The Social Science For MS WINDOW) หาค่าสถิติและทดสอบสมมติฐาน ดังนี้

- 1.1 วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้การคำนวณหาค่าร้อยละ
- 1.2 วิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอนุบาล โดยใช้การคำนวณหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าความแปรปรวนของคะแนน (S^2) แล้วนำผลที่ได้มาแปลความหมายของค่าเฉลี่ย
- 1.3 วิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นระหว่างผู้บริหาร กับครูอนุบาล โดยใช้ t - test แบบ Independence และ F - test แบบ one way ANOVA
- 1.4 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ย โดยใช้ LSD. (Fisher 's Least Significant Different)

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการทำวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติ ดังนี้

- 2.1 คำนวณค่าร้อยละ (Percentage) คำนวณโดยใช้สูตร (พวงรัตน์ ทวีรัตน์.2540 : 118)

$$p = \frac{f}{N} \times 100$$

เมื่อ	p	แทน	ร้อยละ
	f	แทน	ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นร้อยละ
	N	แทน	จำนวนความถี่ทั้งหมด

2.2 หาค่าเฉลี่ยของคะแนน (Ferguson. 1981 : 45)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ	$\bar{X}$	แทน	คะแนนเฉลี่ย
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนครูที่ใช้ในการศึกษา

2.3 หาค่าความแปรปรวนของคะแนน (บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์. 2521 : 55)

$$S^2 = \frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}$$

เมื่อ	S^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนน
เมื่อ	N	แทน	จำนวนครูที่ใช้ในการศึกษา
เมื่อ	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
เมื่อ	$\sum X^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

2.4 หาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอนุบาลเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับลักษณะที่ต้องการวัด (บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์. 2526 : 8) โดยใช้สูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับลักษณะที่ต้องการวัด
เมื่อ	$\sum R$	แทน	ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
เมื่อ	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

2.5 หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (α Coefficient) ของครอนบัค(Cronbach) (บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์. 2545 : 131)

$$\alpha = \frac{K}{K-1} \left(1 - \frac{\sum S_i^2}{S_X^2} \right)$$

เมื่อ	α	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น
เมื่อ	K	แทน	จำนวนข้อของเครื่องมือวัด
เมื่อ	$\sum S_i^2$	แทน	ผลรวมของความแปรปรวนแต่ละข้อของเครื่องมือวัด
	S_X^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนของคะแนนรวมทั้งฉบับของเครื่องมือวัด

2.6 สถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างผู้บริหาร กับครูอนุบาล คือ t - test แบบ Independence และ F - test แบบ one way ANOVA

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
SD.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
N	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ t-distribution
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ใน F - distribution
df	แทน	ระดับชั้นความเป็นอิสระ
p	แทน	ความน่าจะเป็น หรือโอกาส
*	แทน	นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน	นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอในรูปแบบของตารางประกอบคำอธิบาย โดยเรียงลำดับเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ความคิดเห็นที่แสดงถึงความรู้ ความเข้าใจของผู้บริหาร และครูอนุบาลที่มีต่อการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นที่แสดงถึงความรู้ ความเข้าใจของผู้บริหาร และครูอนุบาลที่มีต่อการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ตอนนี้ ผู้วิจัยได้นำคะแนนที่ได้จากแบบสอบถามข้อมูลพื้นฐานของผู้บริหาร และครูอนุบาลมาแจกแจงความถี่ และหาค่าเฉลี่ย โดยจำแนกตามสถานภาพผู้ตอบ ระดับชั้นที่สอน ขนาดของโรงเรียน สถานที่ตั้งของโรงเรียน และประสบการณ์ที่ได้รับการอบรมเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย ดังแสดงในตาราง 3

ตาราง 3 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นผู้บริหารและครูอนุบาล จำแนกตามสถานภาพ ระดับชั้นที่สอน ขนาดของโรงเรียน สถานที่ตั้งของโรงเรียน และประสบการณ์ที่ได้รับการอบรมเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย

ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (N = 408)	ร้อยละ
สถานภาพผู้ตอบ		
ผู้บริหาร	131	32.1
ครูอนุบาล	277	67.9
ระดับชั้นที่สอน		
อนุบาล 3 ขวบ	15	3.7
อนุบาลปีที่ 1	103	25.2
อนุบาลปีที่ 2	96	23.5
อนุบาลปีที่ 1 และ อนุบาลปีที่ 2	63	15.4
3. ขนาดโรงเรียน		
เล็ก (จำนวนนักเรียน 1-120 คน)	118	28.9
กลาง (จำนวนนักเรียน 121-500 คน)	237	58.1
ใหญ่ (จำนวนนักเรียน 501-1200 คน)	40	9.8
ใหญ่มาก (จำนวนนักเรียน 1201 คน ขึ้นไป)	13	3.2
4. สถานที่ตั้งของโรงเรียน		
ในเขตเทศบาล	55	13.5
นอกเขตเทศบาล	353	86.5
5. ประสบการณ์ที่ได้รับการอบรมเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัยรวมจำนวนตั้งแต่ พ.ศ. 2539 ถึง พ.ศ. 2544		
ไม่เคยได้รับการอบรม	100	24.5
1-2 ครั้ง	187	45.8
มากกว่า 3 ครั้ง	121	29.7

ผลการวิเคราะห์ตาราง 3 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งเป็นผู้บริหารและครูอนุบาลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดนครนายก เป็นผู้บริหารร้อยละ 32.1 และเป็นครูอนุบาลร้อยละ 67.9 ครูอนุบาลส่วนใหญ่ทำหน้าที่สอนอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 25.2 อยู่ในโรงเรียนขนาดกลาง สูงสุดร้อยละ 58.1 สถานที่ตั้งของโรงเรียนตั้งอยู่นอกเขตเทศบาล คิดเป็นร้อยละ 86.5 ผู้บริหารและครูอนุบาลที่ได้รับการอบรมเกี่ยวกับการปฏิรูปปฐมวัยสูงสุด 1-2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 45.8

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ความคิดเห็นที่แสดงถึงความรู้ ความเข้าใจของผู้บริหารและครูอนุบาลที่มีต่อการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย

2.1 วิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูอนุบาล ที่มีต่อการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย โดยรวมและแยกเป็นรายด้าน

การวิเคราะห์ตอนนี้ ผู้วิจัยนำคะแนนแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูอนุบาล ที่มีต่อการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย มาหาค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยรวมและแยกเป็นรายด้าน ดังแสดงในตาราง 4 และ 5

ตาราง 4 ความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูอนุบาลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ที่มีต่อการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย โดยรวมและแยกเป็นรายด้าน

การปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย	$\bar{X}$	SD.	ระดับ
ด้านโรงเรียนและสถานศึกษา	3.48	.34	มากที่สุด
ด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา	3.06	.35	มาก
ด้านหลักสูตรการศึกษา	3.37	.35	มากที่สุด
ด้านการเรียนการสอน	3.27	.37	มากที่สุด
ด้านระบบการบริหารการศึกษา	3.10	.35	มาก
รวม	3.26	.29	มากที่สุด

ผลการวิเคราะห์ตาราง 4 พบว่า ผู้บริหาร และครูอนุบาลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก มีความคิดเห็นที่แสดงถึงความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัยโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สูงสุดคือด้านโรงเรียนและสถานศึกษา ด้านหลักสูตรการสอน และด้านการเรียนการสอน

ตาราง 5 ความคิดเห็นระหว่างผู้บริหาร กับครูอนุบาล ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ที่มีต่อการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย จำแนกตามสถานภาพ

การปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย	ผู้บริหาร (N= 131)			ครูอนุบาล (N= 277)		
	$\bar{X}$	SD.	ระดับ	$\bar{X}$	SD.	ระดับ
ด้านโรงเรียนและสถานศึกษา	3.59	.31	มากที่สุด	3.43	.35	มากที่สุด
ด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา	3.07	.31	มาก	3.05	.36	มาก
ด้านหลักสูตรการศึกษา	3.45	.32	มากที่สุด	3.33	.35	มากที่สุด
ด้านการเรียนการสอน	3.34	.32	มากที่สุด	3.24	.39	มาก
ด้านระบบการบริหารการศึกษา	3.17	.33	มาก	3.06	.36	มาก
รวม	3.32	.24	มากที่สุด	3.22	.30	มาก

ผลการวิเคราะห์ตาราง 5 แสดงว่า ผู้บริหารในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก มีความคิดเห็นที่แสดงถึงความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัยในระดับมากที่สุด โดยเฉพาะในด้านโรงเรียนและสถานศึกษา ด้านหลักสูตรการศึกษา และด้านการเรียนการสอนมีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด ส่วนครูอนุบาล มีความคิดเห็นที่แสดงถึงความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัยในระดับมาก สูงสุดคือด้านโรงเรียนและสถานศึกษา และรองลงมาคือ ด้านหลักสูตรการศึกษา

2.2 การศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูอนุบาลที่มีต่อการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย ในแต่ละด้าน และแยกเป็นรายข้อ

2.2.1 การวิเคราะห์ตอนนี้ ผู้วิจัยนำคะแนนแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูอนุบาล ที่มีต่อการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย ด้านโรงเรียนและสถานศึกษา และแยกรายข้อมาหาค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังแสดงในตาราง 6

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูอนุบาลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ที่มีต่อการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย ด้านโรงเรียนและสถานศึกษาโดยรวมและรายข้อ

ด้านโรงเรียนและสถานศึกษา	ผู้บริหาร (N= 131)			ครูอนุบาล (N= 277)		
	$\bar{X}$	SD.	ระดับ	$\bar{X}$	SD.	ระดับ
1. อาคารเรียนที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัย ควรมีความมาตรฐานถูกต้อง	3.59	.57	มากที่สุด	3.53	.53	มากที่สุด
2. มีมาตรการ และแนวปฏิบัติในการดำเนินการวางแผนควบคุม การใช้สถานที่อย่างเหมาะสม	3.47	.52	มากที่สุด	3.38	.55	มากที่สุด
3. ควรตกแต่ง บำรุง รักษา อาคารสถานที่ให้อยู่ในสภาพที่ใช้การได้ดี สะอาด และสวยงามอยู่เสมอ	3.76	.44	มากที่สุด	3.58	.52	มากที่สุด
4. การจัดมุมประสบการณ์ควรจัดหมุนเวียน สับเปลี่ยนทุกสัปดาห์ให้น่าสนใจ	3.44	.56	มากที่สุด	3.17	.57	มากที่สุด
5. มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการจัดโต๊ะ เก้าอี้ที่นั่งเรียน เป็นครั้งคราวตามความเหมาะสม	3.28	.54	มากที่สุด	3.10	.57	มาก
6. การจัดเก็บอุปกรณ์ เครื่องนอนควรจัดเก็บในตู้ชั้นที่มีขนาดเหมาะสมกับสัดส่วนของเด็ก มีการจัดเก็บที่เป็นระเบียบ แสงสว่างและอากาศถ่ายเทได้ดี	3.66	.52	มากที่สุด	3.58	.51	มากที่สุด
7. การจัดป้ายนิเทศ ป้ายผลงานในชั้นเรียน ควรจัดให้อยู่ในระดับสายตาเด็กปฐมวัย และอยู่ในสภาพที่เป็นปัจจุบันเสมอ	3.65	.48	มากที่สุด	3.45	.53	มากที่สุด
8. บริเวณสนาม ควรมีการบำรุงรักษา ตกแต่งให้ร่มรื่น สวยงาม และเป็นระเบียบ	3.64	.50	มากที่สุด	3.46	.55	มากที่สุด
9. ควรจัดมุมประสบการณ์ น้ำ ทRAY ให้เด็กได้เรียนรู้นอกชั้นเรียน	3.40	.54	มากที่สุด	3.28	.58	มากที่สุด
10. ห้องสุขา อย่างล้างมือ ควรจัดให้ถูกสุขลักษณะ เป็นสัดส่วน และมีขนาดเหมาะสมกับเด็กปฐมวัย	3.69	.54	มากที่สุด	3.55	.62	มากที่สุด
11. จัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน ระดับปฐมวัย	3.70	.46	มากที่สุด	3.49	.53	มากที่สุด
12. จัดห้องเรียนที่สะอาด มีแสงสว่างเพียงพอต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	3.82	.38	มากที่สุด	3.59	.51	มากที่สุด
รวม	3.59	.31	มากที่สุด	3.43	.35	มากที่สุด

ผลการวิเคราะห์ตาราง 6 พบว่า ผู้บริหารและครูอนุบาลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดนครนายก มีความคิดเห็นที่แสดงถึงความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย ด้านโรงเรียน และสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด อันดับแรก ทั้งผู้บริหารและครูอนุบาลมีความรู้ ความเข้าใจในข้อ 12 การจัดห้องเรียนที่สะอาด มีแสงสว่างเพียงพอต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน รองลงมา มีความรู้ ความเข้าใจในข้อ 3 ควรตกแต่ง บำรุงรักษา อาคารสถานที่ให้อยู่ในสภาพที่ใช้การได้ดี สะอาดและสวยงามอยู่เสมอ และผู้บริหารมีความรู้ ความเข้าใจในข้อ 11 ควรมีการจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัย ส่วนครูอนุบาล มีความรู้ ความเข้าใจในข้อ 10 ห้องสุขา อ่างล้างมือ ควรจัดให้ถูกสุขลักษณะเป็นสัดส่วน และมีขนาดเหมาะสมกับเด็กปฐมวัย ตามลำดับ

2.2.2 การวิเคราะห์ตอนนี้ ผู้วิจัยนำคะแนนแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูอนุบาล ที่มีต่อการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย ด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา และแยกรายข้อมาหาค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังแสดงในตาราง 7

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูอนุบาล ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายกที่มีต่อการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย ด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยรวมและรายข้อ

ด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา	ผู้บริหาร (N= 131)			ครูอนุบาล (N= 277)		
	$\bar{X}$	SD.	ระดับ	$\bar{X}$	SD.	ระดับ
1. ในการปฏิรูปการศึกษา ครูต้องอบรมเพื่อพัฒนาความรู้ ซึ่งเสียเวลาในการสอนและต้องทั้งชั้นเรียน	2.64	.90	มาก	2.73	.87	มาก
2. การปฏิรูปครูจะทำให้ครูมีวิทยฐานะสูงขึ้น	2.34	.78	น้อย	2.47	.81	น้อย
3. การปฏิรูปการศึกษาจะทำให้ครูผู้สอนมีบทบาทในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนน้อยที่สุด	2.80	.79	มาก	2.75	.79	มาก
4. ใบประกอบวิชาชีพครูเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิรูปการศึกษา ที่จะช่วยให้การปฏิรูปการศึกษาเกิดผลสำเร็จมากขึ้น	2.76	.80	มาก	2.86	.77	มาก
5. การวิจัยในชั้นเรียนเป็นมาตรการที่สำคัญ และเป็นพื้นฐานรองรับการประกันคุณภาพทางการศึกษา	3.46	.66	มากที่สุด	3.16	.64	มาก
6. บุคลากรที่ดูแลเด็กปฐมวัยไม่จำเป็นต้องมีวุฒิทางการศึกษาปฐมวัย	3.05	.90	มาก	2.92	.93	มาก
7. ความสามารถของบุคลากรที่ทำงานด้านการศึกษาปฐมวัยเป็นสิ่งที่สำคัญมากกว่าวุฒิการศึกษาของบุคลากร	2.30	.90	น้อย	2.45	.90	น้อย
8. ผู้ดูแลเด็ก ควรมีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ ช่วยเหลือให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมร่วมกับครู	3.48	.59	มากที่สุด	3.47	.54	มากที่สุด
9. ผู้บริหาร คือ บุคคลที่สำคัญที่สุดที่จะทำให้เกิดผลสำเร็จในการปฏิรูปการศึกษา	3.54	.64	มากที่สุด	3.46	.63	มากที่สุด
10. ผู้บริหารควรส่งเสริม สนับสนุนให้ครูผู้สอนได้เข้ารับการอบรมศึกษาต่อ เพื่อพัฒนาการปฏิบัติงาน	3.71	.47	มากที่สุด	3.57	.53	มากที่สุด
11. ผู้บริหาร คือ ผู้ที่มีความสามารถในการประสานงานกับหน่วยงานอื่น หรือชุมชนเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาการจัดการศึกษาปฐมวัย	3.61	.53	มากที่สุด	3.48	.56	มากที่สุด
12. ผู้บริหารต้องทำหน้าที่ในการเผยแพร่ความรู้ข่าวสารการศึกษาเป็นหลัก	3.24	.60	มาก	3.32	.56	มากที่สุด
รวม	3.07	.31	มาก	3.05	.36	มาก

ผลการวิเคราะห์ตาราง 7 พบว่า ผู้บริหารและครูอนุบาลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษา จังหวัดนครนายก มีความคิดเห็นที่แสดงถึงความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย ด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก อันดับแรก ทั้งผู้บริหารและครูอนุบาลมีความรู้ ความเข้าใจในข้อ 10 ผู้บริหารควรส่งเสริม สนับสนุนให้ครูผู้สอนได้เข้ารับการอบรมศึกษาต่อเพื่อพัฒนาการปฏิบัติงาน รองลงมา มีความรู้ ความเข้าใจในข้อ 11 ผู้บริหาร คือ ผู้ที่มีความสามารถในการประสานงานกับหน่วยงานอื่นหรือชุมชนเพื่อ ประโยชน์ในการพัฒนาการจัดการศึกษาปฐมวัย และผู้บริหารมีความรู้ ความเข้าใจในข้อ 9 ผู้บริหาร คือ บุคคล ที่สำคัญที่สุดที่จะทำให้เกิดผลสำเร็จในการปฏิรูปการศึกษา ส่วนครูอนุบาลมีความรู้ ความเข้าใจในข้อ 8 ผู้ดูแล เด็กควรมีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ ช่วยเหลือ ให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมร่วมกับครู ตาม ลำดับ

2.2.3 การวิเคราะห์ตอนนี้ ผู้วิจัยนำคะแนนแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู อนุบาล ที่มีต่อการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย ด้านหลักสูตรการศึกษา และแยกรายข้อมาหาค่าเฉลี่ย และค่า ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังแสดงในตาราง 8

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูอนุบาล ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ที่มีต่อการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย ด้านหลักสูตรการศึกษา โดยรวมและรายข้อ

ด้านหลักสูตรศึกษา	ผู้บริหาร (N= 131)			ครูอนุบาล (N= 277)		
	$\bar{X}$	SD.	ระดับ	$\bar{X}$	SD.	ระดับ
1. ควรมีการกำหนดปรัชญา เป้าหมายการจัดการศึกษาที่ชัดเจน และเป็นหลักสูตรที่เอื้อต่อเด็กทุกประเภทสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้	3.44	.54	มากที่สุด	3.45	.51	มากที่สุด
2. ผู้บริหาร ครูอนุบาลและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย ควรกำหนดนโยบายและแนวทางในการจัดการศึกษาปฐมวัยร่วมกัน โดยให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐ	3.40	.54	มากที่สุด	3.40	.54	มากที่สุด
3. ครูควรจัดเตรียมการสอนด้วยการศึกษาแนวหรือแผนการจัดประสบการณ์ของหน่วยงานการศึกษาที่สอดคล้องกับหลักสูตรปรัชญาการศึกษาปฐมวัย	3.64	.50	มากที่สุด	3.45	.51	มากที่สุด
4. ครูเป็นผู้วางแผนและพัฒนากิจการประสบการณ์สำหรับเด็ก โดยให้สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนานักเรียนทั้ง 4 ด้าน	3.54	.52	มากที่สุด	3.40	.52	มากที่สุด
5. การส่งเสริมพัฒนาการของเด็กตามวัย เป็นเรื่องที่สำคัญสำหรับครูอนุบาล	3.66	.54	มากที่สุด	3.53	.51	มากที่สุด
6. การพัฒนาจิตสำนึกที่ดี การมีสุนทรีย์ต่อสิ่งแวดล้อมสังคมและตนเอง ควรเริ่มส่งเสริมในระดับประถมศึกษา	2.37	1.09	น้อย	2.60	1.03	มาก
7. กิจกรรมหลัก 6 กิจกรรม เป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาส่งเสริมพหุปัญญาของเด็ก	3.55	.54	มากที่สุด	3.35	.55	มากที่สุด
8. การปฏิรูปหลักสูตร ควรจัดหลักสูตรให้เอื้อและสอดคล้องต่อการพัฒนาท้องถิ่น	3.63	.50	มากที่สุด	3.32	.51	มากที่สุด
9. เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วม ในการพัฒนาหลักสูตรสำหรับเด็กปฐมวัย	3.58	.59	มากที่สุด	3.36	.59	มากที่สุด
10. การปฏิรูปหลักสูตร ต้องคำนึงถึงวิถีชีวิตและบริบทของสังคมนั้นๆ	3.60	.54	มากที่สุด	3.36	.55	มากที่สุด
11. การปฏิรูปหลักสูตร จะทำให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรมากขึ้น	3.36	.61	มากที่สุด	3.25	.57	มากที่สุด
12. โรงเรียน บ้าน ชุมชน เป็นส่วนสำคัญของการปฏิรูปหลักสูตร	3.70	.49	มากที่สุด	3.51	.55	มากที่สุด
รวม	3.45	.32	มากที่สุด	3.33	.35	มากที่สุด

ผลการวิเคราะห์ตาราง 8 พบว่า ผู้บริหารและครูอนุบาลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดนครนายก มีความคิดเห็นที่แสดงถึงความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย ด้านหลักสูตร การศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด อันดับแรก ผู้บริหารมีความรู้ ความเข้าใจในข้อ 12 โรงเรียน บ้าน ชุมชน เป็นส่วนสำคัญของการปฏิรูปหลักสูตร รองลงมา มีความรู้ ความเข้าใจในข้อ 5 การส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก ตามวัย เป็นเรื่องที่สำคัญสำหรับครูอนุบาล และมีความรู้ ความเข้าใจในข้อ 3 ครูควรจัดเตรียมการสอนด้วยการ ศึกษาแนวหรือแผนการจัดประสบการณ์ของหน่วยงานการศึกษาที่สอดคล้องกับหลักสูตรปรัชญาการจัดการศึกษา ปฐมวัย ส่วนครูอนุบาล มีความรู้ ความเข้าใจ อันดับแรก ในข้อ 5 การส่งเสริมพัฒนาการของเด็กตามวัย เป็น เรื่องที่สำคัญสำหรับครูอนุบาล รองลงมา มีความรู้ ความเข้าใจในเรื่อง 12 โรงเรียน บ้าน ชุมชน เป็นส่วน สำคัญของการปฏิรูปหลักสูตร และมีความรู้ ความเข้าใจ ในข้อ 3 ครูควรจัดเตรียมการสอนด้วยการศึกษาแนว หรือแผนการจัดประสบการณ์ของหน่วยงานการศึกษาที่สอดคล้องกับหลักสูตรปรัชญาการจัดการศึกษาปฐมวัย ตามลำดับ

2.2.4 การวิเคราะห์ตอนนี้ ผู้วิจัยนำคะแนนแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู อนุบาล ที่มีต่อการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย ด้านการเรียนการสอน และแยกรายข้อมาหาค่าเฉลี่ย และค่า ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังแสดงในตาราง 9

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูอนุบาลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ที่มีต่อการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย ด้านการเรียนการสอน โดยรวมและรายข้อ

ด้านการเรียนการสอน	ผู้บริหาร (N= 131)			ครูอนุบาล (N= 277)		
	$\bar{X}$	SD.	ระดับ	$\bar{X}$	SD.	ระดับ
1. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง คือหัวใจสำคัญของการปฏิรูปการเรียนการสอน	3.59	.55	มากที่สุด	3.44	.57	มากที่สุด
2. การปฏิรูปการศึกษา ทำให้ผู้สอนต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมจากการให้ความรู้มาเป็นผู้สนับสนุนการเรียนรู้ และให้ผู้เรียน ค้นคว้าความรู้ด้วยตนเอง	3.62	.53	มากที่สุด	3.36	.61	มากที่สุด
3. โรงเรียนควรมีการจัดหา หรือส่งเสริมการผลิตสื่อการเรียนการสอนของเด็กปฐมวัยให้หลากหลายเหมาะสม และเอื้อต่อการเรียนรู้	3.52	.52	มากที่สุด	3.44	.58	มากที่สุด
4. ครูมีหน้าที่สนับสนุนให้ผู้เรียนเลือกทำกิจกรรมตามความสามารถความถนัดและความสนใจของตัวเอง	3.63	.51	มากที่สุด	3.41	.56	มากที่สุด
5. โรงเรียนควรจัดอบรมครูให้มีความรู้เรื่อง การวัด และประเมินผลตามสภาพจริง	3.54	.52	มากที่สุด	3.39	.56	มากที่สุด
6. การประเมินตามสภาพจริง จะใช้วิธีการจากกิจกรรมชิ้นงานที่เด็กทำ ให้เด็กได้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระตามความรู้สึกของเด็ก	3.54	.52	มากที่สุด	3.48	.53	มากที่สุด
7. การประเมินผลโดยใช้แบบทดสอบกับเด็กปฐมวัย ผลการประเมินมีความน่าเชื่อถือมากกว่าการประเมินผลพัฒนาการโดยตรง	2.92	1.02	มาก	2.97	.88	มาก
8. การประเมินผลผู้เรียนโดยใช้แฟ้มสะสมผลงาน เหมาะสมกับเด็กปฐมวัย	3.05	.61	มาก	3.26	.71	มากที่สุด
9. การปฏิรูปการเรียนการสอน ทำให้ครูได้ใช้นวัตกรรมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	3.19	.50	มาก	3.16	.49	มาก
10. นวัตกรรมใหม่ๆ เป็นเรื่องที่ยุ่งยากต่อการศึกษาค้นคว้า และไม่จำเป็นสำหรับการสอนในระดับปฐมวัย	3.24	.92	มาก	2.96	.80	มาก
11. การวิจัยในชั้นเรียน เป็นเรื่องที่ครูควรศึกษาค้นคว้า เพื่อการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนของครูให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น	3.61	.56	มากที่สุด	3.30	.60	มากที่สุด
12. กระบวนการวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอนจะปฏิบัติได้ก็ต่อเมื่อครูได้รับการฝึกอบรมมาโดยเฉพาะเท่านั้น	2.72	.77	มาก	2.73	.89	มาก
รวม	3.34	.32	มากที่สุด	3.24	.39	มาก

ผลการวิเคราะห์ตาราง 9 พบว่า ผู้บริหารในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก มีความคิดเห็นที่แสดงถึงความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย ด้านการเรียนการสอน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด อันดับแรก ผู้บริหารมีความรู้ ความเข้าใจ ในข้อ 4 ครูมีหน้าที่สนับสนุนให้ผู้เรียนเลือกทำกิจกรรมตามความสามารถ ความถนัด และความสนใจของตัวเอง รองลงมา มีความรู้ ความเข้าใจ ในข้อ 2 การปฏิรูปการศึกษาทำให้ผู้สอนต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมจากการให้ความรู้มาเป็นผู้สนับสนุนการเรียนรู้ และให้ผู้เรียนค้นคว้าความรู้ด้วยตนเอง และมีความรู้ ความเข้าใจในข้อ 11 การวิจัยในชั้นเรียน เป็นเรื่องที่ครูควรศึกษาค้นคว้า เพื่อการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนของครูให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ส่วนครูอนุบาล มีความรู้ ความเข้าใจ โดยรวมอยู่ในระดับมาก อันดับแรก ครูอนุบาลมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่อง 6 การประเมินตามสภาพจริงจะใช่วิธีการจากกิจกรรม ชิ้นงานที่เด็กทำ ให้เด็กได้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระตามความรู้สึกของเด็ก รองลงมา มีความรู้ ความเข้าใจในข้อ 1 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง คือหัวใจสำคัญของการปฏิรูปการเรียนการสอน ในข้อ 3 โรงเรียนควรมีการจัดหา หรือส่งเสริมการผลิตสื่อการเรียนการสอนของเด็กปฐมวัยให้หลากหลายเหมาะสมและเอื้อต่อการเรียนรู้ และมีความรู้ ความเข้าใจในข้อ 4 ครูมีหน้าที่สนับสนุนให้ผู้เรียนเลือกทำกิจกรรมตามความสามารถ ความถนัด และความสนใจของตัวเอง ตามลำดับ

2.2.5 การวิเคราะห์ตอนนี้ ผู้วิจัยนำคะแนนแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูอนุบาล ที่มีต่อการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย ด้านระบบการบริหารการศึกษา และแยกรายข้อมาหาค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังแสดงในตาราง 10

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูอนุบาล ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ที่มีต่อการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย ด้านระบบบริหารการศึกษา โดยรวมและรายข้อ

ด้านระบบบริหารการศึกษา	ผู้บริหาร (N= 131)			ครูอนุบาล (N= 277)		
	$\bar{X}$	SD.	ระดับ	$\bar{X}$	SD.	ระดับ
1. การปฏิรูประบบการบริหารการศึกษาทำให้มีการจัดอัตรากำลังของครูผู้สอน	2.74	.67	มาก	2.97	.57	มาก
2. การปฏิรูประบบการบริหารการศึกษาทำให้ครูได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และแสดงความคิดเห็น	3.28	.68	มากที่สุด	3.12	.54	มาก
3. สำนักบริหารการศึกษาท้องถิ่นควรรับผิดชอบการจัดการศึกษาระดับอนุบาล	2.63	1.17	มาก	2.66	.99	มาก
4. การเปิดโอกาสให้นักเรียนเลือกเรียนได้ทั้งในระบบและนอกระบบ จะทำให้ยากต่อการควบคุมคุณภาพการศึกษา	2.55	.82	มาก	2.61	.85	มาก
5. การปฏิรูประบบการบริหารการศึกษาทำให้เกิดการกระจายอำนาจ	3.23	.79	มาก	3.06	.62	มาก
6. การกระจายอำนาจทางการศึกษาจะทำให้คุณภาพของการศึกษาด้อยมาตรฐาน	2.98	.81	มาก	2.60	.72	มาก
7. การปฏิรูประบบการบริหารการศึกษาทำให้ช่องว่างของโรงเรียนกับชุมชนน้อยลง	3.03	.75	มาก	3.00	.62	มาก
8. โรงเรียนและชุมชนควรมีการวางแผนร่วมกันในการจัดกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์	3.45	.53	มากที่สุด	3.37	.53	มากที่สุด
9. โรงเรียนควรมีการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข่าวสารของโรงเรียนให้ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบอย่างสม่ำเสมอ	3.68	.48	มากที่สุด	3.45	.55	มากที่สุด
10. การให้ความรู้ผู้ปกครองควรจัดหลายๆ รูปแบบเพื่อให้ผู้ปกครองเกิดความสนใจ	3.56	.50	มากที่สุด	3.37	.61	มากที่สุด
11. การวัดและตรวจสอบมาตรฐานทางการศึกษาจากองค์กรภายนอกจะทำให้เกิดการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษา	3.32	.67	มากที่สุด	3.13	.69	มาก
12. บุคลากรทุกฝ่าย ทุกระดับ ต้องมีส่วนร่วมในการวางแผนการบริหารงานของโรงเรียน	3.63	.53	มากที่สุด	3.49	.56	มาก
รวม	3.17	.33	มาก	3.06	.36	มาก

ผลการวิเคราะห์ตาราง 10 พบว่า ผู้บริหารและครูอนุบาลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดนครนายก มีความคิดเห็นที่แสดงถึงความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย ด้านระบบบริหารการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก อันดับแรก ผู้บริหารมีความรู้ ความเข้าใจในข้อ 9 โรงเรียนควรมีการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข่าวสารของโรงเรียนให้ผู้ปกครอง ชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบอย่างสม่ำเสมอ รองลงมา มีความรู้ ความเข้าใจ ในข้อ 12 บุคลากรทุกฝ่าย ทุกระดับ ต้องมีส่วนร่วมในการวางแผนการบริหารงานของโรงเรียน และมีความรู้ ความเข้าใจในข้อ 10 การให้ความรู้ผู้ปกครองควรจัดหลายๆ รูปแบบเพื่อให้ผู้ปกครองเกิดความสนใจ ส่วนครูอนุบาลมีความรู้ ความเข้าใจ อันดับแรก ในข้อ 12 บุคลากรทุกฝ่าย ทุกระดับต้องมีส่วนร่วมในการวางแผนการบริหารงานของโรงเรียน รองลงมา มีความรู้ ความเข้าใจในข้อ 9 โรงเรียนควรมีการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข่าวสารของโรงเรียนให้ผู้ปกครอง ชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบอย่างสม่ำเสมอ และมีความรู้ ความเข้าใจในข้อ 10 การให้ความรู้ผู้ปกครองควรจัดหลายๆ รูปแบบเพื่อให้ผู้ปกครองเกิดความสนใจ ตามลำดับ

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอนุบาลที่มีต่อการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย

การวิเคราะห์ตอนนี้ ผู้วิจัยนำคะแนนแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูอนุบาล ที่มีต่อการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย มาเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย จำแนกตามตัวแปรอิสระ ดังนี้

3.1 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูอนุบาลที่มีต่อการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย โดยรวมและแยกเป็นรายด้าน จำแนกตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ตอนนี้ ผู้วิจัยได้นำคะแนนเฉลี่ยมาเปรียบเทียบกัน และทดสอบความแตกต่างโดยใช้ t - test ทดสอบ ดังแสดงในตาราง 11

ตาราง 11 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูอนุบาลที่มีต่อการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย โดยรวมและแยกเป็นรายด้าน จำแนกตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

การปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย	สถานภาพ				t	p
	ผู้บริหาร (N=131)		ครูอนุบาล (N=277)			
	$\bar{X}$	SD.	$\bar{X}$	SD.		
1. ด้านโรงเรียนและสถานศึกษา	3.59	.31	3.43	.35	4.509 **	.000
2. ด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา	3.07	.31	3.05	.36	.695	.488
3. ด้านหลักสูตรการศึกษา	3.45	.32	3.33	.35	3.422 **	.001
4. ด้านการเรียนการสอน	3.34	.32	3.24	.39	2.906 **	.004
5. ด้านระบบบริหารการศึกษา	3.17	.33	3.06	.36	2.802 **	.005
รวม	3.32	.24	3.22	.30	3.606 **	.000

$p < .05$

ผลการวิเคราะห์ตาราง 11 เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอนุบาลที่แสดงถึงความรู้ความเข้าใจต่อการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย ใน 5 ด้าน คือ ด้านโรงเรียนและสถานศึกษา ด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา ด้านหลักสูตรการศึกษา ด้านการเรียนการสอน และด้านระบบการบริหารการศึกษา จำแนกตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้บริหาร และครูอนุบาลมีความรู้ ความเข้าใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเฉพาะด้านโรงเรียนและสถานศึกษา ด้านหลักสูตรการศึกษา ด้านการเรียนการสอน และด้านระบบการบริหารการศึกษายกเว้น ด้านครูและบุคลากรทางการศึกษามีความรู้ ความเข้าใจ ไม่แตกต่างกัน

3.2 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูอนุบาล ที่มีต่อการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย โดยรวมและแยกเป็นรายด้าน จำแนกตามสถานที่ตั้งของโรงเรียน

การวิเคราะห์ตอนนี้ ผู้วิจัยได้นำคะแนนเฉลี่ยมาเปรียบเทียบกัน และทดสอบความแตกต่างโดยใช้ t-test ทดสอบ ดังแสดงในตาราง 12 , 13 และ 14

ตาราง 12 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูอนุบาลที่มีต่อการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย โดยรวม และแยกเป็นรายด้าน จำแนกตามสถานที่ตั้งของโรงเรียน

การปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย	สถานที่ตั้งของโรงเรียน				t	p
	ในเขตเทศบาล		นอกเขตเทศบาล			
	(N = 55)		(N=353)			
	$\bar{X}$	SD.	$\bar{X}$	SD.		
1. ด้านโรงเรียนและสถานศึกษา	3.50	.36	3.47	.34	.53	.595
2. ด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา	3.04	.41	3.06	.34	-.34	.735
3. ด้านหลักสูตรการศึกษา	3.38	.33	3.37	.35	.26	.791
4. ด้านการเรียนการสอน	3.27	.42	3.27	.36	.05	.960
5. ด้านระบบบริหารการศึกษา	3.06	.36	3.10	.35	-.87	.384
รวม	3.26	.31	3.25	.28	.09	.928

$p < .05$

ผลการวิเคราะห์ตาราง 12 เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูอนุบาลที่แสดงถึงความรู้ความเข้าใจต่อการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย ใน 5 ด้าน คือ ด้านโรงเรียนและสถานศึกษา ด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา ด้านหลักสูตรการศึกษา ด้านการเรียนการสอน และด้านระบบการบริหารการศึกษา จำแนกตามสถานที่ตั้งของโรงเรียน พบว่า ผู้บริหาร และครูอนุบาลมีความรู้ ความเข้าใจไม่แตกต่างกัน

ตาราง 13 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร ที่มีต่อการปฏิรูปการศึกษา โดยรวมและแยกเป็นรายด้าน จำแนกตามสถานที่ตั้งของโรงเรียน

การปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย	สถานที่ตั้งของโรงเรียน				t	p
	ในเขตเทศบาล		นอกเขตเทศบาล			
	(N = 7)		(N=124)			
	$\bar{X}$	SD.	$\bar{X}$	SD.		
1. ด้านโรงเรียนและสถานศึกษา	3.66	.26	3.58	.31	.63	.527
2. ด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา	3.33	.19	3.06	.31	2.26	.250
3. ด้านหลักสูตรการศึกษา	3.60	.30	3.44	.32	1.25	.210
4. ด้านการเรียนการสอน	3.52	.22	3.33	.32	1.47	.143
5. ด้านระบบบริหารการศึกษา	3.25	.40	3.16	.32	.62	.533
รวม	3.47	.20	3.32	.24	1.61	.110

$$p < .05$$

ผลการวิเคราะห์ตาราง 13 เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร ที่แสดงถึงความรู้ ความเข้าใจ ต่อการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย ใน 5 ด้าน คือ ด้านโรงเรียนและสถานศึกษา ด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา ด้านหลักสูตรการศึกษา ด้านการเรียนการสอน และด้านระบบการบริหารการศึกษา จำแนกตามสถานที่ตั้งของโรงเรียน พบว่า ผู้บริหาร มีความรู้ ความเข้าใจไม่แตกต่างกัน

ตาราง 14 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูอนุบาล ที่มีต่อการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย โดยรวมและแยกเป็นรายด้าน จำแนกตามสถานที่ตั้งของโรงเรียน

การปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย	สถานที่ตั้งของโรงเรียน				t	p
	ในเขตเทศบาล (N = 48)		นอกเขตเทศบาล (N=229)			
	$\bar{X}$	SD.	$\bar{X}$	SD.		
1. ด้านโรงเรียนและสถานศึกษา	3.48	.37	3.41	.34	1.12	.260
2. ด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา	3.00	.41	3.06	.35	-1.06	.286
3. ด้านหลักสูตรการศึกษา	3.35	.33	3.33	.36	.39	.693
4. ด้านการเรียนการสอน	3.24	.43	3.24	.38	.01	.985
5. ด้านระบบบริหารการศึกษา	3.03	.35	3.07	.36	-.68	.496
รวม	3.23	.32	3.22	.30	.13	.897

$$p < .05$$

ผลการวิเคราะห์ตาราง 14 เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูอนุบาล ที่แสดงถึงความรู้ ความเข้าใจต่อการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย ใน 5 ด้าน คือ ด้านโรงเรียนและสถานศึกษา ด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา ด้านหลักสูตรการศึกษา ด้านการเรียนการสอน และด้านระบบการบริหารการศึกษา จำแนกตามสถานที่ตั้งของโรงเรียน พบว่า ครูอนุบาล มีความรู้ ความเข้าใจไม่แตกต่างกัน

3.3 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูอนุบาลที่มีต่อการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย โดยรวมและแยกเป็นรายด้าน จำแนกตามระดับชั้นที่สอน

การวิเคราะห์ตอนนี้ ผู้วิจัยได้นำคะแนนเฉลี่ยมาเปรียบเทียบกัน และทดสอบความแตกต่างโดยใช้วิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way Analysis of Variance) ดังแสดงในตาราง 15

ตาราง 15 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูอนุบาลที่มีต่อการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย โดยรวมและแยกเป็นรายด้าน จำแนกตามระดับชั้นที่สอน

การปฏิรูปการศึกษา ปฐมวัย	ระดับชั้นที่สอน								df	F	p
	อนุบาล 3 ขวบ (N=15)		อนุบาล 1 (N=103)		อนุบาล 2 (N=96)		อนุบาล 1 และ อนุบาล 2 (N=63)				
	$\bar{X}$	SD.	$\bar{X}$	SD.	$\bar{X}$	SD.	$\bar{X}$	SD.			
1. ด้านโรงเรียนและ สถานศึกษา	3.26	.34	3.40	.34	3.46	.35	3.44	.35	3,273	1.68	.171
2. ด้านครูและบุคลากร ทางการศึกษา	2.91	.44	3.05	.33	3.05	.40	3.08	.33	3,273	.94	.418
3. ด้านหลักสูตร การศึกษา	3.26	.35	3.31	.36	3.31	.35	3.38	.35	3,273	.70	.550
4. ด้านการเรียน การสอน	3.22	.39	3.21	.34	3.23	.45	3.27	.36	3,273	.29	.828
5. ด้านระบบบริหาร การศึกษา	3.10	.30	3.03	.35	3.04	.35	3.13	.38	3,273	1.25	.292
รวม	3.15	.29	3.20	.29	3.22	.33	3.26	.29	3,273	.80	.492

$p < .05$

ผลการวิเคราะห์ตาราง 15 เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูอนุบาลที่แสดงถึงความรู้ ความเข้าใจต่อการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย 5 ในด้าน คือ ด้านโรงเรียนและสถานศึกษา ด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา ด้านหลักสูตรการศึกษา ด้านการเรียนการสอน และด้านระบบการบริหารการศึกษา จำแนกตามระดับชั้นที่สอนพบว่า ครูอนุบาล มีความรู้ ความเข้าใจ ไม่แตกต่างกัน

3.4 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูอนุบาลที่มีต่อการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย โดยรวมและแยกเป็นรายด้าน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

การวิเคราะห์ตอนนี้ ผู้วิจัยได้นำคะแนนเฉลี่ยมาเปรียบเทียบกัน และทดสอบความแตกต่างโดยใช้วิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way Analysis of Variance) ดังแสดงในตาราง 16, 17 และ 18

ตาราง 16 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอนุบาลที่มีต่อการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย โดยรวม และแยกเป็นรายด้าน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

การปฏิรูปการศึกษา ปฐมวัย	ขนาดของโรงเรียน								df	F	p
	เล็ก (N=118)		กลาง (N=237)		ใหญ่ (N=40)		ใหญ่มาก (N=13)				
	$\bar{X}$	SD.	$\bar{X}$	SD.	$\bar{X}$	SD.	$\bar{X}$	SD.			
1. ด้านโรงเรียนและ สถานศึกษา	3.44	.34	3.50	.34	3.40	.37	3.62	.36	3,404	2.31	.075
2. ด้านครูและบุคลากร ทางการศึกษา	3.03	.32	3.08	.35	3.00	.42	2.98	.24	3,404	1.22	.299
3. ด้านหลักสูตร การศึกษา	3.35	.34	3.38	.35	3.30	.32	3.46	.37	3,404	.99	.395
4. ด้านการเรียน การสอน	3.25	.34	3.29	.38	3.22	.39	3.23	.44	3,404	.62	.599
5. ด้านระบบบริหาร การศึกษา	3.08	.34	3.12	.35	3.06	.39	2.92	.23	3,404	1.73	.159
รวม	3.23	.27	3.28	.29	3.20	.31	3.24	.26	3,404	1.16	.324

$p < .05$

ผลการวิเคราะห์ตาราง 16 เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอนุบาลที่แสดงถึงความรู้ความเข้าใจต่อการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย ใน 5 ด้าน คือ ด้านโรงเรียนและสถานศึกษา ด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา ด้านหลักสูตรการศึกษา ด้านการเรียนการสอน และด้านระบบการบริหารการศึกษา จำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า ผู้บริหารและครูอนุบาล มีความรู้ ความเข้าใจ ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 17 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีต่อการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย โดยรวมและแยกเป็นรายด้าน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

การปฏิรูปการศึกษา ปฐมวัย	ขนาดของโรงเรียน								df	F	p
	เล็ก (N=52)		กลาง (N=72)		ใหญ่ (N=5)		ใหญ่มาก (N=2)				
	$\bar{X}$	SD.	$\bar{X}$	SD.	$\bar{X}$	SD.	$\bar{X}$	SD.			
1. ด้านโรงเรียนและ สถานศึกษา	3.54	.27	3.60	.34	3.81	.24	3.79	.17	3,127	1.60	.192
2. ด้านครูและบุคลากร ทางการศึกษา	3.03	.32	3.09	.29	3.23	.31	3.25	.00	3,127	1.06	.366
3. ด้านหลักสูตร การศึกษา	3.41	.34	3.46	.32	3.63	.12	3.66	.11	3,127	1.13	.340
4. ด้านการเรียน การสอน	3.28	.32	3.37	.32	3.60	.25	3.33	.00	3,127	1.90	.132
5. ด้านระบบบริหาร การศึกษา	3.15	.33	3.16	.32	3.41	.28	3.37	.64	3,127	1.21	.308
รวม	3.28	.26	3.34	.23	3.54	.15	3.48	.07	3,127	2.09	.104

$p < .05$

ผลการวิเคราะห์ตาราง 17 เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารที่แสดงถึงความรู้ ความเข้าใจต่อการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย ใน 5 ด้าน คือ ด้านโรงเรียนและสถานศึกษา ด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา ด้านหลักสูตรการศึกษา ด้านการเรียนการสอน และด้านระบบการบริหารการศึกษา จำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า ผู้บริหาร มีความรู้ ความเข้าใจไม่แตกต่างกัน

ตาราง 18 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูอนุบาลที่มีต่อการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย โดยรวมและแยกเป็นรายด้าน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

การปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย	ขนาดของโรงเรียน								df	F	p
	เล็ก (N=66)		กลาง (N=165)		ใหญ่ (N=35)		ใหญ่มาก (N=11)				
	$\bar{X}$	SD.	$\bar{X}$	SD.	$\bar{X}$	SD.	$\bar{X}$	SD.			
1. ด้านโรงเรียนและสถานศึกษา	3.36	.36	3.46	.33	3.36	.37	3.59	.36	3,273	2.62	.061
2. ด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา	3.04	.32	3.08	.37	2.96	.43	2.95	.23	3,273	1.34	.261
3. ด้านหลักสูตรการศึกษา	3.31	.33	3.34	.36	3.26	.31	3.43	.38	3,273	.91	.433
4. ด้านการเรียนการสอน	3.23	.36	3.25	.40	3.17	.39	3.22	.46	3,273	.38	.763
5. ด้านระบบบริหารการศึกษา	3.01	.35	3.10	.36	3.01	.36	2.93	.24	3,273	1.94	.122
รวม	3.19	.27	3.25	.31	3.16	.31	3.22	.27	3,273	1.07	.360

$p < .05$

ผลการวิเคราะห์ตาราง 18 เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูอนุบาลที่แสดงถึงความรู้ ความเข้าใจต่อการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย ใน 5 ด้าน คือ ด้านโรงเรียนและสถานศึกษา ด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา ด้านหลักสูตรการศึกษา ด้านการเรียนการสอน และด้านระบบการบริหารการศึกษา จำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า ครูอนุบาล มีความรู้ ความเข้าใจไม่แตกต่างกัน

3.5 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูอนุบาลที่มีต่อการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย โดยรวมและแยกเป็นรายด้าน จำแนกตามประสบการณ์ที่ได้รับการอบรมเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย ตั้งแต่พ.ศ. 2539 ถึง พ.ศ. 2544

การวิเคราะห์ตอนนี้ ผู้วิจัยได้นำคะแนนเฉลี่ยมาเปรียบเทียบกัน และทดสอบความแตกต่างโดยใช้วิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way Analysis of Variance) ดังแสดงในตาราง 19 ,20 ,21 และ 22

ตาราง 19 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอนุบาลที่มีต่อการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย โดยรวม และแยกเป็นรายด้าน จำแนกตามประสบการณ์ที่ได้รับการอบรมเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัยตั้งแต่ พ.ศ. 2539 ถึง พ.ศ. 2544

การปฏิรูปการศึกษา ปฐมวัย	ประสบการณ์ที่ได้รับการอบรม						df	F	p
	ไม่เคยอบรม		อบรม 1 – 2 ครั้ง		อบรมมากกว่า 3 ครั้ง				
	(N=100)		(N=187)		(N=121)				
	$\bar{X}$	SD.	$\bar{X}$	SD.	$\bar{X}$	SD.			
1. ด้านโรงเรียนและ สถานศึกษา	3.44	.35	3.47	.33	3.53	.35	2,405	2.08	.126
2. ด้านครูและบุคลากร ทางการศึกษา	3.01	.31	3.10	.36	3.03	.34	2,405	2.44	.088
3. ด้านหลักสูตร การศึกษา	3.30	.37	3.39	.33	3.39	.35	2,405	2.51	.083
4. ด้านการเรียน การสอน	3.21	.35	3.30	.36	3.27	.40	2,405	2.16	.116
5. ด้านระบบบริหาร การศึกษา	3.04	.32	3.15	.38	3.06	.32	2,405	4.30**	.014
รวม	3.20	.27	3.28	.29	3.26	.29	2,405	2.79	.062

$p < .05$

ผลการวิเคราะห์ตาราง 19 เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูอนุบาลที่แสดงถึงความรู้ ความเข้าใจต่อการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย ใน 5 ด้าน คือ ด้านโรงเรียนและสถานศึกษา ด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา ด้านหลักสูตรการศึกษา ด้านการเรียนการสอน และด้านระบบการบริหารการศึกษา จำแนกตาม ประสบการณ์ที่ได้รับการอบรมเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัยตั้งแต่ พ.ศ. 2539 ถึง พ.ศ. 2544 พบว่า ผู้บริหารและครูอนุบาล มีความรู้ ความเข้าใจไม่แตกต่างกัน เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านระบบบริหาร การศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เพื่อให้ทราบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยจึงศึกษาเป็นรายคู่ ดังแสดงในตาราง 20

ตาราง 20 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูอนุบาลที่มีต่อการปฏิรูปการศึกษา
ปฐมวัย ด้านระบบการบริหารการศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ที่ได้รับการอบรมเกี่ยวกับการปฏิรูปการ
ศึกษาปฐมวัย ตั้งแต่ พ.ศ. 2539 ถึง พ.ศ. 2544 เป็นรายคู่

ประสบการณ์ในการอบรม	$\bar{X}$	ไม่เคยได้รับการอบรม	1-2 ครั้ง	มากกว่า 3 ครั้ง
ไม่เคยได้รับการอบรม	3.04	-	-.114**	-.024
1-2 ครั้ง	3.15		-	.089**
มากกว่า 3 ครั้ง	3.06			-

$$p < .05$$

ผลการวิเคราะห์ตาราง 20 เมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอนุบาล ที่
แสดงถึงความรู้ ความเข้าใจต่อการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย ด้านระบบการบริหารการศึกษา จำแนกตาม
ประสบการณ์ที่ได้รับการอบรมเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัยตั้งแต่ พ.ศ. 2539 ถึง พ.ศ. 2544 พบว่า
ผู้บริหารและครูอนุบาลที่ได้รับการอบรม 1-2 ครั้ง กับ ไม่เคยได้รับการอบรม และ ได้รับการอบรมมากกว่า 3
ครั้ง กับ ได้รับการอบรม 1 – 2 ครั้ง มีความรู้ ความเข้าใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วน
คู่อื่นพบว่า ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 21 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีต่อการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย โดยรวมและแยกเป็นรายด้าน จำแนกตามประสบการณ์ที่ได้รับการอบรมเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัยตั้งแต่ พ.ศ. 2539 ถึง พ.ศ. 2544

การปฏิรูปการศึกษา ปฐมวัย	ประสบการณ์ที่ได้รับการอบรม						df	F	p
	ไม่เคยอบรม		อบรม 1 – 2 ครั้ง		อบรมมากกว่า 3 ครั้ง				
	(N=43)		(N=59)		(N=29)				
	$\bar{X}$	SD.	$\bar{X}$	SD.	$\bar{X}$	SD.			
1. ด้านโรงเรียนและ สถานศึกษา	3.57	.29	3.54	.32	3.70	.30	2,128	2.57	.080
2. ด้านครูและบุคลากร ทางการศึกษา	3.05	.28	3.09	.32	3.09	.33	2,128	.24	.786
3. ด้านหลักสูตร การศึกษา	3.40	.35	3.47	.32	3.50	.30	2,128	.85	.429
4. ด้านการเรียน การสอน	3.29	.31	3.39	.33	3.32	.31	2,128	1.28	.282
5. ด้านระบบบริหาร การศึกษา	3.09	.28	3.21	.35	3.20	.35	2,128	1.64	.197
รวม	3.28	.22	3.34	.26	3.36	.24	2,128	1.10	.336

$p < .05$

ผลการวิเคราะห์ตาราง 21 เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร ที่แสดงถึงความรู้ ความเข้าใจต่อการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย ใน 5 ด้าน คือ ด้านโรงเรียนและสถานศึกษา ด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา ด้านหลักสูตรการศึกษา ด้านการเรียนการสอน และด้านระบบการบริหารการศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ที่ได้รับการอบรมเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัยตั้งแต่ พ.ศ. 2539 ถึง พ.ศ. 2544 พบว่า ผู้บริหาร มีความรู้ ความเข้าใจไม่แตกต่างกัน

ตาราง 22 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูอนุบาลที่มีต่อการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย โดยรวมและแยกเป็นรายด้าน จำแนกตามประสบการณ์ที่ได้รับการอบรมเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัยตั้งแต่พ.ศ. 2539 ถึง พ.ศ. 2544

การปฏิรูปการศึกษา ปฐมวัย	ประสบการณ์ที่ได้รับการอบรม						df	F	p
	ไม่เคยอบรม		อบรม 1 – 2 ครั้ง		อบรมมากกว่า 3 ครั้ง				
	(N=57)		(N=128)		(N=92)				
	$\bar{X}$	SD.	$\bar{X}$	SD.	$\bar{X}$	SD.			
1. ด้านโรงเรียนและ สถานศึกษา	3.33	.37	3.43	.33	3.47	.35	2,274	2.84	.060
2. ด้านครูและบุคลากร ทางการศึกษา	2.99	.34	3.10	.38	3.01	.34	2,274	2.68	.070
3. ด้านหลักสูตร การศึกษา	3.22	.37	3.36	.33	3.36	.36	2,274	3.12	.065
4. ด้านการเรียน การสอน	3.14	.38	3.26	.37	3.25	.42	2,274	1.96	.142
5. ด้านระบบบริหาร การศึกษา	3.00	.35	3.13	.39	3.02	.30	2,274	3.85*	.022
รวม	3.14	.29	3.26	.30	3.22	.30	2,274	3.16*	.044

$p < .05$

ผลการวิเคราะห์ตาราง 22 เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร ที่แสดงถึงความรู้ ความเข้าใจต่อการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย ใน 5 ด้าน คือ ด้านโรงเรียนและสถานศึกษา ด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา ด้านหลักสูตรการศึกษา ด้านการเรียนการสอน และด้านระบบการบริหารการศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ที่ได้รับการอบรมเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัยตั้งแต่ พ.ศ. 2539 ถึง พ.ศ. 2544 พบว่า ครูอนุบาล มีความรู้ ความเข้าใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านระบบบริหารการศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เพื่อให้ทราบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยจึงศึกษาเป็นรายคู่ ดังแสดงในตาราง

ตาราง 23 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของครูอนุบาล ที่มีต่อการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัยด้านระบบการบริหารการศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ที่ได้รับการอบรมเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย ตั้งแต่ พ.ศ. 2539 ถึง พ.ศ. 2544 เป็นรายคู่

ประสบการณ์ในการอบรม	$\bar{X}$	ไม่เคยได้รับการอบรม	1-2 ครั้ง	มากกว่า 3 ครั้ง
ไม่เคยได้รับการอบรม	3.00	-	-.132*	-.022
1-2 ครั้ง	3.13		-	.110*
มากกว่า 3 ครั้ง	3.02			-

$$p < .05$$

ผลการวิเคราะห์ตาราง 23 เมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของครูอนุบาล ที่แสดงถึงความรู้ความเข้าใจต่อการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย ด้านระบบการบริหารการศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ที่ได้รับการอบรมเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัยตั้งแต่ พ.ศ. 2539 ถึง พ.ศ. 2544 พบว่า ครูอนุบาลที่ได้รับการอบรม 1-2 ครั้ง กับ ไม่เคยได้รับการอบรม และ ได้รับการอบรมมากกว่า 3 ครั้ง กับ ได้รับการอบรม 1 – 2 ครั้ง มีความรู้ ความเข้าใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นพบว่าไม่แตกต่างกัน

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ซึ่งมีลำดับขั้นตอนของการศึกษาค้นคว้า และผลการศึกษาค้นคว้าดังต่อไปนี้

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นซึ่งแสดงถึงความรู้ความเข้าใจของผู้บริหารการศึกษา และครูอนุบาล ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายกที่มีต่อการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารการศึกษา กับครูอนุบาล ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายกที่มีต่อการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย จำแนกตามข้อมูลพื้นฐานในภาพรวมและรายด้าน

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลของการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ ทำให้ได้ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษา และครูอนุบาลที่มีต่อการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งสามารถใช้เป็นแนวทางสำหรับการพัฒนาแนวคิดการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัยให้แก่ผู้บริหารการศึกษา และครูอนุบาลให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งในด้านการดำเนินการพัฒนา และการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นเด็กเป็นสำคัญ

วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นครูและผู้บริหารที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ปีการศึกษา 2545 เป็นประชากรเป้าหมายทั้งหมด 145 โรงเรียน จำนวน 430 คน เป็นผู้บริหาร จำนวน 145 คน และครูอนุบาล จำนวน 285 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอนุบาลที่มีต่อการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับ

1. ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ระดับชั้นเรียน ขนาดของโรงเรียน สถานที่ตั้งของโรงเรียน และประสบการณ์การอบรมเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย
2. ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอนุบาลที่มีต่อการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย ใน 5 ด้าน คือ ด้านโรงเรียนและสถานศึกษา ด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา ด้านหลักสูตรการศึกษา ด้านการเรียนการสอน และด้านระบบการบริหารการศึกษา

และดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล SPSS / PC⁺ (Statistical Package For The Social Science For MS WINDOW)

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

จากแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูอนุบาลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ที่มีต่อการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย สรุปได้ดังนี้

1. ผู้บริหาร และครูอนุบาลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ผู้บริหาร และครูอนุบาลมีความรู้ ความเข้าใจในระดับมากที่สุดด้านโรงเรียนและสถานศึกษา ด้านหลักสูตรการศึกษา และด้านการเรียนการสอน ส่วนด้านระบบการบริหารการศึกษา และด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา มีความรู้ ความเข้าใจอยู่ในระดับมาก

2. เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นที่แสดงถึงความรู้ ความเข้าใจ ของผู้บริหาร และครูอนุบาล พบว่า สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ผู้บริหารและครูอนุบาล มีความรู้ ความเข้าใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในด้านโรงเรียนและสถานศึกษา ด้านหลักสูตรการศึกษา ด้านการเรียนการสอน และด้านระบบการบริหารการศึกษา ยกเว้น ด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา มีความรู้ ความเข้าใจไม่แตกต่างกัน เมื่อจำแนกความคิดเห็นโดยรวมและรายด้านของผู้บริหารและครูอนุบาลตามขนาดของโรงเรียน สถานที่ตั้งของโรงเรียน ประสบการณ์ที่ได้รับการอบรมเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย พบว่า มีความรู้ ความเข้าใจไม่แตกต่างกัน เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านระบบบริหารการศึกษา ผู้บริหารและครูอนุบาลที่ได้รับการอบรม 1-2 ครั้ง กับ ไม่เคยได้รับการอบรม และ ได้รับการอบรมมากกว่า 3 ครั้ง กับ ได้รับการอบรม 1-2 ครั้ง มีความรู้ ความเข้าใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนการเปรียบเทียบตามระดับชั้นที่สอน พบว่า ครูอนุบาลมีความรู้ ความเข้าใจไม่แตกต่างกัน

เมื่อเปรียบเทียบเฉพาะกลุ่มผู้บริหาร จำแนกตามขนาดของโรงเรียน สถานที่ตั้งของโรงเรียน และประสบการณ์ที่ได้รับการอบรมเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย พบว่า มีความรู้ ความเข้าใจไม่แตกต่างกัน และเมื่อเปรียบเทียบเฉพาะกลุ่มครูอนุบาล จำแนกตามขนาดของโรงเรียน สถานที่ตั้งของโรงเรียน พบว่า มีความรู้ ความเข้าใจไม่แตกต่างกัน ส่วนประสบการณ์ที่ได้รับการอบรมเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย พบว่า มีความรู้ ความเข้าใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านระบบบริหารการศึกษา ครูอนุบาลที่ได้รับการอบรม 1-2 ครั้ง กับ ไม่เคยได้รับการอบรม และ ได้รับการอบรมมากกว่า 3 ครั้ง กับ ได้รับการอบรม 1-2 ครั้ง มีความรู้ ความเข้าใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาความคิดเห็นที่แสดงถึงความรู้ ความเข้าใจของผู้บริหาร และครูอนุบาลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก เกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย โดยอภิปรายผลดังนี้

1. ผู้บริหาร และครูอนุบาล มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสามารถอภิปรายได้จากการศึกษาข้อมูลพบว่า สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายกมีการดำเนินงานการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษา มีการกำหนดนโยบายเร่งรัด

พัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก โดยจัดให้มีโครงการพัฒนาการศึกษาระดับก่อนประถมและระดับประถมศึกษา เช่น การจัดอบรมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง การประเมินผลตามสภาพจริงและการจัดทำแฟ้มสะสมงาน การวิจัยในชั้นเรียนตามพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 และการจัดทำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน (การประถมศึกษาจังหวัดนครนายก. 2544 : 12-15) ในโครงการดังกล่าวมีจุดเน้นในการพัฒนาครูให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคม สามารถปฏิบัติงานตามภารกิจของพระราชบัญญัติการศึกษา และพัฒนางานให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง บุคลากรทุกคนในสังกัดต้องรวบรวมผลงานที่เกิดจากการปฏิบัติงานในหน้าที่รับผิดชอบ (Portfolio) สามารถนำไปใช้ประกอบการประเมินพัฒนางาน มีการแก้ปัญหาหรือพัฒนางานตามภารกิจโดยทำการวิจัยเพื่อพัฒนาวิชาชีพ สร้างนวัตกรรม นำไปใช้กับงานการเรียนการสอน และมีการติดตามผลการดำเนินงานโดยจัดตั้งคณะกรรมการนิเทศและพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนในสังกัด มีการคัดเลือกครูผู้สอน ผู้บริหารที่มีผลงานดีเด่นได้เกณฑ์มาตรฐานเข้ารับรางวัล และส่งเสริมสนับสนุนให้มีการพัฒนางานในระดับสูง (การประถมศึกษาจังหวัดนครนายก. 2544 : 19 - 25) ซึ่งนโยบายการปฏิบัติงานดังกล่าว สอดคล้องตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยเฉพาะหมวด 4 แนวการจัดการศึกษาที่จะทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีความสุข และเป็นภารกิจที่มีกฎหมายรองรับ ครู อาจารย์และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต้องถือปฏิบัติให้บรรลุผลสำเร็จ (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2542 :15) ซึ่งเป็นไปได้ที่ผู้บริหารและครูอนุบาลจะมีความรู้มากที่สุด นอกจากนี้ในการดำเนินงานมีศึกษานิเทศก์ จากจังหวัดติดตามดูงาน เช่น คำสั่งสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ที่ 10 / 2544 เรื่อง แต่งตั้งผู้นิเทศและพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในสังกัด ทำให้ครู อาจารย์ ผู้บริหารทุกระดับได้รับรู้ มีความเข้าใจถึงแนวทางการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษา และสามารถนำไปปฏิบัติให้เป็นรูปธรรม

จากการศึกษาข้อมูลรายด้าน พบว่า ผู้บริหาร และครูอนุบาลมีความรู้ ความเข้าใจในระดับมากที่สุดด้าน โรงเรียนและสถานศึกษา ด้านหลักสูตรการศึกษา และด้านการเรียนการสอน ส่วนด้านระบบการบริหารการศึกษา และด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา มีความรู้ ความเข้าใจอยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ดังนี้

1.1 ด้านโรงเรียนและสถานศึกษา ผู้บริหาร และครูอนุบาล มีความรู้ ความเข้าใจ อยู่ในระดับมากที่สุด โดยเฉพาะข้อ 12 การจัดห้องเรียนที่สะอาด มีแสงสว่างเพียงพอต่อการจัดกิจกรรม ($\bar{X}$ ผู้บริหาร = 3.82 , ครู = 3.59) ข้อ 3 มีการตกแต่ง บำรุงรักษาอาคารสถานที่ให้อยู่ในสภาพที่ใช้การได้ดี สะอาดและสวยงามอยู่เสมอ ($\bar{X}$ ผู้บริหาร = 3.76, ครู = 3.58) ซึ่งทั้งผู้บริหารและครูอนุบาลมีความรู้ ความเข้าใจที่ตรงกัน ทั้งนี้เป็นเพราะสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ให้ความสำคัญกับงานด้านอาคารสถานที่เป็นอย่างมาก อาจเห็นได้จากการพัฒนาสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ มีการจัดประกวดสถานศึกษาและสิ่งแวดล้อมดีเด่นตั้งแต่ปีพ.ศ. 2538 เพื่อให้โรงเรียนในสังกัดเห็นความสำคัญของงานด้านอาคารสถานที่ ดูแลรักษาความสะอาด ตกแต่งบำรุงสถานศึกษาให้สวยงามอยู่เสมอโรงเรียนที่ได้รับรางวัล มีชื่อเสียงด้านการจัดสภาพแวดล้อมดีเด่น และเป็นโรงเรียนสิ่งแวดล้อมตัวอย่าง ได้แก่ โรงเรียนบ้านคลอง 14 อ. องครักษ์ จ.นครนายก ประกอบกับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2538 : 21) ที่กล่าวว่า การจัดสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกห้องเรียนในระดับก่อนประถมศึกษามีความสำคัญ และมีผลต่อพฤติกรรมและพัฒนาการของเด็ก ผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับ

การจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาจำเป็นต้องศึกษาและทำความเข้าใจหลักการจัดสิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก เพื่อจะได้ดำเนินการส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาในระดับนี้ได้อย่างถูกต้อง

ส่วนประเด็นที่ผู้บริหาร และครูอนุบาล มีความรู้ ความเข้าใจในระดับน้อย เมื่อเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นที่แสดงถึงความรู้ ความเข้าใจของผู้บริหารและครูอนุบาลจากตาราง คือข้อ 5 มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการจัดโต๊ะเก้าอี้ ที่นั่งเป็นครั้งคราวตามความเหมาะสม ($\bar{X}$ ผู้บริหาร = 3.28, ครู = 3.10) และข้อ 9 ควรจัดมุมประสบการณ์ น้ำ ทราย ให้เด็กได้เรียนรู้นอกห้องเรียน ($\bar{X}$ ผู้บริหาร = 3.40, ครู = 3.28) การที่ผู้บริหาร และครูอนุบาลมีความรู้ ความเข้าใจในระดับมากที่สุด แต่มีค่าคะแนนเฉลี่ยน้อยกว่ากลุ่ม เป็นข้อสังเกตที่สามารถอธิบายได้ว่า ในห้องเรียนอนุบาลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาแห่งชาติ ในห้องเรียนอนุบาลส่วนใหญ่จะไม่มีโต๊ะเรียน มีเพียงโต๊ะที่ใช้สำหรับวางอุปกรณ์ ของเล่น เนื่องจากรัฐได้ดำเนินการจัดการศึกษาให้กับเด็กอนุบาล เน้นในเรื่องความพร้อมมากกว่าการให้เรียนหนังสือ โต๊ะในห้องเรียนที่เด็กใช้ทำกิจกรรมศิลปะในปัจจุบัน นิยมใช้โต๊ะขนาดเล็ก นั่งกับพื้น พับเก็บได้และสะดวกในการใช้งาน ในการจัดโต๊ะเรียนสำหรับเด็กปฐมวัยนั้น สามารถจัดและเปลี่ยนรูปแบบได้ตามต้องการ ทั้งนี้เพื่อสะดวกต่อการทำกิจกรรม และจะทำให้เด็กตื่นตัวกับสภาพห้องที่แตกต่างกันด้วย(เยาวพา เดชะคุปต์.2542: 177) ส่วนการจัดมุมประสบการณ์น้ำ ทราย เป็นมุมประสบการณ์ที่ผู้บริหาร และครูอนุบาลไม่ให้ความสนใจ ในห้องเรียนอนุบาลส่วนใหญ่จะจัดมุมประสบการณ์เฉพาะมุมบ้าน มุมบล็อก มุมหนังสือ และมุมศิลปะ ทั้งนี้เป็นเพราะมุมน้ำ - ทราย เป็นมุมประสบการณ์ที่ครูต้องดูแล ระวังระวังเมื่อเด็กเล่น และเก็บทำความสะอาดมากกว่ามุมประสบการณ์อื่น เนื่องจากเป็นมุมประสบการณ์ที่เด็กพอใจ เมื่อเด็กเข้ามุนนี้เด็กจะเล่นน้ำเปียก เลอะเทอะ หรือทำทรายตกหล่น ทำให้ครูต้องสร้างข้อตกลงในการเล่นที่ถูกต้อง และคอยดูแลความปลอดภัยในขณะที่เด็กเล่น ซึ่งส่งผลให้ครูอนุบาลมีภาระงานเพิ่มมากขึ้น ครูจึงให้ความสนใจน้อย ซึ่งทั้งที่จริงแล้ว มุมน้ำ ทราย เป็นสิ่งจำเป็นที่ครูควรเปิดโอกาสให้เด็กเล่น เพราะการเล่นประเภทนี้ ช่วยส่งเสริมให้เด็กเกิดการเรียนรู้ และมีความเข้าใจเกี่ยวกับปริมาณ ความจุ น้ำหนัก การเปรียบเทียบคุณสมบัติของน้ำ ทราย ตอบสนองความต้องการตามธรรมชาติของเด็ก เด็กจะสนุกสนาน และพัฒนาอารมณ์ ประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้มากกว่ากิจกรรมอื่น ๆ (คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2540 : 180)

1.2 ด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้บริหาร และครูอนุบาล มีความรู้ ความเข้าใจในระดับมาก โดยเฉพาะข้อ 10 ผู้บริหารควรส่งเสริม สนับสนุนให้ครูผู้สอนได้เข้ารับการอบรมศึกษาต่อเพื่อพัฒนาการปฏิบัติงาน ($\bar{X}$ ผู้บริหาร = 3.71, ครู = 3.57) ซึ่งทั้งผู้บริหารและครูอนุบาลมีความรู้ ความเข้าใจในระดับสูงสุดเหมือนกัน ซึ่งทั้งนี้อาจเป็นเพราะ นโยบายการปฏิรูปการศึกษาเพิ่งเริ่มจะนำมาใช้ในปี 2539 เป็นนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการที่มุ่งพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ทำให้ผู้บริหารและครูต้องเอาใจใส่ และปรับปรุงตนเองให้ทันกับสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป และการฝึกอบรมเป็นทางหนึ่งที่จะช่วยสนับสนุน ส่งเสริมให้ครูและโรงเรียนสามารถพัฒนาไปสู่คุณภาพได้ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ เน้นการปฏิรูปการศึกษาแนวใหม่ เช่น การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดทำแฟ้มสะสมงาน การประกันคุณภาพการศึกษา กระบวนการทัศน์การศึกษา เป็นความรู้ใหม่ที่ผู้บริหาร และครูอนุบาลควรศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม ซึ่ง กุลยา ตันติผลาชีวะ (2537 : 4-5) กล่าวว่า การฝึกอบรมเป็นวิธีการกระตุ้นและพัฒนาคนให้มีความตื่นตัวและขวนขวายในความรู้ที่เปลี่ยนแปลงไป หรือได้พัฒนาให้ก้าวหน้าขึ้นอีก ทั้งยังเป็นการดำรงไว้ซึ่งความรู้เดิมให้ใหม่ และ

ทันสมัยอยู่เสมอ ถึงแม้บุคคลผู้นั้นจะผ่านการศึกษาในระดับสูงมาแล้วก็ตาม การฝึกอบรมยังมีความจำเป็น เพราะช่วยให้คนทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก

ส่วนประเด็นที่ ผู้บริหาร และครูอนุบาล มีความรู้ ความเข้าใจในระดับน้อย คือข้อ 7 ความสามารถของบุคลากรที่ทำงานด้านการศึกษาปฐมวัย เป็นสิ่งสำคัญมากกว่าวุฒิการศึกษาของบุคลากร ($\bar{X}$ ผู้บริหาร = 2.30, ครุ = 2.45) ทั้งนี้เป็นเพราะ ผู้บริหาร และครูอนุบาลมีความรู้ ความเข้าใจว่า การศึกษาปฐมวัย เป็นการศึกษาที่จัดขึ้นเพื่อการดูแลเด็กและการสอนที่แตกต่างจากการศึกษาในระดับอื่น ดังนั้นการพัฒนาบุคลากร เป็นสิ่งที่มีความสำคัญยิ่ง ในการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา บุคลากรต้องมีความรู้ ความเข้าใจให้เพียงพออย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปราณี จักขุประเสริฐ (2540 : 107) ที่กล่าวว่า โรงเรียนควรมีการกำหนดให้ดำเนินการพัฒนาบุคลากร รับการนิเทศจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และ คัดเลือกบุคลากรที่เหมาะสมเข้าสอนในระดับก่อนประถมศึกษา และต้องเข้ารับการอบรมต่อไป

1.3 ด้านหลักสูตรการศึกษา ผู้บริหาร และครูอนุบาล มีความรู้ ความเข้าใจในระดับมากที่สุด โดยเฉพาะข้อ 12 โรงเรียน บ้าน ชุมชน เป็นส่วนสำคัญของการปฏิรูปการศึกษา ($\bar{X}$ ผู้บริหาร = 3.70, ครุ = 3.51) และข้อ 5 การส่งเสริมพัฒนาการของเด็กตามวัยเป็นเรื่องที่สำคัญสำหรับครูอนุบาล ($\bar{X}$ ผู้บริหาร = 3.66, ครุ = 3.53) ซึ่งทั้งผู้บริหารและครูอนุบาลมีความรู้ ความเข้าใจที่ตรงกัน สามารถอภิปรายได้ว่า พระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 กำหนดให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ซึ่งสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ได้จัดอบรมผู้บริหาร และมีนโยบายให้โรงเรียนได้ปฏิบัติตาม เห็นได้จากการที่โรงเรียนจัดประชุม แต่งตั้ง คณะกรรมการสถานศึกษา มีการเชิญพระสงฆ์ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้แทนชุมชนเข้ามามี ส่วนร่วมในการวางแผนงานของโรงเรียน เช่น การจัดทำแผนการปฏิบัติงานแบบมุ่งเน้นผลงานของโรงเรียนชุมชน บ้านวังไทร อ.บ้านนา เมื่อวันที่ 20 เมษายน พ.ศ. 2544 (โรงเรียนนาร่อง) การจัดทำหลักสูตรการศึกษาขั้น พื้นฐานของโรงเรียนวัดดอนยอ อ.เมือง เมื่อวันที่ 24 ตุลาคม พ.ศ. 2545 ซึ่งสอดคล้องกับ พระราชบัญญัติ การศึกษา หมวด 7 (มาตรา 57) ที่กล่าวว่า ให้หน่วยงานทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในชุมชนให้มี ส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยนำประสบการณ์ ความรอบรู้ ความชำนาญ และภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ให้ เกิดประโยชน์ทางการศึกษา และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2537 : 5-6) ได้กำหนดว่า การจัด การศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาเป็นการสร้างพื้นฐานสำหรับชีวิตในอนาคตที่ต้องอาศัยนโยบายการให้ความ สนับสนุนจากทุกฝ่าย บุคลากรที่เกี่ยวข้องจะต้องมีความเข้าใจแนวทางการจัดการศึกษาและวิธีการดำเนินงาน รวมทั้งการประสานสัมพันธ์กับผู้ปกครองให้มีความรู้ความเข้าใจเรื่องการพัฒนาเด็กที่ถูกต้อง โดยถือว่า ความ ร่วมมือจากทุกฝ่ายเป็นหัวใจสำคัญของการดำเนินงานการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา เพื่อประโยชน์ ของประเทศชาติและเพื่อเด็กไทยทุกคน การจัดหลักสูตรสำหรับเด็กปฐมวัยควรเน้นการพัฒนาเด็กในทุก ๆ ด้าน และทุก ๆ คน เน้นเด็กเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ และเน้นการพัฒนาศักยภาพของเด็กไปตามความสามารถ แห่งตน

ส่วนประเด็นที่ผู้บริหารและครูอนุบาลมีความรู้ ความเข้าใจในระดับน้อย เมื่อเทียบคะแนนเฉลี่ย ความคิดเห็นที่แสดงถึงความรู้ ความเข้าใจของผู้บริหารและครูอนุบาลจากตาราง คือ ข้อ 6 การพัฒนาจิตสำนึกที่ดี การมีสุนทรีย์ต่อสิ่งแวดล้อม สังคม ควรเริ่มส่งเสริมในระดับประถมศึกษา ($\bar{X}$ ผู้บริหาร = 2.37, ครุ = 2.60) ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารและครูอนุบาล เห็นว่าการพัฒนาจิตสำนึก การปลูกฝังสิ่งแวดล้อมเป็นเรื่องที่เด็กปฐมวัย

ยังไม่เข้าใจ จึงคิดว่าควรส่งเสริมในระดับประถมศึกษา ทั้งที่จริงแล้ว เด็กก่อนประถมศึกษา เป็นวัยที่เตรียมรับประสบการณ์อย่างเต็มที่ เด็กที่จะเจริญเติบโตเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพจะต้องมีพื้นฐานดี ช่วงอายุที่จะปูพื้นฐานได้ดีที่สุด คือ วัยต่ำกว่า 6 ปี โดยเด็กจะเรียนรู้ได้ดีจากการจัดกิจกรรมต่าง ๆ (ปราณี จักขุประเสริฐ. 2541 : 20) ดังนั้น การปลูกฝังให้เด็กในวัยนี้มีค่านิยม ทศนคติที่ดี ต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมสามารถสร้างขึ้นได้ โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เด็กมีความรู้สึกที่ดีต่อสิ่งแวดล้อม ฝึกปฏิบัติจริง ให้เด็กมีประสบการณ์ตรงในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เช่น การให้เด็กเก็บขยะ หรือแยกขยะ การให้เด็กรดน้ำต้นไม้ และให้เด็กได้เรียนรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัว

1.4 ด้านการเรียนการสอน ผู้บริหาร และครูอนุบาล มีความรู้ ความเข้าใจ ในระดับมากที่สุด โดยเฉพาะข้อ 4 ครูมีหน้าที่สนับสนุนให้ผู้เรียนเลือกทำกิจกรรมตามความสามารถ ความถนัด และความสนใจของตัวเอง ($\bar{X}$ ผู้บริหาร = 3.63, ครู = 3.41) และข้อ 2 การปฏิรูปการศึกษาทำให้ผู้สอนต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมจากการให้ความรู้มาเป็นผู้สนับสนุนการเรียนรู้และให้ผู้เรียนค้นคว้าความรู้ด้วยตนเอง ($\bar{X}$ ผู้บริหาร=3.62, ครู=3.36) ทั้งนี้ก็ปรายได้ว่า นโยบายการพัฒนาการศึกษาของจังหวัดนครนายก ที่ส่งเสริมสนับสนุนให้โรงเรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในสังกัดจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้ โดยยึดหลักผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ให้สามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ มีการจัดหาแหล่งความรู้ให้กับผู้เรียน ทั้งแหล่งความรู้ที่เป็นบุคคลและสถานที่ และมีการประเมินผลกระบวนการทำงานโดยใช้วิธีการที่หลากหลาย เช่น การสังเกต การบันทึก การรวบรวมผลงาน การจัดทำแฟ้มสะสมงานเพื่อพัฒนาผู้เรียน อีกทั้งมีการส่งเสริมให้ครูพัฒนาตนเอง พัฒนางานในหน้าที่รับผิดชอบ จัดทำผลงานทางวิชาการ มีการประเมินครูมืออาชีพเพื่อเข้ารับเข็มรางวัล และครูต้นแบบในสาขาการศึกษาต่าง ๆ (การประถมศึกษาจังหวัดนครนายก. 2544 : 3-4) สอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2541 : 3) ที่กล่าวว่า การปฏิรูปการเรียนการสอนเป็นสิ่งสำคัญ และเป็นหัวใจของการจัดการศึกษา การปฏิรูปการเรียนการสอนที่แท้จริงก็คือ “การปฏิรูปการเรียนรู้” และในการปฏิรูปการเรียนรู้นั้น ครูต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรม และวิธีการจัดประสบการณ์ กิจกรรม ให้แก่เด็ก จากเดิมที่ครูเป็นศูนย์กลาง เป็นผู้บอกความรู้มาเป็นเด็กเป็นศูนย์กลาง โดยให้เด็กได้เรียนรู้ด้วยตนเองจากการคิด วิเคราะห์ วางแผนการเรียนรู้ร่วมกับคนอื่น ๆ เช่น ครู เพื่อน ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชน โดยเน้นการเรียนรู้ในสิ่งที่มีความต้องการของเด็กเอง

ส่วนประเด็นที่ผู้บริหารและครูอนุบาลมีความรู้ ความเข้าใจในระดับมาก แต่คะแนนต่ำ เมื่อเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นที่แสดงถึงความรู้ ความเข้าใจของผู้บริหาร และครูอนุบาลจากตาราง คือ ข้อ 12 กระบวนการวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอน จะปฏิบัติได้ก็ต่อเมื่อครูได้รับการฝึกอบรมมาโดยเฉพาะเท่านั้น ($\bar{X}$ ผู้บริหาร = 2.72, ครู= 2.73) ทั้งนี้เป็นเพราะ กระบวนการวิจัยที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน หรือที่เรียกว่า การวิจัยในชั้นเรียน เป็นการวิจัยตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาพ.ศ.2542 มาตรา 24 (5) เกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้สอนต้องสามารถใช้การวิจัยมาเป็นส่วนหนึ่งของการส่งเสริมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน โดยมีเป้าหมายให้ครูศึกษาค้นคว้า แก้ไขปัญหาการปฏิบัติการสอน เป็นการวิจัยที่ต้องใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในการค้นหาคำตอบ หรือหาองค์ความรู้ใหม่อย่างเป็นระบบ มีการกำหนดจุดประสงค์ของการวิเคราะห์ บันทึกสิ่งที่สังเกตได้อย่างเป็นระบบ ครูอนุบาลต้องรู้จักการวิจัยทางการศึกษา ได้แก่ กระบวนการวิจัย การใช้ประโยชน์จากการวิจัย เพื่อพัฒนาการศึกษาอนุบาลให้เป็นไปอย่างมีคุณภาพ (กุลยา ตันติผลลาชีวะ. 2544 : 41- 46) จาก

การสังเกตการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู พบว่า ครูยังขาดความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการกำหนดปัญหา กระบวนการวิจัย ตลอดจนการเขียนรายงานการวิจัยที่ถูกต้อง ซึ่งสร้างความยุ่งยากให้แก่ครูที่ยังไม่คุ้นเคยกับการวิจัย แต่กระบวนการวิจัยในชั้นเรียนจะไม่เป็นเรื่องยุ่งยาก หากครูเข้าใจจุดประสงค์และกระบวนการวิจัยอย่างแท้จริง

1.5 ด้านระบบการบริหารการศึกษา ผู้บริหาร และครูอนุบาล มีความรู้ ความเข้าใจในระดับมาก โดยเฉพาะข้อ 9 โรงเรียนควรมีการประชุมสัมพันธ์ เผยแพร่ข่าวสารของโรงเรียนให้ผู้ปกครอง ชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X}$ ผู้บริหาร = 3.68, ครู = 3.45) และข้อ 12 บุคลากรทุกฝ่าย ทุกระดับ ต้องมีส่วนร่วมในการวางแผนการบริหารงานของโรงเรียน ($\bar{X}$ ผู้บริหาร = 3.63, ครู = 3.49) สามารถอภิปรายได้ว่า โรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายกมีการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ ข่าวสารของทางโรงเรียน ให้ผู้ปกครองและชุมชนทราบ เห็นได้จากการจัดทำสมุดรายงานผลการศึกษา วารสาร เอกสารแผ่นพับของโรงเรียนแต่ละโรงเรียนแจ้งข้อมูลต่าง ๆ ของโรงเรียนให้ผู้ปกครองทราบ สอดคล้องกับคำกล่าวของ พวงน้อย พันธภักดิ์ (2543 : 8) ที่กล่าวว่าความสำเร็จของการศึกษาอนุบาลต้องเกิดจากการร่วมมือประสานกันระหว่าง ครูผู้ปกครอง และผู้บริหาร ที่ต้องเข้าใจตรงกันว่าการศึกษาอนุบาลเป็นการศึกษาเพื่อพัฒนา ผู้ปกครองต้องเข้าถึงมโนทัศน์ของการเตรียมความพร้อมของเด็ก และการให้การศึกษาแก่เด็กอนุบาล ผู้บริหารต้องเข้าใจถึงการพัฒนา และส่งเสริมการเรียนการสอนโดยเน้นเด็กเป็นศูนย์กลางในขณะที่ครูต้องพัฒนาตนเองเพื่อการเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กอย่างสม่ำเสมอ นอกจากนี้จากอบสันและคนอื่น ๆ (Jacobson and others. 1963 : 466 – 478) ได้เสนอแนะให้โรงเรียนจัดให้มีสิ่งพิมพ์และเอกสารต่าง ๆ ของโรงเรียน เพื่อเป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

ส่วนประเด็นที่ผู้บริหารและครูอนุบาล มีความรู้ ความเข้าใจในระดับมาก แต่คะแนนเฉลี่ยต่ำ เมื่อเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นที่แสดงถึงความรู้ ความเข้าใจของผู้บริหารและครูอนุบาลจากตาราง คือข้อ 4 การเปิดโอกาสให้นักเรียนเลือกเรียนได้ทั้งในระบบและนอกระบบ จะทำให้ยากต่อการควบคุมคุณภาพการศึกษา ($\bar{X}$ ผู้บริหาร=2.55, ครู = 2.61) ทั้งนี้เป็นเพราะ ระบบการเรียนตามอัธยาศัยตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษา เป็นเรื่องที่ยังไม่มีการกำหนดที่ชัดเจน และการศึกษาปฐมวัยไม่ใช่วิทยาศาสตร์ภาคบังคับ อีกทั้งผู้บริหารและครูอนุบาล ยังยึดติดกับรูปแบบการจัดการศึกษาในระบบเดิม ที่ส่งเด็กเข้ามาเรียนในระบบโรงเรียน (กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2542 : 16) และข้อความยังไม่เผยแพร่ จึงเป็นไปได้ที่คะแนนเฉลี่ยในข้อนี้ต่ำกว่าข้ออื่น ๆ

2. เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นที่แสดงถึงความรู้ ความเข้าใจของผู้บริหาร และครูอนุบาลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก เกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย ใน 5 ด้าน คือ ด้านโรงเรียนและสถานศึกษา ด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา ด้านหลักสูตรการศึกษา ด้านการเรียนการสอน และด้านระบบการบริหารการศึกษา จำแนกตามข้อมูลพื้นฐาน พบว่า

2.1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ผู้บริหาร และครูอนุบาล มีความรู้ ความเข้าใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเฉพาะด้านโรงเรียนและสถานศึกษา ด้านหลักสูตรการศึกษา ด้านการเรียนการสอน และด้านระบบการบริหารการศึกษา ส่วนด้านครูและบุคลากรทางการศึกษาไม่แตกต่างกัน ประเด็นที่ผู้บริหาร และครูอนุบาลมีความรู้ ความเข้าใจแตกต่างกัน เมื่อเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นที่แสดงถึงความรู้ ความเข้าใจของผู้บริหารและครูอนุบาลจากตาราง ด้านโรงเรียนและสถานศึกษา ข้อ 5 คือ มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการจัดโต๊ะ เก้าอี้ ที่นั่งเรียนเป็นครั้งคราวตามความเหมาะสม ด้านหลักสูตรการศึกษา

ข้อ 6 การพัฒนาจิตสำนึกที่ดีการมีสุนทรีย์ต่อสิ่งแวดล้อม สังคม และตนเอง ควรเริ่มส่งเสริมในระดับประถมศึกษา ด้านการเรียนการสอน ข้อ 8 การประเมินผลผู้เรียนโดยใช้แฟ้มสะสมผลงานเหมาะสมกับเด็กปฐมวัย และด้านระบบบริหารการศึกษา ข้อ 12 บุคลากรทุกฝ่าย ทุกระดับต้องมีส่วนร่วมในการวางแผนการบริหารงานของโรงเรียน อภิปรายได้ว่า ผู้บริหารและครูอนุบาลมีบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงานต่างกัน กล่าวคือ ผู้บริหารเป็นผู้ที่ทำหน้าที่ในการบริหารงานต่าง ๆ ของโรงเรียนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งในงานด้านอาคารสถานที่ ด้านหลักสูตรการศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านระบบบริหารการศึกษา เป็นบุคคลที่ต้องรับผิดชอบการดำเนินงานการจัดการศึกษาในสถานศึกษาของตนเอง และผู้บริหารเป็นบุคคลที่ผ่านการอบรมศึกษาดูงาน มีความรู้ มีวิสัยทัศน์มากกว่าครูอนุบาล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Holly Seplocha (กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2545 : 66-67) ที่ศึกษาวิจัยเรื่องโรงเรียนก่อนวัยเรียนที่ดี : ภาพของภาวะผู้นำ (การศึกษาปฐมวัย) พบว่า ผู้นำของสถานศึกษาปฐมวัยที่มีประสิทธิภาพ คือ ผู้ที่มีความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ด้านการเจริญเติบโตของเด็กสูง มีวิสัยทัศน์การเป็นผู้นำและสามารถมองภาพได้กว้างขวาง กระตุ้นและสนับสนุนการฝึกอบรมบุคลากรของหน่วยงาน ให้ความร่วมมือ และส่งเสริมการทำงานเป็นทีม พังเสียงผู้ปกครอง ผู้บริหารแสดงคุณค่าแห่งตนที่สามารถควบคุมพฤติกรรมตนให้อยู่ในกรอบที่เหมาะสม ส่วนครูอนุบาลเป็นผู้ที่ทำหน้าที่ดูแลงานด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมพัฒนาการให้กับเด็กเพียงอย่างเดียว มีหน้าที่รับผิดชอบอบรมให้ความรู้ ตลอดจนแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับตัวเด็กในชั้นเรียนของตนเอง (เยาวยา เดชะคุปต์. 2542 : 14-21) ด้วยคุณลักษณะ และบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงานที่แตกต่างกัน จึงทำให้ความรู้ ความเข้าใจของผู้บริหารและครูอนุบาลแตกต่างกัน ส่วนในด้านครูและบุคลากรทางการศึกษามีความรู้ ความเข้าใจไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องมาจากนโยบายการปฏิรูปการศึกษา ของกระทรวงศึกษา ได้เผยแพร่ให้ความรู้ ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาอย่างกว้างขวางทั่วประเทศ อีกทั้งการปฏิรูปการศึกษาด้านบุคลากร เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับตัวครูและผู้บริหารโดยตรง สอดคล้องกับคำกล่าวของ วิชัย ตันศิริ (2539 : 123-131) ที่กล่าวว่า การปฏิรูปการฝึกหัดครูและการพัฒนาครู ครูเป็นปัจจัยตัวแปรที่มีความสำคัญที่สุดในการพัฒนาคุณภาพของการเรียนรู้ ซึ่งทำให้ผู้บริหาร และครูอนุบาล มีการพัฒนาตนเองให้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัยมากยิ่งขึ้น ส่งผลให้ผู้บริหาร และครูอนุบาลมีความรู้ ความเข้าใจด้านครูและบุคลากรทางการศึกษาไม่แตกต่างกัน

2.2 ประสิทธิภาพที่ได้รับการอบรมเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัยตั้งแต่ พ.ศ. 2539 ถึง พ.ศ. 2544 พบว่า ผู้บริหาร และครูอนุบาล มีความรู้ ความเข้าใจไม่แตกต่างกัน เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่าด้านระบบบริหารการศึกษา ผู้บริหารและครูอนุบาลที่ได้รับการอบรม 1-2 ครั้ง กับ ไม่เคยรับการอบรม และรับการอบรมมากกว่า 3 ครั้ง กับ รับการอบรม 1-2 ครั้ง มีความรู้ ความเข้าใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้เพราะ ผู้บริหาร และครูอนุบาล ที่ได้รับการอบรมจะได้รับความรู้เกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัยและมีความรู้สึกรู้ว่ามีความเข้าใจมากขึ้น ถ้าครูที่เคยได้รับการอบรมมีปัญหาที่สามารถค้นคว้าเพิ่มเติมได้ง่ายเพราะมีพื้นฐานความรู้เกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัยจากการได้รับการอบรม 1-2 ครั้ง หรือมากกว่า 3 ครั้ง ส่วนผู้บริหารและครูอนุบาลที่ไม่เคยได้รับการอบรม จะมีความรู้สึกรู้ว่าการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัยเป็นเรื่องยุ่งยากและเสียเวลาซึ่งเป็นเพราะผู้บริหาร และครูอนุบาลไม่มีความรู้เกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย วิธีแก้ปัญหาวิธีการหนึ่งคือ การจัดอบรม ซึ่งถือว่าสามารถทำให้ผู้บริหาร และครูอนุบาลรับสภาพ

ความเปลี่ยนแปลงและความต้องการของสังคมได้ทันการ และสอดคล้องกับงานวิจัยของพอทิพย์ เพชรโปรี (2529 : 73) ที่ว่า การดำเนินงานการฝึกอบรมครูประถมศึกษาตามโครงการปรับปรุงประสิทธิภาพการเรียนการสอนของครูประถมศึกษาที่ได้รับทุนความเป็นของการฝึกอบรมไว้ว่า ครูขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร และต้องการฝึกอบรมครูเฉพาะจุดที่ต้องการปรับปรุงประสิทธิภาพการเรียนการสอนเฉพาะเรื่อง ซึ่งผลการอบรมสามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ จึงทำให้ผู้บริหาร และครูอนุบาลที่มีจำนวนครั้งที่ได้รับการอบรมแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัยแตกต่างกัน

2.3 ระดับชั้นที่สอน ขนาดของโรงเรียน สถานที่ตั้งของโรงเรียน พบว่า ผู้บริหาร และครูอนุบาล มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เพราะ ทั้งผู้บริหาร และครู ต่างมีความรู้ ความเข้าใจที่ตรงกันว่า การปฏิรูปการศึกษาปฐมวัยเป็นสิ่งจำเป็นที่สถานศึกษาต้องดำเนินการอย่างจริงจัง ไม่ว่าจะเป็นการปฏิรูประบบการจัดการศึกษา และการพัฒนาคนทั้งการปฏิรูประบบการบริหาร การจัดการด้านการศึกษา เพราะทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปการศึกษา ได้เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข่าวสารด้วยวิธีการต่าง ๆ ให้ผู้บริหารโรงเรียน ครู และบุคคลที่เกี่ยวข้องทราบอย่างต่อเนื่องและทั่วถึง ดังนั้นโรงเรียนทุกสังกัดทุกแห่ง จึงจำเป็นต้องศึกษาค้นคว้า เตรียมการ วางแผน และปฏิบัติแล้วในระดับหนึ่ง โดยทั้งผู้บริหารโรงเรียน และครู ต้องร่วมมือกันอย่างใกล้ชิด จึงอาจเป็นเหตุให้ทั้งผู้บริหารโรงเรียน และครู มีความคิดเห็นไปในทำนองเดียวกัน

2.4 ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เปรียบเทียบภายในกลุ่มของผู้บริหาร และกลุ่มครูอนุบาล จำแนกตามขนาดของโรงเรียน สถานที่ตั้งของโรงเรียน และประสบการณ์ในการอบรมเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย ได้ผลดังนี้

2.4.1 กลุ่มผู้บริหาร มีความรู้ ความเข้าใจไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เพราะ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก มีการอบรมและประชุมผู้บริหาร เพื่อแจ้งข่าวสารการศึกษา และเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาการจัดการศึกษาเป็นประจำทุกเดือนอย่างต่อเนื่อง (การประถมศึกษาจังหวัดนครนายก.2544 : 2) ในการอบรม และประชุมผู้บริหารดังกล่าว ส่งผลให้ผู้บริหารมีโอกาสแลกเปลี่ยนความรู้ใหม่ ๆ โดยเฉพาะนโยบายการจัดการศึกษาตามแนวการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งเป็นนโยบายที่ทุกคนติดตาม และให้ความสนใจในการที่จะพัฒนาความรู้ ความเข้าใจให้ทันกับกระแสการเปลี่ยนแปลง สอดคล้องกับงานวิจัยของพบพร บำรุงจิตร (2542 : 65) ที่กล่าวว่า ผู้บริหารโรงเรียน คือ บุคคลที่สำคัญที่สุดที่จะทำให้เกิดผลสำเร็จในการปฏิรูปการศึกษา ผู้บริหารจะต้องติดตามข้อมูลข่าวสาร เป็นคนทันสมัย สามารถพัฒนางานด้านการศึกษาตามแนวการปฏิรูปการศึกษาในปัจจุบันได้

2.4.2 กลุ่มครูอนุบาล มีความรู้ ความเข้าใจไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เพราะ การปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ได้เริ่มต้นที่การให้ความรู้แก่ครูพร้อม ๆ กันทั่วประเทศ อีกทั้งมีการส่งวิทยากรมาให้ความรู้ตามจังหวัด และมีการนิเทศอย่างสม่ำเสมอ ประกอบกับการที่ปัจจุบันได้มีความสนใจในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยอย่างกว้างขวาง จึงได้มีการเผยแพร่ เอกสารเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา เทคนิค วิธีการสอนที่สำคัญต่าง ๆ ตลอดจนนวัตกรรมใหม่ ๆ เกี่ยวกับการจัดการศึกษาตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ.2542 ส่งผลให้กลุ่มครูอนุบาลมีความรู้ ความเข้าใจ ไม่แตกต่างกัน

ส่วนประสบการณ์ในการอบรมเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย พบว่า กลุ่มครูอนุบาล มีความรู้ ความเข้าใจ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านระบบบริหารการศึกษา ครูอนุบาลที่ได้รับการอบรม 1 – 2 ครั้ง กับ ไม่เคยได้รับการอบรม และ ได้รับการอบรมมากกว่า 3 ครั้ง กับ ได้รับการอบรม 1 – 2 ครั้ง มีความรู้ ความเข้าใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เป็นเพราะ การจัดการศึกษาปฐมวัย บุคคลที่จะเป็นครูปฐมวัยได้จะต้องผ่านกระบวนการทางการศึกษาเกี่ยวกับเด็กปฐมวัย ตลอดจนเทคนิคในการสอนต่าง ๆ ครูที่มีประสบการณ์ในการอบรมเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัยมากจะมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการศึกษาปฐมวัย สามารถปฏิบัติงาน และแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวการปฏิรูปการศึกษาได้ดีกว่าครูที่มีประสบการณ์ในการอบรมน้อย สอดคล้องกับคำกล่าวของ กมล ภูประเสริฐ ที่กล่าวไว้ในเอกสารชุดพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อการเรียนรู้ที่แท้จริงตามแนวปฏิรูปการศึกษาว่า การที่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมครูนั้น เงื่อนไขที่สำคัญ คือ เงื่อนไขทางความคิดและจิตใจของครูให้มีความรับผิดชอบต่อภาระหน้าที่ ตลอดจนมีการอบรม พัฒนาตนเองให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2539 ก : 5) ดังนั้นการอบรมจึงเป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาความรู้ ความเข้าใจของครู เกี่ยวกับการดำเนินงานการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย ส่งเสริมให้เกิดความรู้ ความสามารถ มีประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และปฏิบัติงานตามแนวการจัดการศึกษาใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากผลการศึกษาค้นคว้าจะเห็นได้ว่า การให้ความรู้ การติดตามผล การประเมินผล และการปฏิบัติงานอย่างจริงจังของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายกจะทำให้ผู้บริหารและครูมีความรู้ ความเข้าใจ สามารถปฏิบัติภารกิจการปฏิรูปการศึกษาได้ในระดับหนึ่ง ซึ่งผลการศึกษาค้นคว้านี้มีข้อเสนอแนะที่ควรมีการพัฒนาเพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้ที่มีคุณภาพดังนี้

1. ในการพัฒนาความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัยของผู้บริหาร และครูอนุบาล ควรเน้นในเรื่อง การปฏิรูปด้านโรงเรียนและสถานศึกษา หลักสูตรการศึกษา การเรียนการสอน และระบบบริหารการศึกษา เพื่อให้ผู้บริหารและครูอนุบาลมีความรู้ ความเข้าใจไปในทิศทางเดียวกัน สามารถปฏิบัติงานด้านการศึกษาปฐมวัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. ด้านการฝึกอบรม ควรส่งเสริมให้มีการฝึกอบรม ให้ความรู้ เกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย ในเรื่อง กระบวนการวิจัยในชั้นเรียน การพัฒนาจิตสำนึกและการปลูกฝังสิ่งแวดล้อม การเรียนในระบบและนอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อให้ผู้บริหารและครูอนุบาลมีความรู้ ความเข้าใจ สามารถนำความรู้ที่ได้รับมาใช้ในการพัฒนาการจัดการศึกษาปฐมวัยให้เหมาะสมกับสภาพสังคม โรงเรียน และผู้เรียน
3. ด้านการบริหารการศึกษาปฐมวัย บุคลากรที่ทำงานด้านการศึกษาปฐมวัย ควรมีความรู้ และวุฒิทางการศึกษาปฐมวัย สามารถดำเนินงานการจัดการศึกษาปฐมวัย ส่งเสริมพัฒนาการได้อย่างต่อเนื่องและถูกต้อง

ข้อเสนอแนะในการศึกษาค้นคว้าต่อไป

1. ควรมีการศึกษาความคิดเห็นของบุคลากรฝ่ายอื่น ๆ เช่น ศึกษานิเทศก์ ผู้ปกครอง เกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย เพื่อที่จะได้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัยที่ครอบคลุมทุกฝ่าย และได้ข้อมูลที่ถูกต้อง สอดคล้องกับการพัฒนางานตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษา
2. ควรมีการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูอนุบาล ที่มีต่อการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัยในกลุ่มตัวอย่างในจังหวัดอื่น สังกัดอื่น หรือเขตการศึกษาอื่น เพื่อให้ทราบระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัยของผู้บริหาร และครูอนุบาลในสังกัดต่าง ๆ
3. ควรมีการทำวิจัยเพื่อศึกษาตัวแปรอื่น ๆ เช่น ความคาดหวัง และปัญหาอุปสรรคที่จะส่งผลกระทบต่อการศึกษาปฐมวัย ของผู้บริหารและครูอนุบาลเพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัยที่หลากหลายต่อไป

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กวิณ เสือสกุล. (2543,16 มีนาคม). "สทศ. เปิดเวทีระดมผู้มีส่วนร่วมปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์สังคมไทย," *รายงานปฏิรูปการศึกษาไทย*. หน้า 9 ,46.
- กิติ ตยัคคานนท์. (2530). *เทคนิคการสร้างภาวะผู้นำ*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์บัณฑิตเอกซ์พลาย.
- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2545,ตุลาคม). "งานวิจัยต่างประเทศ," *วารสารการศึกษาปฐมวัย*. 6 (4) : 66 - 67.
- _____. (2545,มกราคม). " การประเมินตามสภาพจริง," *วารสารการศึกษาปฐมวัย*. 6 (1) : 33.
- _____. (2544,ตุลาคม). " การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองกับโรงเรียน," *วารสารการศึกษาปฐมวัย*. 5 (4) : 30 - 36.
- _____. (2544,กรกฎาคม). " การสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ," *วารสารการศึกษาปฐมวัย*. 5 (3) : 17 - 25.
- _____. (2544,กรกฎาคม). " หลักการการวิจัยเบื้องต้นสำหรับครูอนุบาล," *วารสารการศึกษาปฐมวัย*. 5 (3) : 41 - 46.
- _____. (2544 ตุลาคม). "บทบาทของศึกษานิเทศก์ด้านการศึกษาปฐมวัย," *วารสารการศึกษาปฐมวัย*. 5 (4) : 56.
- _____. (2543,ตุลาคม). "แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการวิจัย," *วารสารการศึกษาปฐมวัย*. 4 (4) : 27 - 36 .
- _____. (2542,ตุลาคม). "ความน่าจะเป็นของการศึกษาปฐมวัยไทย," *วารสารการศึกษาปฐมวัย*. 3 (4) : 16.
- _____. (2540,กรกฎาคม). "บทบาทของครูปฐมวัยในทศวรรษหน้า (2541 – 2550)," *วารสารการศึกษาปฐมวัย*. 1 (3) : 63 - 73.
- _____. (2537). *การฝึกอบรม. เอกสารประกอบคำสอน* ปว.671. ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ธนาคารกสิกรไทย. (2539). "การศึกษาไทยในยุคโลกาภิวัตน์ : ความก้าวหน้าและความมั่นคงของชาติในทศวรรษหน้า," ใน*เอกสารเรื่องยุทธศาสตร์การศึกษาไทยยุคโลกาภิวัตน์*. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ.
- นงเยาว์ คลีกคล้าย . (2544,เมษายน). "การพัฒนาคุณภาพการสอนอนุบาลศึกษา," *วารสารการศึกษาปฐมวัย*. 5 (2) : 5.
- นงลักษณ์ สนิทสุวรรณ. (2544). *การศึกษาทัศนคติของครูระดับก่อนประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยาที่มีต่อการประเมินด้วยการสะสมผลงาน .ปริญญาณิพนธ์* กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถ่ายเอกสาร.
- นัยนา ขอนอนเวช. (2540). *คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูอนุบาลในทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน ครูอนุบาลนักเรียนโรงเรียนอนุบาลสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในเขตการศึกษา 1. ปริญญาณิพนธ์* กศ.ม. กรุงเทพฯ บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถ่ายเอกสาร.
- บรรณาการ. (2543,มกราคม). "ปกิณฑกะนำรู้ สำหรับครูอนุบาล," *วารสารการศึกษาปฐมวัย*. 4 (1) : 76.
- บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์. (2545). *ประมวลสาระชุดวิชา การพัฒนาเครื่องมือสำหรับการประเมินการศึกษา*. (หน่วย 3) นนทบุรี : สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช .

- บุญเขต ภิญโญนนตพงษ์. (2526). การทดสอบแบบอิงเกณฑ์ : แนวคิดและวิธีการ. กรุงเทพฯ ฯ :
 ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ .
- _____. (2521). เอกสารประกอบคำสอน ภาควิชาสถิติศึกษา . กรุงเทพฯ ฯ : ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา
 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ .
- ประภาพรรณ เอี่ยมสุภามิต. (2537). “ ผู้นำในสถานศึกษาปฐมวัย,” *ประมวลสาระวิชา หลักการและแนวคิด
 ทางการศึกษาปฐมวัยศึกษา* หน่วยที่ 5 – 8 . กรุงเทพฯ ฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช .
- ประอร อิศรเสนา. (2544, เมษายน). “ความสำเร็จของการศึกษาปฐมวัย,” *วารสารการศึกษาปฐมวัย*. 5 (2) :
 25 - 26.
- ปราณี จักขุประเสริฐ. (2540). *ปัจจัยที่เป็นจริงและปัจจัยที่คาดหวังในการจัดการศึกษาระดับก่อนประถม
 ศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอนุบาลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
 กรุงเทพฯ .* ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 ถ่ายเอกสาร.
- ปรีดา บุญเพลิง. (2539, มีนาคม). “บทบรรณาธิการ,” *วิทยาจารย์*. 94 (3) : 15.
- ปริญญ์ สถาวรมณี. (2541, ตุลาคม). “ การพัฒนาครู ในการสอนวิทยาศาสตร์แนวใหม่ เพื่อเสริมสร้างศักยภาพ
 เด็กอนุบาล,” *วารสารการศึกษาปฐมวัย*. 2 (4) : 8.
- พวงน้อย พันธภักดิ์. (2543, มกราคม). “ทัศนะการศึกษาปฐมวัย ทิศทางการศึกษาอนุบาลตามพระราชบัญญัติ,”
วารสารการศึกษาปฐมวัย. 4 (1) : 8 - 9 .
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์ . (2540). *วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*. พิมพ์ครั้งที่ 8 . กรุงเทพฯ :
 สำนักทดสอบ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พบพร บำรุงจิต. (2542) . *การศึกษาความคิดเห็นของครูและผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษา
 การศึกษาเฉพาะกรณี โรงเรียนสังกัดเทศบาลนครสวรรค์*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิต
 วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถ่ายเอกสาร.
- พอทิพย์ เพชรปรี. (2529) . *การประเมินโครงการปรับปรุงประสิทธิภาพการเรียนการสอนของครูประถม /
 การฝึกอบรมนักร้องภาคใต้*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถ่ายเอกสาร.
- พิทักษ์ชาติ สุวรรณไทรย์. (2544, ตุลาคม). “การเขียนแผนการสอนเน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง,” *วารสารการศึกษา
 ปฐมวัย*. 5 (4) : 9.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. (2537). *ประมวลสาระทุกวิชา หลักการและแนวคิดทางการศึกษาปฐมวัย
 หน่วยที่ 5 – 8 .* กรุงเทพฯ ฯ : ม.ป.พ.
- เยาวพา เดชะคุปต์. (2542). *การบริหารและการนิเทศการศึกษาปฐมวัย*. กรุงเทพฯ ฯ : เจ้าพระยาระบบการพิมพ์.
 _____. (2542). *การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ ฯ : เจ้าพระยาระบบการพิมพ์.
 _____. (2540, กรกฎาคม). “ รูปแบบการจัดการศึกษาปฐมวัยในทศวรรษหน้า,” *วารสารการศึกษาปฐมวัย*.
 1 (3) : 8 -18.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษา* . กรุงเทพฯ ฯ : อรุณลาดพร้าว.

- วราภรณ์ รักวิจัย. (2544,ตุลาคม). "บทบาทครูกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542," *วารสารการศึกษาปฐมวัย*. 4 (4) : 8 -10.
- วาม จุลยกร. (2544). "ทัศนะการศึกษาปฐมวัย ผู้บริหารโรงเรียนกับการปฏิรูปการศึกษา," *วารสารการศึกษาปฐมวัย*. 5 (4) : 7 - 8.
- วิชัย ต้นศิริ. (2539). *โฉมหน้าการศึกษาไทยในอนาคต แนวคิดและบทวิเคราะห์*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย .
- วิจิตร ศรีอ้าน . (2539,มิถุนายน - กรกฎาคม). "อนาคตการศึกษาไทยยุคโลกาภิวัตน์," *วารสารข้าราชการครู*. หน้า 7-9.
- วิวัฒน์ แพร่ศิริ. (2541,พฤศจิกายน). "ภาวะผู้นำของการศึกษาระดับอนุบาล," *วารสารเพื่อนอนุบาล*. 3 (4) : 2.
- วรี เกียสกุล. (2543,กรกฎาคม). "การปฏิรูปการเรียนการสอนระดับปฐมวัย," *วารสารการศึกษาปฐมวัย*. 4 (3) : 16 .
- สมหวัง พิริยานุวัฒน์ . (2543). *รายงานการวิจัยเอกสาร เรื่อง นโยบายที่ประกอบวิชาชีพผู้บริหาร*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สิปปนนท์ เกตุทัต.(2539). *ความฝันของแผ่นดิน* . กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พิมพ์ตะวันออก.
- สิริมา ภิญโญนันตพงษ์. (2542,ตุลาคม). "การประเมินตามสภาพจริงเด็กปฐมวัย : ทางเลือกใหม่ของการประเมิน," *วารสารการศึกษาปฐมวัย*. 3 (4) : 33 - 45.
- สมณฑา พรหมบุญ. (2544,มกราคม). "ทัศนะการศึกษาปฐมวัย : การปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย,"*วารสารการศึกษาปฐมวัย*. 5 (1) : 9 - 11.
- สุภรณ์ สุภาพงศ์. (2543,ตุลาคม). "กรอบคิดและข้อเสนอแนะการวิจัย เพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้ของสังคมไทย," *วารสารวิชาการ*. 3 (10) : 61.
- สุจิตรา เกตุฉวีพร. (2542) . *ความคิดเห็นของครูปฐมวัยที่มีต่อพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารการศึกษาปฐมวัย*. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถ่ายเอกสาร.
- สุบิน รัตนศิลา. (2540,มกราคม - มีนาคม). "การปฏิรูปการศึกษา," *วารสารสารพัฒนาหลักสูตร*. 128 (40) : 46.
- สุทิศ ชินณะวงศ์. (2542). *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการยอมรับการปฏิรูปการศึกษา ของครูช่างอุตสาหกรรม*. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถ่ายเอกสาร.
- สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก. (2544). *เบิกฟ้า พาชาติประชาคมศึกษานครนายก มุ่งสู่ความสำเร็จ*. ม.ป.พ.
- _____. (2544). *แผนปฏิบัติการ ประจำปีงบประมาณ 2544* . ม.ป.พ. ถ่ายเอกสาร .
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2542). *แนวการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542*. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ .
- _____. (2541). *คู่มือการจัดกิจกรรมที่เน้นเด็กเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ ระดับก่อนประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ .
- _____. (2541). *คู่มือการอบรมเลี้ยงดูเด็ก ระดับก่อนประถมศึกษา* . กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ .
- _____. (2540). *การปฏิรูปการศึกษา* . กรุงเทพฯ : สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ .

- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ . (2540). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8* (พ.ศ.2540-2544) . กรุงเทพฯ : เม็ดทรายพรินติ้ง .
- _____ . (2539). *การปฏิรูปการศึกษาตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ .
- _____ . (2538). *แนวการจัดประสบการณ์ระดับอนุบาลศึกษา* . กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว .
- สำนักงานคณะกรรมการศึกษาเอกชน . (2531). "คู่มือผู้บริหารโรงเรียนเอกชน," *การบริหารงานบุคคล* . กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา .
- สำนักงานศึกษาธิการ. (2539). *แนวทางการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2539 - 2550*. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ .
- อุทัย ดุลยเกษม . (2539). *ปฏิรูปการศึกษา การสร้างสรรค์ภูมิปัญญา* . กรุงเทพฯ : อมรินทร์พรินติ้ง แอนด์พับลิชชิ่ง .
- เอกวิทย์ ณ ถลาง. (2539). *ชีวิตและงานผู้ทรงคุณวุฒิทางวัฒนธรรม: วัฒนธรรมกับการศึกษาเป็นปัญหาที่รอการยกเครื่อง* . กรุงเทพฯ : อมรินทร์พรินติ้ง แอนด์พับลิชชิ่ง .
- Cronbach , Lee J. (1970) . *Essential of Psychological Testing*. 3 rd. New York : Harper & Row.
- Ferguson , George A . (1981) . *Statistical Analysis in Psychology and Education* . 5 th ed. Tokyo : McGraw – Hill International Book .
- Jacobson , Paul B. and others. (1963) . *The Effective School Principal* . Englewood Cliffs , N.J. Prentice – Hall .

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
หนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญ

ที่ ทม 1012/ 1981

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๘ มีนาคม 2545

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและบริการ สถาบันราชภัฏเพชรบุรีวิทยาเขต

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวเพชรสุดา กรุณวงษ์ นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอนุบาลที่มีต่อการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก” โดยมี รองศาสตราจารย์กุลยา ตันติผลาชีวะ และ รองศาสตราจารย์บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอนุบาลที่มีต่อการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวเพชรสุดา กรุณวงษ์ ได้เก็บข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นภารัตน์ หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 664-1000 ต่อ 5726, 5644

โทรสาร. 258-4119

ที่ ทม 1012/ 1942

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๘ มีนาคม 2545

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวเพชรสุดา กรุณวงษ์ นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอนุบาลที่มีต่อการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก” โดยมี รองศาสตราจารย์กุลยา ตันติผลาชีวะ และ รองศาสตราจารย์บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอนุบาลที่มีต่อการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวเพชรสุดา กรุณวงษ์ ได้เก็บข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นภภรณ์ หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 664-1000 ต่อ 5726, 5644

โทรสาร. 258-4119

ที่ ทม 1012/ 1๙๘3

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๔ มีนาคม 2545

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอบ้านนา

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวเพชรสุดา กรุณวงศ์ นิติระดับปริญญาโท วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอนุบาลที่มีต่อการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก” โดยมี รองศาสตราจารย์กุลยา ตันติผลาชีวะ และ รองศาสตราจารย์บุญเชิด ภิญโญนนคพงษ์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอนุบาลที่มีต่อการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวเพชรสุดา กรุณวงศ์ ได้เก็บข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นภาพร ะหวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 664-1000 ต่อ 5726, 5644

โทรสาร. 258-4119

ภาคผนวก ข

หนังสือราชการขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

ที่ ทม 1012/ ๒๖๓1

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๙ เมษายน 2545

เรื่อง ขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม และรายชื่อโรงเรียนในสังกัด

เนื่องด้วย นางสาวเพชรสุดา กรุณวงษ์ นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอนุบาลที่มีต่อการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก” โดยมี รองศาสตราจารย์กุลยา ตันติผลาชีวะ และ รองศาสตราจารย์บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในกรณีนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย โดยขอให้ครูอนุบาล ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรี ดังเอกสารที่แนบ เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอนุบาลที่มีต่อการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ในระหว่างเดือน พฤษภาคม – มิถุนายน 2545

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวเพชรสุดา กรุณวงษ์ ได้เก็บข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์ และจะกรุณามีหนังสือแจ้งไปยังโรงเรียนในสังกัดจะเป็นพระคุณอย่างยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นภกรณ์ หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 664-1000 ต่อ 5726, 5644

โทรสาร. 258-4119

ที่ ทม 1012/ 3767

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

18 มิถุนายน 2545

เรื่อง ขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม และรายชื่อโรงเรียนในสังกัด

เนื่องด้วย นางสาวเพชรสุดา กรุณวงษ์ นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอนุบาล ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ที่มีต่อการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย” โดยมี รองศาสตราจารย์กุลยา ตันติผลาชีวะ และ รองศาสตราจารย์บุญเชิด ภิญโญนนท์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ผู้บริหารโรงเรียน และครูอนุบาล ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ดังเอกสารที่แนบ ตอบแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอนุบาลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ที่มีต่อการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย ในระหว่างเดือนมิถุนายน – กรกฎาคม 2545

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวเพชรสุดา กรุณวงษ์ ได้เก็บข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นภาพร หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5726, 5644

โทรสาร. 02-258-4119

ภาคผนวก ค
รายชื่อโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

รายชื่อโรงเรียนที่ใช้ในการ Try out เครื่องมือวิจัย
โรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาอำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรี

1. โรงเรียนบ้านหัวถนน	อ. วิหารแดง	จ. สระบุรี
2. โรงเรียนวัดหนองหมูใต้ (ไพบุลย์วิทยาคาร)	อ. วิหารแดง	จ. สระบุรี
3. โรงเรียนวัดสร้างบุญ	อ. วิหารแดง	จ. สระบุรี
4. โรงเรียนบ้านบางกง	อ. วิหารแดง	จ. สระบุรี
5. โรงเรียนวัดเกาะเชิงหวาย	อ. วิหารแดง	จ. สระบุรี
6. โรงเรียนชุมชนวัดวิหารแดง	อ. วิหารแดง	จ. สระบุรี
7. โรงเรียนวัดหนองสรวง	อ. วิหารแดง	จ. สระบุรี
8. โรงเรียนอนุบาลวิหารแดง	อ. วิหารแดง	จ. สระบุรี
9. โรงเรียนเขาแก้วมุขดาราม	อ. วิหารแดง	จ. สระบุรี
10. โรงเรียนวัดบ้านดอน	อ. วิหารแดง	จ. สระบุรี
11. โรงเรียนวัดสมานมิตรมงคล	อ. วิหารแดง	จ. สระบุรี
12. โรงเรียนวัดสหกรณ์รังสรรค์	อ. วิหารแดง	จ. สระบุรี
13. โรงเรียนวัดคลองยาง	อ. วิหารแดง	จ. สระบุรี
14. โรงเรียนวัดเจริญธรรม	อ. วิหารแดง	จ. สระบุรี
15. โรงเรียนวัดบ้านลำ	อ. วิหารแดง	จ. สระบุรี
16. โรงเรียนวัดหนองตาบุญ	อ. วิหารแดง	จ. สระบุรี
17. โรงเรียนชุมชนคลองไทร	อ. วิหารแดง	จ. สระบุรี
18. โรงเรียนวัดหนองไทร	อ. วิหารแดง	จ. สระบุรี
19. โรงเรียนบ้านราษฎร์เจริญ	อ. วิหารแดง	จ. สระบุรี
20. โรงเรียนวัดเขาน้อย	อ. วิหารแดง	จ. สระบุรี

รายชื่อโรงเรียนที่ใช้ในการเก็บข้อมูล
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก

อำเภอเมือง

1. วัดกุดตะเคียน	33. วัดใหม่บำเพ็ญผล
2. วัดวังทิพย์พันธาราม	34. วัดคลองโพธิ์
3. วัดเกาะกระชาย	35. วัดศรีจุฬา
4. วัดสมบุญสามัคคี (ปากช่องประชานุกุล)	36. บ้านกำแพงเตี้ย
5. วัดวังไทร	37. วัดบางหอย
6. วัดท่าข่อย (ศาสนกิจโกศล)	38. วัดบางปรัง
7. วัดวังตุม	39. วัดสุวรรณศิริ
8. บ้านคลอง 3 วิทยา (ประชาสามัคคี)	40. วัดสันติวัฒนาราม
9. บ้านคลอง 3 (ตรุณศึกษา)	41. วัดหัวเขาแก้ว
10. วัดกุฎิการาม (สามัคคีวิทยาคาร)	42. วัดวังดอกไม้
11. วัดดอนยอ	43. บ้านดงวิทยาคาร
12. วัดใหญ่โพธาราม (อินทปัญญานุสรณ์)	44. สาริกา
13. วัดท่าทราย	45. วัดตำหนัก (ละเียดชำนาญอนุศาสน์)
14. บ้านชวดบัว	46. วัดพราหมณี
15. วัดท่าช้าง (แสงปัญญาวิทยาคาร)	47. วัดศรีวัน
16. ชลนายกสงเคราะห์	48. วัดท่าด่าน
17. วัดเจดีย์ทอง (สุขวิทยาคาร)	49. วัดท่าชัย
18. วัดโบสถ์การ้อง	50. วัดวังยายฉิม
19. อนุบาลเมืองนครนายก (ศรีประจันทร)	51. วัดสบกเขี้ยว
20. ชุมชนบ้านคลองเหมือง	52. ชุมชนวัดศรีนาวา
21. บ้านดอนเจริญ	53. วัดหุบเมย
22. อนุบาลนครนายก	
23. วัดโคกลำดวน	
24. วัดวังปลาจืด	
25. วัดเอี่ยมประดิษฐ์	
26. วัดธรรมปัญญา	
27. วัดสุทธธรรมาราม	
28. วัดโยธีราษฎร์ศรัทธาราม	
29. วัดเขาน้อย (ศิลาทองวิทยาคาร)	
30. วัดหนองเตยตั้งตรงจิตร 8	
31. วัดสันตยาราม	
32. วัดหนองทองทราย	

อำเภอบ้านนา

1. วัดทองหลาง (สุขชมวิทยาการ)
2. วัดท่าทราย (พิมพ์นุสร)
3. บ้านคลอง 30
4. วัดโบสถ์เจริญธรรม
5. ตลาดสี่แยก
6. วัดเลขธรรมกิตต์ (กริเมธอุทิศ)
7. วัดอัมพวัน (ทองโสภณวิทยาการ)
8. วัดเนินสะอาด
9. บ้านเขาเพิ่ม
10. บ้านเขาส่องกล้อง
11. บ้านเขาหัวนา
12. วัดโลกสว่าง
13. บ้านเขาไม้ไผ่
14. อนุบาลบ้านนา (วัดช้าง)
15. วัดทองจรรยา
16. ชุมชนบ้านวังไทร (วังไทรวิทยาคม)
17. วัดทองย้อย (วุฒิกรประชานุกล)
18. ไทยรัฐวิทยา 73 (วัดบ้านพร้าว)
19. วัดทางกระบือ (เอื้อดีวิทยาการ)
20. วัดหนองรี
21. วัดพิบูลแก้ว
22. วัดกุฎีเตี้ย
23. วัดสะพาน (ศิษย์สมพงษ์อุทิศ)
24. วัดแหลมไม้ย้อย
25. วัดโพธิ์แก้วเบญจธาราม
26. วัดศรีสุวรรณ
27. วัดบ้านพริก
28. วัดหนองคันจาม
29. บ้านคลอง 33
30. บ้านชะวากยาว
31. บ้านพริก (มะลิวัลย์อนุสรณ์)
32. บ้านคลอง 31
33. ชุมชนวัดป่าชะ
34. วัดหนองเคี่ยม
35. บ้านหนองกันเกรา
36. บ้านเขาหิน (แสงสว่างวิทยา)

37. วัดเกาะพิบูล

อำเภอองครักษ์

1. บ้านลาดช้าง (ระคนกิจศึกษา)
2. บ้านคลอง 14
3. บ้านทำนบ (เลิศสินอนุสรณ์)
4. บ้านดอนกลาง (กิจารศึกษาการ)
5. บ้านหัวหมอน
6. บ้านชุมพล (อันอารีศึกษาการ)
7. วัดราษฎร์ศรัทธาธรรม
8. วัดประสิทธิเวช
9. วัดโพธิ์แทน
10. บ้านปากคลอง 31
11. บ้านกลางคลอง 30
12. วัดสันติธรรมราษฎร์บำรุง
13. วัดทวีพูลรังสรรค์
14. บ้านคลอง 1
15. วัดบางนางเล็ก
16. วัดใหม่พงษ์โสภณ
17. วัดจันทร์เรือง
18. วัดเข้มทอง
19. วัดอรุณรังษี
20. วัดพลอยกระจ่างศรี
21. วัดปากคลองพระอาจารย์
22. บ้านเตยใหญ่
23. บ้านช่องตะเคียน
24. บ้านคลอง 23
25. บ้านปลายคลอง 22
26. บ้านคลอง 22 (อาจเอิบจิตรอุปถัมภ์)
27. บ้านปากคลอง 17
28. บ้านคลองหกวา
29. บ้านคลอง 24
30. บ้านหนองชุม (พูนแถมอุปถัมภ์)
31. วัดอารีราษฎร์
32. วัดราษฎร์ประดิษฐ์
33. วัดสุนทรพิชิตาราม
34. อนุบาลองครักษ์ (ผลอุดมครักษ์ประชา)
35. วัดสว่างอารมณ์
36. ชุมชนวัดอำภาศิวิวงศ์
37. บ้านคลองใหญ่
38. ชุมชนวัดเขี้ยวโอสถ

อำเภอปากพลี

1. อนุบาลอำเภอปากพลี (ชุมชนบ้านเกาะหวาย)
2. วันครู 2504
3. วัดหนองสองห้อง
4. วัดพรหมเพชร
5. บ้านดงแขวน
6. วัดสะแกช้าง
7. วัดเกาะกา
8. วัดลำบัวลอย
9. วัดแหมไค้ง
10. วัดท่าประติษฐ์
11. บ้านจิกสูง
12. วัดโพธิ์
13. บ้านโคกสว่าง
14. วัดท่ามะปราง
15. วัดนาหินลาด
16. วัดเนินหินแร่
17. บ้านบึงเข้

รวมจำนวนโรงเรียนที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งสิ้น 145 โรงเรียน

ภาคผนวก ง
แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง
ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอนุบาล
ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก
ที่มีต่อการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย

แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ระดับชั้นที่สอน ขนาดของโรงเรียน สถานที่ตั้งของโรงเรียน และประสบการณ์ในการอบรมการปฏิรูปการศึกษามีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบตรวจรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอนุบาลที่มีต่อการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย ใน 5 ด้าน คือ ด้านโรงเรียนและสถานศึกษา ด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา ด้านหลักสูตรการศึกษา ด้านการเรียนการสอน และด้านระบบการบริหารการศึกษา

กรุณาตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ ตามสภาพความเป็นจริง ข้อมูลที่ท่านกรุณาตอบแบบสอบถามในครั้งนี้จะนำไปใช้ในงานวิจัยเท่านั้น ซึ่งจะไม่มีผลกระทบกระเทือนต่อการปฏิบัติงานในตำแหน่งหน้าที่แต่อย่างใด

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง () ที่ตรงกับตัวท่านตามความเป็นจริง

1. สถานภาพของผู้ตอบ

- () ผู้บริหาร
() ครูอนุบาล

2. ระดับชั้นที่ท่านสอน (ถ้าท่านสอน)

- () อนุบาล 3 ขวบ
() อนุบาลปีที่ 1
() อนุบาลปีที่ 2
() อนุบาลปีที่ 1 และ อนุบาลปีที่ 2

3. ขนาดโรงเรียนที่ท่านปฏิบัติงานอยู่ขณะนี้

- () เล็ก จำนวนนักเรียน 1 - 120 คน
() กลาง จำนวนนักเรียน 121 - 500 คน
() ใหญ่ จำนวนนักเรียน 501 - 1200 คน
() ใหญ่มาก จำนวนนักเรียน 1201 คน ขึ้นไป

4. สถานที่ตั้งของโรงเรียนของท่าน

- () ในเขตเทศบาล
() นอกเขตเทศบาล
(องค์การบริหารส่วนตำบล.....)

5. ประสบการณ์ที่ได้รับการอบรมเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัยรวมจำนวนตั้งแต่ พ.ศ. 2539 ถึง พ.ศ. 2544

- () ไม่เคยได้รับการอบรม
() 1 - 2 ครั้ง
() มากกว่า 3 ครั้ง

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอนุบาลที่มีต่อการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย ใน 5 ด้าน คือ ด้านโรงเรียนและสถานศึกษา ด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา ด้านหลักสูตรการศึกษา ด้านการเรียนการสอน และด้านระบบการบริหารการศึกษา

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในตารางให้ตรงกับความเป็นจริงว่า ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัยที่ครู ผู้บริหารหรือโรงเรียนควรมีการพัฒนาหรือปรับปรุง ในประเด็นต่อไปนี้ระดับใด โดยมีความหมายของการตอบดังนี้

มากที่สุด	หมายความว่า	ท่านเห็นด้วยอย่างยิ่ง
มาก	หมายความว่า	ท่านเห็นด้วยมาก
น้อย	หมายความว่า	ท่านเห็นด้วยน้อย
น้อยที่สุด	หมายความว่า	ท่านเห็นด้วยน้อยที่สุด

ตัวอย่าง ข้อรายการว่า

00 ใบประกอบวิชาชีพครูจะช่วยให้การปฏิรูปการศึกษาเกิดผลสำเร็จมากขึ้น

ท่าน เห็นด้วยเป็นอย่างมาก ว่าต้องมีใบประกอบวิชาชีพครู ท่านจะกาเครื่องหมาย ✓ ดังนี้

ที่	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย	ระดับความคิดเห็น			
		มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
00	ใบประกอบวิชาชีพครูจะช่วยให้การปฏิรูปการศึกษาเกิดผลสำเร็จมากขึ้น		✓		

ที่	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย	ระดับความคิดเห็น			
		มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
	ด้านโรงเรียนและสถานศึกษา				
1	อาคารเรียนที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัย ควรมีมาตรฐานถูกต้อง				
2	มีมาตรการ และแนวปฏิบัติ ในการดำเนินการวางแผน ควบคุม การใช้สถานที่อย่างเหมาะสม				
3	ควรตกแต่ง บำรุงรักษา อาคารสถานที่ ให้อยู่ในสภาพที่ใช้การได้ดี สะอาด และสวยงามอยู่เสมอ				
4	การจัดมุมประสบการณ์ควรจัดหมุนเวียน สับเปลี่ยนทุกสัปดาห์ให้น่าสนใจ				
5	มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการจัดโต๊ะ เก้าอี้ ที่นั่งเรียน เป็นครั้งคราวตามความเหมาะสม				
6	การจัดเก็บอุปกรณ์ เครื่องนอน ควรจัดเก็บในตู้ ชั้น ที่มีขนาดเหมาะสม กับสัดส่วนของเด็ก มีการจัดเก็บที่เป็นระเบียบ แสงสว่างและอากาศถ่ายเทได้ดี				
7	การจัดป้ายนิเทศ ป้ายผลงานในชั้นเรียน ควรจัดให้อยู่ในระดับสายตา เด็กปฐมวัย และอยู่ในสภาพที่เป็นปัจจุบันเสมอ				
8	บริเวณสนาม ควรมีการบำรุงรักษา ตกแต่งให้ร่มรื่น สวยงาม และเป็นระเบียบ				
9	ควรจัดมุมประสบการณ์ น้ำ ทRAY ให้เด็กได้เรียนรู้นอกชั้นเรียน				
10	ห้องสุขา อ่างล้างมือ ควรจัดให้ถูกสุขลักษณะ เป็นสัดส่วน และมีขนาดเหมาะสมกับเด็กปฐมวัย				
11	จัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัย				
12	จัดห้องเรียนที่สะอาด มีแสงสว่างเพียงพอต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน				

ที่	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย	ระดับความคิดเห็น			
		มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
1	ด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา ในการปฏิรูปการศึกษา ครูต้องอบรมเพื่อพัฒนาความรู้ ซึ่งทำให้เสียเวลาในการสอน และต้องทั้งชั้นเรียน				
2	การปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษาจะทำให้ครูมีวิทยฐานะสูงขึ้น				
3	การปฏิรูปการศึกษาจะทำให้ครูผู้สอนมีบทบาทในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนน้อยที่สุด				
4	ใบประกอบวิชาชีพครู เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิรูปการศึกษา ที่จะช่วยให้การปฏิรูปการศึกษาเกิดผลสำเร็จมากขึ้น				
5	การวิจัยในชั้นเรียนเป็นมาตรการที่สำคัญ และเป็นพื้นฐานรองรับการประกันคุณภาพทางการศึกษา				
6	บุคลากรที่ดูแลเด็กปฐมวัยไม่จำเป็นต้องมีวุฒิทางการศึกษาปฐมวัย				
7	ความสามารถของบุคลากรที่ทำงานด้านการศึกษาปฐมวัยเป็นสิ่งที่สำคัญมากกว่าวุฒิการศึกษาของบุคลากร				
8	ผู้ดูแลเด็ก ควรมีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ ช่วยเหลือให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมร่วมกับครู				
9	ผู้บริหาร คือ บุคคลที่สำคัญที่สุดที่จะทำให้เกิดผลสำเร็จในการปฏิรูปการศึกษา				
10	ผู้บริหารควรส่งเสริม สนับสนุนให้ครูผู้สอนได้เข้ารับการอบรม ศึกษาต่อ เพื่อพัฒนาการปฏิบัติงาน				
11	ผู้บริหาร คือ ผู้ที่มีความสามารถในการประสานงานกับหน่วยงานอื่นหรือชุมชน เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาการจัดการศึกษาปฐมวัย				
12	ผู้บริหารต้องทำหน้าที่ในการเผยแพร่ความรู้ ข่าวสารการศึกษาเป็นหลัก				

ที่	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย	ระดับความคิดเห็น			
		มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
1	ด้านหลักสูตรการศึกษา ควรมีการกำหนดปรัชญา เป้าหมายการจัดการศึกษาที่ชัดเจน และเป็นหลักสูตรที่เอื้อต่อเด็กทุกประเภท สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้				
2	ผู้บริหาร ครูอนุบาล และบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย ควรกำหนดนโยบาย และแนวทางในการจัดการศึกษาปฐมวัยร่วมกัน โดยให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐ				
3	ครูควรจัดเตรียมการสอนด้วยการศึกษาแนวหรือแผนการจัดประสบการณ์ของหน่วยงานการศึกษา และสอดคล้องกับหลักสูตรปรัชญาการจัดการศึกษาปฐมวัย				
4	ครูเป็นผู้วางแผน และพัฒนา การจัดประสบการณ์สำหรับนักเรียน โดยให้สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนานักเรียนทั้ง 4 ด้าน				
5	การส่งเสริมพัฒนาการของเด็กตามวัย เป็นเรื่องที่สำคัญสำหรับครูอนุบาล				
6	การพัฒนาจิตสำนึกที่ดี การมีสุนทรีย์ต่อสิ่งแวดล้อม สังคม และตนเอง ควรเริ่มส่งเสริมในระดับประถมศึกษา				
7	กิจกรรมหลัก 6 กิจกรรม เป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาส่งเสริมพุทธิปัญญาของเด็ก				
8	การปฏิรูปหลักสูตร ควรจัดหลักสูตรให้เอื้อและสอดคล้องต่อการพัฒนาท้องถิ่น				
9	เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วม ในการพัฒนาหลักสูตรสำหรับเด็กปฐมวัย				
10	การปฏิรูปหลักสูตร ต้องคำนึงถึงวิถีชีวิต และบริบทของสังคมนั้น ๆ				
11	การปฏิรูปหลักสูตร จะทำให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรมากขึ้น				
12	โรงเรียน บ้าน ชุมชน เป็นส่วนสำคัญของการปฏิรูปหลักสูตร				

ที่	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย	ระดับความคิดเห็น			
		มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
1	ด้านการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง คือหัวใจสำคัญของการปฏิรูปการเรียนการสอน				
2	การปฏิรูปการศึกษา ทำให้ผู้สอนต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมจากการให้ความรู้มาเป็นผู้สนับสนุนการเรียนรู้และให้ผู้เรียนค้นคว้าความรู้ด้วยตนเอง				
3	โรงเรียนควรมีการจัดหา หรือส่งเสริมการผลิตสื่อการเรียนการสอนของเด็กปฐมวัย ให้หลากหลายเหมาะสม และเอื้อต่อการเรียนรู้				
4	ครูมีหน้าที่สนับสนุนให้ผู้เรียนเลือกทำกิจกรรมตามความสามารถ ความถนัด และความสนใจของตัวเอง				
5	โรงเรียนควรจัดอบรมครูให้มีความรู้เรื่องการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง				
6	การประเมินตามสภาพจริง จะใช้วิธีการประเมินจากกิจกรรม ชิ้นงานที่เด็กทำ ให้เด็กได้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระตามความรู้สึกรักของเด็ก				
7	การประเมินผลโดยใช้แบบทดสอบกับเด็กปฐมวัย ผลการประเมินมีความน่าเชื่อถือมากกว่าการประเมินผลพัฒนาการโดยตรง				
8	การประเมินผลผู้เรียนโดยใช้แฟ้มสะสมผลงานเหมาะสมกับเด็กปฐมวัย				
9	การปฏิรูปการเรียนการสอน ทำให้ครูได้ใช้นวัตกรรมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน				
10	นวัตกรรมใหม่ ๆ เป็นเรื่องที่ยุ่งยากต่อการศึกษาค้นคว้า และไม่จำเป็นสำหรับการสอนในระดับปฐมวัย				
11	การวิจัยในชั้นเรียน เป็นเรื่องที่ครูควรศึกษาค้นคว้า เพื่อการพัฒนา กิจกรรมการเรียนการสอนของครูให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น				
12	กระบวนการวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอน จะปฏิบัติได้ก็ต่อเมื่อครูได้รับการฝึกอบรมมาโดยเฉพาะเท่านั้น				

ที่	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย	ระดับความคิดเห็น			
		มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
	ด้านระบบบริหารการศึกษา				
1	การปฏิรูประบบบริหารการศึกษาทำให้มีการจัดอัตรากำลังของครูผู้สอนได้				
2	การปฏิรูประบบบริหารการศึกษา ทำให้ครูได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจและแสดงความคิดเห็น				
3	สำนักบริหารการศึกษาท้องถิ่นควรรับผิดชอบการจัดการศึกษาระดับอนุบาล				
4	การเปิดโอกาสให้นักเรียนสามารถเลือกเรียนได้ทั้งในระบบและนอกระบบจะทำให้ยากต่อการควบคุมคุณภาพการศึกษา				
5	การปฏิรูประบบบริหารการศึกษาทำให้เกิดการกระจายอำนาจ				
6	การกระจายอำนาจทางการศึกษาจะทำให้คุณภาพของการศึกษาด้อยมาตรฐาน				
7	การปฏิรูประบบบริหารการศึกษาทำให้ช่องว่างของโรงเรียนกับชุมชนน้อยลง				
8	โรงเรียนและชุมชนควรมีการวางแผนร่วมกันในการจัดกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์				
9	โรงเรียนควรมีการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข่าวสารของโรงเรียนให้ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ อย่างสม่ำเสมอ				
10	การให้ความรู้ผู้ปกครองควรจัดหลาย ๆ รูปแบบ เพื่อให้ผู้ปกครองเกิดความสนใจ				
11	การวัดและตรวจสอบมาตรฐานทางการศึกษาจากองค์กรภายนอกจะทำให้เกิดการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษา				
12	บุคลากรทุกฝ่าย ทุกระดับ ต้องมีส่วนร่วมในการวางแผนการบริหารงานของโรงเรียน				

ขอขอบคุณที่ท่านกรุณาตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัยในครั้งนี้

เพชรสุตา กรุณวงศ์ ผู้วิจัย

ภาคผนวก จ

- ค่าสถิติแสดงดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับลักษณะที่ต้องการวัด
- ค่าสถิติค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเรื่องความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอำนวยการที่มีต่อการปฏิรูปการศึกษาระดับมัธยมศึกษา

ตาราง 17 ค่าสถิติแสดงดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับลักษณะที่ต้องการวัด

แบบสอบถามเกี่ยวกับ การปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย	ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
ด้านโรงเรียนและสถานศึกษา					
ข้อที่ 1	1	1	1	3	1
ข้อที่ 2	1	1	1	3	1
ข้อที่ 3	1	1	1	3	1
ข้อที่ 4	1	1	1	3	1
ข้อที่ 5	1	1	1	3	1
ข้อที่ 6	0	1	1	2	0.66
ข้อที่ 7	1	1	1	3	1
ข้อที่ 8	1	1	1	3	1
ข้อที่ 9	1	1	1	3	1
ข้อที่ 10	1	1	1	3	1
ข้อที่ 11	1	1	1	3	1
ข้อที่ 12	1	1	1	3	1
ด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา					
ข้อที่ 1	0	1	1	2	0.66
ข้อที่ 2	1	1	1	3	1
ข้อที่ 3	1	1	1	3	1
ข้อที่ 4	1	1	1	3	1
ข้อที่ 5	1	1	1	3	1
ข้อที่ 6	1	1	1	3	1
ข้อที่ 7	1	1	1	3	1
ข้อที่ 8	1	1	1	3	1
ข้อที่ 9	1	1	1	3	1
ข้อที่ 10	1	1	1	3	1
ข้อที่ 11	1	1	1	3	1
ข้อที่ 12	1	1	0	2	0.66

ตาราง 17 (ต่อ)

แบบสอบถามเกี่ยวกับ การปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย	ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
ด้านหลักสูตรการศึกษา					
ข้อที่ 1	1	1	1	3	1
ข้อที่ 2	1	1	0	2	0.66
ข้อที่ 3	1	1	0	2	0.66
ข้อที่ 4	1	1	1	3	1
ข้อที่ 5	1	1	1	3	1
ข้อที่ 6	1	1	1	3	1
ข้อที่ 7	1	1	1	3	1
ข้อที่ 8	1	1	1	3	1
ข้อที่ 9	1	1	1	3	1
ข้อที่ 10	1	1	1	3	1
ข้อที่ 11	1	1	1	3	1
ข้อที่ 12	1	1	1	3	1
ด้านการเรียนการสอน					
ข้อที่ 1	1	1	1	3	1
ข้อที่ 2	1	1	1	3	1
ข้อที่ 3	1	1	1	3	1
ข้อที่ 4	1	1	1	3	1
ข้อที่ 5	1	1	1	3	1
ข้อที่ 6	1	1	1	3	1
ข้อที่ 7	1	1	1	3	1
ข้อที่ 8	1	1	1	3	1
ข้อที่ 9	1	1	1	3	1
ข้อที่ 10	1	1	1	3	1
ข้อที่ 11	1	1	1	3	1
ข้อที่ 12	1	1	1	3	1

ตาราง 17 (ต่อ)

แบบสอบถามเกี่ยวกับ การปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย	ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
ด้านระบบบริหารการศึกษา					
ข้อที่ 1	1	1	1	3	1
ข้อที่ 2	1	1	1	3	1
ข้อที่ 3	1	1	1	3	1
ข้อที่ 4	1	1	1	3	1
ข้อที่ 5	1	1	1	3	1
ข้อที่ 6	1	1	1	3	1
ข้อที่ 7	1	1	1	3	1
ข้อที่ 8	1	1	1	3	1
ข้อที่ 9	1	1	1	3	1
ข้อที่ 10	1	1	1	3	1
ข้อที่ 11	1	1	1	3	1
ข้อที่ 12	1	1	1	3	1
รวม	58	60	57	175	0.9722

ตาราง 18 ค่าสถิติค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเรื่องความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูอนุบาลที่มีต่อการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย

แบบสอบถาม	จำนวนข้อ	ค่าความเชื่อมั่น
ความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูอนุบาลที่มีต่อการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย ใน 5 ด้าน คือ ด้านโรงเรียนและสถานศึกษา , ครูและบุคลากรทางการศึกษา , หลักสูตรการศึกษา , การเรียนการสอน , ระบบบริหารการศึกษา	60	0.9449

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาวเพชรสุดา กรุณวงศ์
วัน เดือน ปีเกิด	17 เมษายน 2517
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	101 หมู่ที่ 2 ตำบล บ้านพร้าว อำเภอ บ้านนา จังหวัดนครนายก 26110
ตำแหน่ง	อาจารย์ 1 ระดับ 5
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนบ้านเขาส่องกล้อง สปอ. บ้านนา สปจ.นครนายก
ประวัติการศึกษา	
ปี พ.ศ. 2535	มัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนครนายกวิทยาคม อำเภอ เมือง จังหวัด นครนายก
ปี พ.ศ. 2539	ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) วิชาเอก การศึกษาปฐมวัย (เกียรตินิยมอันดับ 1) วิชาโท การบริหารการศึกษา สถาบันราชภัฏเพชรบุรีวิทยาเขตวังน้ำเย็น ในพระบรมราชูปถัมภ์
ปี พ.ศ. 2545	ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (กศ. ม.) สาขาวิชา การศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ